

„A »jól értesültek« tudni vélték, hogy a meglévő nézetkülönbségek (például szexuális kérdésekben) az LVSZ szakadásához fognak vezetni Stuttgartban. De hála Istennek, a vészjósló hangok tévedtek.”

Homo eucharisticus ► 3. oldal

„Mi a titka annak, hogy 2008-tól kezdve a »nagy« bankok válságba sodródtak, a csőd szélére kerültek, a szegények bankja pedig, ahol egy koldus és egy hajléktalan is kaphat hitelt, sőt még bankjogászt sem alkalmaznak, virágzott?”

Nobel-díjas tétel ► 5. oldal

„Íme a felvilágosodott emberiség! Isten nem, de a polip igen. Isten igéje nem, de a polip lábai igen.”

Paul, Mani és a szivárvány ► 5. oldal

Harci helyzetben ► 3. oldal

Golf a cigánymisszióért ► 3. oldal

Zarándokének ► 6. oldal

Tisztelgés az Angster dinasztia előtt ► 7. oldal

Luther-róza itt is, ott is ► 7. oldal

Az orosz (író)trojka nyomvonalán ► 8–9. oldal

Palesztin püspök az LVSZ új elnöke

Munib Younan személyében palesztin püspököt választottak a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) élére. Stuttgartban, a hetvenmillió hívőt összefogó LVSZ 11. nagygyűlésén július 24-én választották meg nagy többséggel Mark Hanson amerikai püspök utódját.

A választás politikailag kényesnek számít, hiszen a Jeruzsálemben született, idén 59. életévében járó Younan a palesztin keresztények kisebb hányadát kitevő evangélikusokat képviseli. A hírügynökségek tudni vélik, hogy a döntéssel a világszövetség minden bizonnyal jelezni kívánta, hogy elveti a kisebbségek elnyomását. Ismert, hogy Munib Younan – az erőszakmentesség jegyében – kiáll a palesztinok jogai mellett. Megválasztásával kapcsolatban máris hangot kaptak olyan félelmek, hogy a palesztinokat sújtó utazási korlátok Younan számára hátrányt jelenthetnek tisztségének gyakorlásában.

► MTI

► Gáncs Péter püspök nagygyűlést értékelő tudósítása lapunk 3. oldalán, az ifjúsági előgyűlésről összefoglaló a 4. oldalon olvasható.

SEMPER REFORMANDA

„Sőt minél keresztényebb valaki, annál több bajnak, szenvedésnek és halálos veszedelemnek van alávetve, ahogyan ezt a fejedelmi elsőszülöttnél, Krisztusnál és valamennyi szent testvérénél látjuk. Lelki hatalom ez (...), vagyis nem más, mint az, hogy az erő az erőtlenségben lesz tökéletesség, és mindennel csak nyerhetek üdvösséggem szempontjából, annyira, hogy a kereszt és a halál kénytelen engem szolgálni üdvösségemre. (...) Egyetlen dolog sem lehet olyan jó, egyetlen sem olyan rossz, hogy ne szolgáljon javomra, ha csak hiszek. Ha egyedül a hit kell az üdvösséghez, akkor nincs is másra szükségem, mint arra, hogy a hit az üdvösség irányába gyakorolja szabadságának erejét és hatalmát. Íme, ez a kereszténynek felbecsülhetetlen hatalma és szabadsága.”

► Luther Márton: Értekezés a keresztény ember szabadságáról (Pröhle Károly fordítása)

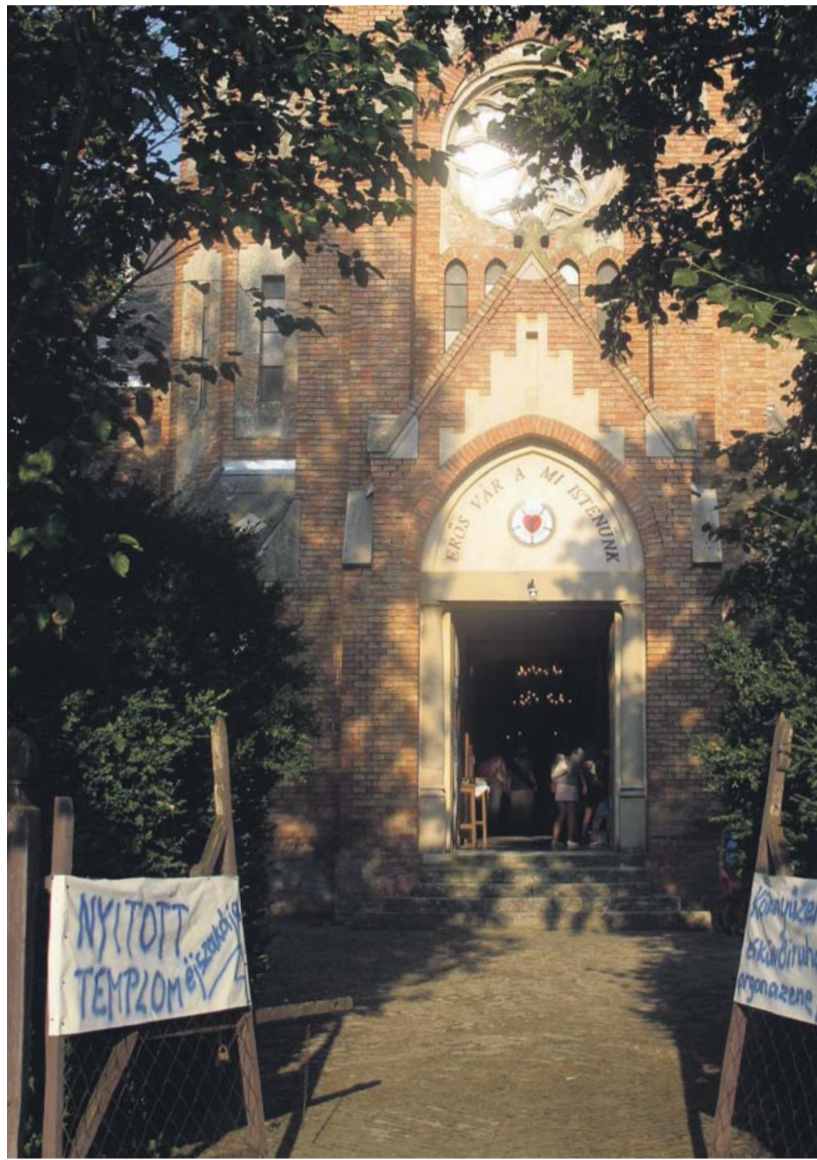

FOTO: BODA ZSUZSA

Szélesre tárt ajtó – személyre szabott áldás

Nyitott templom éjszakája Pusztaföldváron

► Irgalom, boldogság, békesség – többek között ezeket a vágyott lelki ajándékokat horgászhatták ki múlt pénteken Pusztaföldváron az evangélikus templomba érkezők. Az alkalmilag tóvá átmínozott lavór a nyitott templom éjszakájára betérőket fogadta a Nyugat-békési Egyházmegye egyik legkisebb gyülekezetében. Immár a harmadik ilyen alkalom volt az idei a szervező háziggazdák – Lászlóné Házi Magdolna lelkész és fia, László Jenő Csaba – jóvoltából. Az éjszaka sokszínű programkínálatából közel száz érdeklődő válogatott.

Az iges lappal jutalmazott horgászatot túl a kisebbekre külön feladatokkal is gondoltak a szervezők: nemcsak bibliai színezékekkel tölthették el az este hét órai hivatalos köszöntőig az időt, hanem báránkyereső játékokra is invitálták őket. A háziggazda lelkész nő köszöntője után az orosházi Immánuel zenekar adott több mint egyórás koncertet.

A nagy sikerű zenei biznyságtétel után került sor az Élő kövek ünnepe címet viselő interaktív istentiszteletre, amelyen Ribárszki Ákos, az

augusztus 14-én ordinálandó lelkészjelölt hirdette Isten igéjét. Az istentiszteleten – saját neveikkel ellátott – papírtéglákból építhettek közös templomot, majd személyes áldást is kaphattak a résztvevők.

Az éjszaka második felében különleges dívatbemutató helyszíne lett a pusztaföldvári evangélikus templom: a gyülekezet felügyelőjének, Zalainé Kaczkó Ágnes nőiszabómesternek a menyasszonyi és koszorúslány-ruháit csodálhatták meg az egybegyűltek. A rendhagyó felvonuláshoz Deák Gabriella orosházi kántor szolgáltattat orgonán kísérezőként, amely egyúttal jó ráhangolódat is nyújtott orgonakoncertjéhez. Ennek konferálását férje, Deák László orosházi igazgató lelkész végezte, énekszámokkal Németh Ibolya szegedi konzervatóriumi növendék, fuvolakísérettel Szőke Bianka szolgált.

Akik az igencsak éjszakai időpont ellenére kitartottak, a Sorsvonat című amerikai filmet tekinthették meg ezután. Szép befejezése volt a rendezvénynek az éjjelkor kezdődött napzáró áhítat, amelyen Lászlóné Házi Magdolna szolgált igehirdetéssel.

► Bzs

► Riportunk a 10. oldalon

Nemzeti együttműködés

► LUPTÁK GYÖRGY

Napihír: Gyurcsány Ferenc, miután feleségével és kíséretével részt vett a budapesti melegfelvonuláson, a földalattin érvényes jegy nélkül utazott. Vagyis bliccelt az egész társaság. BKV-ellenőr nem járt arra; szívesen befizettem volna az élményre: ugyan milyen intézkedést foganatosítottak volna az éber és gyakran kifogásolt stílusú karszalagosok?

Tegyük föl a kérdést: vajon miért utazott ingyen a volt miniszterelnök? Egyik lehetséges válasz: mert nem szokott hozzá, ugyanis ő éveken át rendőri felvezetéssel, páncélozott autóban közlekedett. És ugyebár abban nincs jegykezelő készülék. A másik lehetőség: megszokta, hogy neki minden csak úgy jár. Mert ugye, az elmúlt nyolc év sok tekintetben erről szólt: az uralkodó osztály tagjai mindent megengedhetnek maguknak, megszerezhetik, amire szemet vetettek. Míg a kiskőrösi vincellért vámosok, adóhivatalnokok és munkaügyi ellenőrök serege hajkurászta a szőlősorok között, addig a főhelyen ülők vastag szeleteket hasítottak ki maguknak a nemzet tortájából. És teték ezt büntetlenül. Eddig.

Mostanában egy másik korszak vette kezdetét. Ennek markáns jele az új parlament gyors és határozott törvényhozási munkája. És itt van a nemzeti együttműködési nyilatkozat, amelyet az országgyűlés június 16-án fogadott el.

„Legyen béke, szabadság és egyetértés!” – így kezdődik a dokumentum. Rövid történelmi nekifutás után közös építő munkára hív fel mindannyiunkat, határon innen és túl. Építsünk közösen egy olyan Magyarországot, ahol az élet alapja a munka, otthon, család, egészség és rend. „Szilárd meggyőződésünk, hogy a Nemzeti Együttműködés Rendszerében megtestesülő összefogással képesek leszünk megváltoztatni Magyarországot jövőjéért, erőssé és sikeresé tenni hazánkat” – hangsúlyozza a nyilatkozat.

Sokan nem értik, mi is ez valójában. S egyenesen cinikus megnyilvánulások sokaságát váltotta ki a kormány azon rendelete, hogy a nemzeti együttműködési nyilatkozatot kötelező kifüggeszteni minden közintézményben.

Új erkölcsiség kezdete ez a nyilatkozat, és ezért hatalmas jelentőségű. Mert arról szól: emberek, gyertek velünk, együtt építsük újjá rommá lett hazánkat. És azt üzeni: az építkezést a gazdasági, szociális feladatokon túlmenően a fejekben és a szívekben is el kell végezni. Magyarán az újjáépítés csak a helyreállított erkölcsi értékek mentén lehetséges. Vége hát az össznépi lopkodásnak. Kalákában együtt építkezni csak úgy lehet, ha megbízunk egymásban,

és nem kell munka közben a másik kezét lesnünk.

Hát ezért fontos a kifüggesztés is. Hogy tudja a polgár, új korszak kezdődött. Vége a tulajdon és a jogszabályok öncélú kezelésének. Mos-

” Új erkölcsiség kezdete ez a nyilatkozat, és ezért hatalmas jelentőségű. Mert arról szól: emberek, gyertek velünk, együtt építsük újjá rommá lett hazánkat. És azt üzeni: az építkezést a gazdasági, szociális feladatokon túlmenően a fejekben és a szívekben is el kell végezni. Magyarán az újjáépítés csak a helyreállított erkölcsi értékek mentén lehetséges.

tantól más szelek fújnak. A nemzet megkárosítói remélhetőleg elnyerik büntetésüket. Újra érdemes lesz tisztességesen dolgozni, a munka lassan, de biztosan visszakapja becsületét.

Amúgy nem példa nélküli a nyilvános kifüggesztés sem. A mai napig látható Finnország diplomáiban Mannerheim tábornok napiparancsa a finn édesanyáknak (Mannerheimin päiväkäsken suomen äideille). Mannerheim marsall napiparancsa 1942. május 10-én kelt a finn hadsereg főhadiszállásán. A finnek ekkorra már megvívták külön, úgynevezett „téli” háborújukat a szovjet Vörös Hadsereggel. 1939 telén a nagy keleti szomszéd le akarta rohanni a kis négymilliósi népet, amely hősiessé, Karélia és Petsamo elvesztése árán ugyan, de megvédte függetlenségét. A második világháborúba pedig éppen azért léptek be, hogy visszaszerezzék azt, ami elvesztett.

A tábornok ebben a helyzetben napiparancsban köszöntötte a finn édesanyákat anyák napja alkalmából. A haza és a hadsereg nevében köszöntötte meg nekik, hogy hősokeket szültek és neveltek a hazának, így járulva hozzá a szabadság megvédéséhez. S a hazafias, szép szavak mellé egy kitüntetés is járt, a „Szabadságkereszt”. Micsoda ötlet! A válságos helyzetben az összes édesanya kitüntetést kapott.

Nos, ez a tábornoki napiparancs ott látható ma is az evangélikus templomokban.

Ha egy nép vészhelyzetben van, az erkölcsi tartás és az összefogás segíthet. A fanyalgás, a cinizmus soha.

A szerző evangélikus lelkész, a Bács-Kiskun Egyházmegye esperese

Oratio œcumenica

[Lelkés:] Mennyei Atyánk! Hálát adunk a mai vasárnapért, az istentiszteletért, az igéért, amelyben megismerhetjük akaratodat. Hálát adunk szeretetedért, amellyel megtartod életünket, visszavársz akkor is, amikor eltávolodunk tőled. Irgalmazz nekünk, amiért nem a te akaratodat keressük, hanem magunk készítetté bálványokat követünk.

[Lektor:] Könyörgünk egyházunkért, gyülekezeti közösségünkért. Őrizz meg minket, hogy a te utadon járjunk. Őrizz meg attól, hogy magunkat föléd helyezzük. Tarts meg alázatban, hogy ítélkezés helyett testvéreink számára a te irgalmasságod közvetítői lehessünk, a világban pedig evangéliumod hirdetői. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk a teremtett világról! A vízért, levegőért, erdőkért, növényekért, állatokért. Adj alázatos szívet, hogy ne a magunk rövid távú érdekeit helyezzük mindek elé. Téríts minket teremtésed iránti tiszteletre, hogy megőrizzük a természetet utódaink számára. Adj bölcsességet, hogy felismerjük feladatunkat a természet megőrzésében, és Lelkoddal indíts minket cselekvésre. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk a körülöttünk élő emberekért. Városunkért, községünkért, munkatársainkért, közösségeinkért, családunkért. Add, hogy ne önmagunkat helyezzük a középpontba, hanem megértéssel, elfogadással embertársaink felé forduljunk. Adj bölcsességet a megfelelő szavakhoz, hogy békességedet és jó híredet közvetítsük. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk a betegekért, szenvedőkért. Éreztesd velük közösségedet. Erősítsd Lelkoddal a betegek hozzátartozóit. Add, hogy érezhessék a közösség segítő együttérzését. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk a szegényekért, állástalanokért, hajléktalanokért, a talajt vesztettekért, mindazokért, akik segítségre szorulnak. Adj melléjük embereket, segítő kezet, akik által felemeled és megtartod őket. Használj fel minket megtartó tervedben. Lelkoddal indíts minket cselekvésre. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lelkés:] Hallgass meg minket, Urunk, hogy akaratod szerint éljünk, és részesüljünk a te örök országod örvendező közösségében.

[Gyülekezet:] *Amen.*

W W W . M Y L U T H E R . H U

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 9. VASÁRNAP – 2MÓZ 32,1–10

Évezredes lankadatlan (?) tánc

Budapest legnagyobb bevásárlóközpontjától néhány méterre, a Nyugati téren egy kereskedelmi irodaház tetőjén kortárs művészek felállítottak egy kristályokkal borított aranyborjút. Nem véletlenül itt. Míg a csupa üveg irodaházak klimatizált szobáiban hatalmas üzletek köttetnek, mások forintokat koldulnak lent a járdán ülve. Eközben emberek tömege tódul be a fogyasztás legnagyobb hazai „templomába”, venni, szerezni, mert az maga a boldogság. Keresni, látogatni, imádni jönnek egy „istent”, aki bár fényesen ragyog, ám halott, nem ígér, csak hiteget, és rútol cserbenhagy.

Ha vallási üzenetnek, figyelmeztetésnek szánták a borjút, célba talált. (Talán volt, aki felütötte otthon a Bibliát mai textusunknál.) Ha humornak szánták az installációt, még elmegy. De sajnos gyanítható: vannak, akik komolyan gondolják... Istenük fent az aranyborjú, feljebb nem látnak, de nem is tekintenek...

Luther kortársa, a németalföldi reneszánsz festő, *Lucas van Leyden* 1530-ban festette meg *Az aranyborjú imádása* című triptichonját. Az erőteljes jelenet mulatozó, tivornyázó, duhajkodó alakjaival a művész szinte időtlenül kortárs képet tár a néző elé. Az emberi lélek Istentől elforduló, bálványimádó hajlama egyidős az emberiséggel, és örök témát képes szolgáltatni a kultúra, szépirodalom, képzőművészet alkotóinak éppúgy, mint a pszichológiának, valláslelektannak.

A bibliai történetben a Sínai-hegyen tartózkodó Mózesre egyre türelmetlenebbül várakozós nép látható, „kézzelfogható” istent akar. Az aranyból öntött borjú, a materiális tárgy ennek a pogány vágnak a

szimbóluma. Izrael lelki-szellemi fejlődésében vallási és spirituális regressziót jelent ez a mozzanat. A nép bűnét Jahve főpapja, Áron betetőzi azzal, hogy oltárt épít, kiönteti a borjút, és hozzájárul, hogy orgiaszerű „ünnepe” kezdődjék, rituális táncal, étkezéssel, az ősi pogány vallások menetrendje szerint.

Ám kisvártatva Isten megszólal. Azt mondja Mózesnek: „*a néped?*” Mózes népének, nem a maga népének nevezi őket! Ebben megnyilvánul a bűn miatti távolságtartás – pedig Izrael a szövetségkötés idejét éli. A nép és Jahve kapcsolatában akadály keletkezik.

Az Úr, az egy igaz Isten következetesen elítéli és tiltja a bálványimádást, s több helyen is mint Izrael hűtlenségének leg súlyosabb jele említetik ez az epizód, amikor az „Úr ünnepe” hirdették meg – az Úr nélkül!

Egy borjú körül táncolva. Izrael ezzel a tettevel kis híján eljátszotta kiváltóságát, az Úr már nem akar a kemény nyakú néppel tartani. Csak Mózes többszöri közbenjáró imádságának, esedezésének köszönhető, hogy nem törli el őket.

Minden kornak, így a mi korunknak is leg súlyosabb vétké a bálványimádás. Az „aranyborjú” imádása újabb és újabb formákban jelentkezik. A bálvány hol provokatívabb, hol rejtettebb, becsapósabb módon gyűjti maga köré táncoló híveit.

Nemrég bejelentették az *American Idol* című „emberbálvány-faragó” műsor magyar verziójának érkezését. Az Egyesült Államok legnézettebb tévéműsoráról van szó. Címe rendkívül beszédes és sokatmondó. Bálványimádásunk ma ezerféle új ruhát ölt. Példaképek, idolkok, héroszok és

félístenek: valamennyien emberek – de imádásuk, az értük való rajongás átcsúszik az istenítésbe.

Hívó emberek között is előfordul, hogy életükben egyes jelenségek átveszik Isten helyét. Így válhat bálványukká akár a hatalom, akár az anyagi javakra törekvés, a pénz vagy a testkultusz. Mindegyikük a materiális világ felé fordítja az ember tekintetét. Ellenpólusuk Krisztus, aki az igazi, spirituális, lelki értékeket adja és mutatja fel.

Minden ember szeretné látni Istent. Nemcsak kíváncsiságból, hanem mert úgy véli, hogy a látható, kiábrázolható Istent birtokolhatja, hatalmát a maga szolgálatába állíthatja. Isten lényege azonban megfoghatatlan és nem zárható be korlátozott érvényű képekbe. Lényét akkor és ott és úgy tárja fel, amikor, ahol és ahogy azt ő akarja. Amint lehatárolná őt azzal, hogy kimondunk róla „valamit”, amint bezárnánk őt egy képpé formált megnyilvánulásába, azonnal ezer és ezer más aspektusától fosztanánk meg a végtelen és határtalan Teremtőt.

Bár Isten tiltja, hogy a magunk elképzelése szerint ábrázoljuk őt, a maga szuverén módján mégis kész volt megmutatni magát a világnak. Nem várt, nem remélt, döbbenetes módon: emberré lett, és Jézus Krisztus emberi arcán ragyogtatta fel dicsőségét. Más „Isten-orca” nincs, minden más hamis, torzítás – ez az egyedüli és a hiteles.

Jézus emberi tekintetén át néz ránk az Isten. Isten a maga képére teremtette az embert – egy istenarc van eltemetve mindannyiunkban (*Reményik*). Először Jézusban kell meglátnom az Istent, majd az emberben, akivel Jézus azonosítja magát.

A VASÁRNAP IGÉJE

Imádni az Istent nem faragott képben, nem aranszoborban, hanem lélekben és igazságban, de mindenekelőtt és -felett Jézus Krisztusban lehet. Iránta való szeretetünk pedig csak annyira hiteles, amennyire a minden embertársunk iránti feltétel nélküli szeretetben tükröződik.

Az aranyborjú története azonban nemcsak az ember Isten iránti hűtlenségéről szól, hanem az orgiázó nép hűtlenségének sötét hátterén rajzolódik ki Isten igazi arca. Nem szobor vagy kép formájában, hanem tettében, amelyekkel Isten a hűtlenségre válaszol. Ebből láthatjuk, hogy az ő ereje a megbocsátásban, a kegyelemben van.

Evangélium és törvény, törvény és evangélium találkozik itt: a törvény megszegői a törvény hatályán kívül eső kegyelmet nyernek. Isten újra átadja Mózesnek a törvény tábláit. A legnagyobb kegyelem azonban Jézus Krisztusban jelent meg, aki evangéliumot hirdetett, és a törvény értelmezését is új és nagy parancsolatként fogalmazta meg. Isten minden bálványokon győzedelmeskedő ereje és hatalma: az evangélium.

Mindaz, amit a bálványoktól kapunk, romlandó, mulandó, és bármennyit birtokunk is e „javakból”, végül mind elveszítjük, semmit nem vihetünk magunkkal belőlük. Amit Istentől kapunk, az múlhatatlan, romolhatatlan, örökkévaló mennyei kincs. Ezekről leszünk igazán gazdagok – minden mástól csak egyre szegényebbek. Csak Krisztus kincsei tesznek gazdaggá. A hitben lehet ez a miénk. Itt a földön és ott, ahol színről színre fogjuk látni az Istent dicsőségét és Krisztus arcát.

■ KÓHÁTI DÓRA

Légy hű, állj meg szent hitedben

CANTATE

► **Hűség a kevesen és a sokon; hűség a hitben, a szeretetben és a reménységben mindhalálig – ezekkel a gondolatokkal tanít bennünket a Szentháromság ünnepe utáni 9. vasárnap. A hamis sáfárt (Lk 16,1–9) és a pusztai vándorlás intő példáját bemutató (1Kor 10,1–13) lekcioakat, valamint az aranyborjúról szóló textust (2Móz 32,1–10) láthatóan egyetlen kulcsszó kapcsolja össze egymással: a hűség. A vasárnap olvasmányainak gazdag tartalmát, sokrétű mondanivalóját pedig mottóként foglalja magába a heti ének: *Légy hű, állj meg szent hitedben* (EÉ 439).**

A biztató hangvételű szöveg eredete homályba vész, s csak néhány szószavú adatra támaszkodhatunk felderítésében. Szerzőjének *Benjamin Praetorius* (1636–1674) német költőt és énekszövegíró tekinthetjük. A szászországi Weissenfelsből származó Praetorius igen fiatalon, körülbelül húszévesen a lissai prédikátor, *Andreas Praetorius* segéde lett, s rövidesen két vallásos énekszöveggyűjteményt is kiadott, melyekben nem kevesebb mint 188 költeménye látott napvilágot.

Az eredetileg nyolc versszakos *Sei getrost bis an das Ende* kezdetű énekszöveg a híres soproni lutheránus lelkész, *Zábrák Dénes* (1852–1913) fordításában került a magyar evangélikusság használatába, ám ma

szólító módban való fogalmazás révén verse igazi prédikációvá válik.

■ FEKETE ANIKÓ

Hitben – reményben – szeretetben

Hűség? Ma? Egy állandóan változó, megbízhatatlan világban? Hiteltelesen emberekkel körülveve? Erkölcsei szabadoság fénykorában? Napjainkban nem erény, ha valaki harminc éve ugyanazon a munkahelyen dolgozik. Házastársak ritkán érik meg a huszonötödik évfordulót. A barátság is csak addig tart, amíg ki nem töröljük egymás nevét a mobiltelefon névjegyzékéből.

A hűség fogalma nagyon megváltozott. Ritkán beszélünk emberek, eszmék iránti hűségről. Beszélünk viszont hűségpontokról és hűségnyilatkozatról. A hűség igazi tartalmát felcseréltük múlt földi kincsekhez való ragaszkodásra. Mai énekünk szerzője éppen ezért hívja fel figyelmünket a Biblia szerinti hűség helyes értelmezésére.

Hűség a hitben. A leggyengébb láncszem! Ahogy nem tudunk megbízni egymásban, úgy nem merünk belekapaszkodni Isten hűségébe sem. Hiába magyarázzuk a bizonyítványt: „Nem tartunk szoros kapcsolatot az egyházzal, de hiszünk Istenben, néha még imádkozni is szoktunk...” Sok minden elriaszt bennünket Istentől, leginkább a keresztény embertől elvárt áldozatos életforma. Nem véletlenül buzdítja János apostol a szmirnai gyülekezetet ezekkel a szavakkal: „*Légy hű mindhalálig...*” (Jel

2,10) Hűségünk alapja nem lehet más, mint Isten irántunk tanúsított gondviselése. Nem elég, ha nagyünnepeken eszünkbe jut vallásos kötelességünk. Az ének tanít: „Istennek szenteld szívedet!”

Hűség a szeretetben. Szeretetre nem lehet senkit kényszeríteni. Isten mégis ez várja el tőlünk. Nem alapítatlanul, hiszen ő előbb szeretett minket! Nem lehet megelőzni Istent szeretetünk. Mindig adósai maradunk, s ezt törlesztjük akkor, amikor egymás felé fordulunk szeretetünkkel. Az „igazi” szeretetre pedig Jézus adja meg a példát: „Kínzóinak megbocsát”. Akkor vagyunk az ő követői, ha tetteinkben is felismerhetők a tőle tanult szeretet. Ezért fogalmaz az ének szerzője: „Hogy Isten gyermeke lehess, / Te is bocsáss meg és szeress!”

Hűség a reménységben. Ebben vagyunk a legszegényebbek, de aki hitben és szeretetben él, megtalálja reménységét is: tudja, mi élete értelme; meglátja célját. Nem a halálára készül, hanem örök életére. Ez a meggyőződés formálja gondolkodását, és így tudja meglátni a fényt a sötétségben is. „...a reménység pedig nem szégyenít meg...” – mondja Pál apostol Róm 5,5-ben.

Énekünk segít megtalálni helyünket a világban. Három betű igazít el a szerteágazó lehetőségek között: *h(it)*, *r(emény)*, *sz(eretet)*: a keresztény ember életterének helyrajzi száma. Ezt keressük szívünk térképén, és célba jutunk!

■ VETŐ ISTVÁN

Golf a cigánymisszióért

Az ajándékozó szemével

A szűkös évek gyakran helyes látásra tanítanak. Felfedjük, hol pazarló továbbra is az életünk, ahol mégiscsak érvényesíteni lehetne azt a bűvös önkorlátozást, amely másoknak egy csapásra esélyteremtés is. Különösen így van ez, ha Isten maga láttatja meg, hogy dolgainknak elsősorban nem státust kifejező vagy piaci, de sokkal inkább használati, sőt szolgálati értékük van.

Fasori szolgálati autónk helyzetét így kezdtük fokról fokra átértékelni. A döntést érlelte a Budapest Belvárosában tapasztalható egyre lehetősebb forgalmi és parkolási helyzet és az a hír, hogy a sárszentlőrinci evangélikus alapítvány keretében működő cigánymisszióknak szüksége lenne egy autóra. Azt is tudtuk, hogy ezekben az években pályázati úton aligha van esélyük új autóhoz jutni.

Az átadás napján – amelyet az évenkénti *Közös asztal* cigánytábor előtti péntekre időzítettünk – *Dévény Zoltán* presbiterünkkel együtt érkezünk a Zsivora György Népfőiskolai Alapítványhoz. A napi program bepillantást nyújtott Sárszentlőrinc gazdag történelmi múltjába és abba a lelki építő munkába, amelyet a napszámból érkező, ünneplőbe öltözött cigány testvérek körében tapasztaltunk. Felemelő lelki közösségekben köszöntük meg ezt énekekkel, imával és hálaadással Urunknak, a Krisztus Jézusnak.

■ ARADI GYÖRGY

A megajándékozott szemével

Ott állt a teljesen felújított, frissen lemosott autó a gyülekezeti ház előtt, a nagy diófák alatt. Az „ünnepélyes” átadási ceremónián – amely valójában bensőséges hálaadó áhítat volt –

Üzeni, hogy van egy evangélikus gyülekezet a nagy és távoli Budapesten, amely közel van hozzánk, amelynek fontos a cigányság, a cigánymisszió, az evangélium továbbadásának ügye; amelyik szeretettel gondol ránk; amelyikkel többek között összeköt a két gyülekezet templomtornyából messzire zengő harangok közös felirata: „Ismeri az Úr az övéit”. Ezzel az igével bátorította *Aradi György* fasori lelkész az egybegyűlteket.

Mi is küldtünk tárgyakat a fasori testvéreknek (a sárszentlőrinci gyülekezet történetét bemutató könyveket), de fontosabbnak tartottuk Pál apostol üzenetének továbbadását, ami már a mi tapasztalatunk is: mert mi is tudtunk szűkölködni az autók terén, most már be leszünk avatva a bővölködésebe is, és nekünk is jó érzés megajándékozottnak lenni. De az igazi örömmünk az, hogy amit átvett-

FOTO: RUTIKAYNE BAKAY ERSEBET

Elhatározta tehát presbitériumunk, hogy a lelkési szolgálati autót, a tizenhat éves, ám mindössze kilencven ezer kilométert futott Volkswagen Golfot – teljes körű felújítást követően – friss műszakival átadjuk a cigánymisszió számára. Ott lesz jó helye, ott hozhat áldást, az összegyülekezés, az esélyteremtés különleges útjain.

mindenki láthatta. De a gyülekezeti teremben nyilvánvalóvá vált, hogy nem csupán egy autót kaptunk, egy önmagában törékeny, sűrű tárgyat, hanem valami oly különlegeset, ami örök igazságok hordozója már most, és ez a nemes feladat vár rá a jövőben is – most már az új használók feladatáért.

tünk mint kedves, jó illatot, kellemes, Istennek tetsző áldozatot, az inkább az adományozót gazdagítja, mert Isten be fogja tölteni minden szükségüket az ő gazdagsága szerint – csöszösen a Krisztus Jézusban. Ezt kívánjuk hittel, reménységgel és szeretettel nekik!

■ BAKAY PÉTER

Harci helyzetben

Nagy Gábor lelkészé szentelése Tordason

► **Ordinációs ünnepi istentiszteletre gyűltek össze a felnevelő gyülekezet tagjai, a rokonok, barátok, ismerősök az elmúlt szombaton délután a Fejér-Kömáromi Egyházmegye keleti csücskében fekvő Tordas templomában, ahol Ittész János püspök lelkészé szentelte Nagy Gábor végzett teológust. A liturgiában Süller Zsolt helyi lelkész, illetve – az Evangélikus Hittudományi Egyetem részéről – dr. Korányi András egyetemi docens segédkezett.**

A püspök a szolgálatra indító igehirdetésében 1 Tim 6,11–12 alapján arra figyelmeztette a lelkészjelöltet, hogy aki komolyan veszi a hitét, harci helyzetben van. A bűnök kerülése mellett a jóra is tudatosan kell törekednie. A kísértések belülről támadnak, de az egyházat a szívünkben való küzdelem menti meg. „Ragadd meg, ami a tiéd: az örök élet evangéliumát! De ne tartsd meg magadnak! Kerüld a kísértéseket, állj be a harcba, indulj a szolgatársakkal, az imádság háttérrelével a szolgálatba, hogy sokakhoz eljusson az evangélium!” – zárta igehirdetését Ittész János.

Nagy Gábor 1985-ben született Székesfehérváron. Szüleivel és nővérével Tordason élt, itt keresztelte meg *Botta István* lelkész. Az általános iskolát is itt végezte, már első osztálytól kezdve járt hittanra. Alsó tagozatban *Szemerei János*, felsőben *Fűke Szabolcs* – korábban Tordason szolgált lelkészek – tanították. Nyolcadikosként – a konfirmációra készülve – vett részt egy táborban, ahol személyesen is megismerte és elfo-

gadta Jézus Krisztust mint Urát és Megváltóját. Elmondása szerint ettől az évtől kezdve járt rendszeresen istentiszteletekre és a gyülekezeti ifjúság összejöveteleire. Néhány évvel később presbiternek is megválasztották.

A középiskolát a budapesti Puskás Tivadar Távközlési Technikumban

A SZERZŐ FELVÉTELE

végezte, ahol az érettségi után távközlési technikus oklevelet is szerzett. 2004-ben jelentkezett az Evangélikus Hittudományi Egyetemre. A hatodévet Súrón és Bakonycseryén töltötte *Szarka István* és *Szarka Éva* mentora alatt.

A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület legfiatalabb lelkészét Ittész János püspök augusztus 15-től a sári gyülekezetbe küldte ki szolgálatra.

■ MENYES GYULA

Homo eucharisticus

ÉGTÁJOLÓ

A Lutheránus Világszövetség (LVSZ) hétévenkénti nagygyűlései egyfajta irányítót, „égtájolót” kínálnak a világ evangélikusságának. Ezt élhettem át a lapzártakor befejeződött 11. nagygyűlésen is, a németországi Stuttgartban.

Új összefüggéseket és távlatokat ajándékozó élményt jelentett számomra *Rowan Williams* canterburyi érsek előadása, amellyel felvezette a nagygyűlés fő témáját: „Mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma.”

Az anglikán egyház feje hangsúlyozta, hogy a *Miatyánk* negyedik kérése a mindennapi kenyérért elválaszthatatlan az ötödik kéréstől, amely, ha úgy tetszik, a mindennapi bűnbocsánatra vonatkozik. Emlékeztetett arra, hogy *Hieronymus* szerint a negyedik kérés így is fordítható: „Add meg nekünk ma a holnap kenyérét...” Így a kérés a Jézus Krisztusban közénk érkezett Isten országára is kiterjeszhető.

De hol találhatjuk meg együtt a mindennapi kenyér és a bűnbocsánat, valamint a jelenbe beragyogó jövő ajándékát? Az angol teológus látása szerint mindez az úrvacsora szentségében élhető meg, amennyiben felismerem: „*homo eucharisticus*” lehetek. Olyan, eucharisziából élő, hálás ember, akit maga Isten táplál az élet kenyérével, Jézus Krisztussal.

Mindez nem maradt elvont teológiai tétel, hiszen Stuttgartban minden napot úrvacsorai közösségben kezdünk. Ezek valóban az egész nap

munkáját meghatározó eucharisztikus ünnepek voltak, ahol közel ezerfős gyülekezetben élhettük át a feltámadott Úrral és sokszínű népével való találkozás örömet.

A bűnbocsánat felszabadító ajándékát is egészen konkrétan megtapasztalhattuk, amikor – közel öt éves komoly teológiai dialógus gyümölcseként – a stuttgarti nagygyűlésen ünnepélyes keretek között létrejött a kiengesztelődés, a megbékélés az LVSZ és a Mennonita Világkonferencia között. A mennoniták a reformáció korabeli újrakeresztelők (anabaptisták) mozgalom örökösei. Őseiket reformátor eleink kegyetlenül üldözték. Sajnos, egészen odáig menően, hogy egyeseket, végső „teológiai érvként”, kivégzéssel „szabadítottak meg” az eretnek tévelygésből...

Valóban katartikus élmény volt, amikor istentiszteleti keretek között is megtörtént részünkről a bocsánatkérés, és megszületett a kölcsönös kiengesztelődés. Tudom, hogy viszonylag könnyűnek tűnik az ősök vétkeit megvallani és a múlt bűneiért bocsánatot kérni. De hiszem, hogy mindez modellértékű lehet. Segíthet, hogy mai vétkeinket, mulasztásainkat, konfliktusainkat is minden szent türelmetlenségtől, arroganciától mentesen, valóban krisztusi indulattal, a kölcsönös bizalom, megértés és nyitottság, valamint a kölcsönös bűnbánat és bocsánat szabadságában próbáljuk elrendezni.

Az Úr imádsága ugyanis éppen arra tanít, hogy a mindennapi kenyér mellett a mindennapi bűnbocsánat kérdésében is mennyei Atyánk irgalmas szeretetére szorulóknak. Nemcsak én és nemcsak a másik, külön-külön, hanem együtt: „...add meg nekünk... bocsásd meg nekünk...” Adjuk meg, adjuk tovább egymásnak, amit, akit mi is úgy kaptunk ajándékba! Így leszünk egyszerre megajándékozott és ajándékozásra képes, hálás szívű emberek, akikre illik a kitüntető név: *homo eucharisticus*. Ez nem egy kihalt ősemberfajta megkövült csontvázának elnevezése, hanem valóban a jövő emberé. A homo eucharisticus olyan, Krisztus által, sőt egyenesen Krisztussal táplált „új emberfajta”, aki tud kérni és hálásan elfogadni, kapni és örömmel továbbadni: kenyeret és bűnbocsánatot egyaránt.

Nem véletlenül hangsúlyozza a Lutheránus Világszövetség immár két évtizede, a curitibai nagygyűlés óta, hogy nem csupán szervezet, szövetség, hanem az evangélikus egyházak közössége akar lenni. Közösség, bibliai szóval koinónia, mely-

nek tagjai egyszerre részesednek Isten ajándékaiban, és részesítik a rájuk bízottakat a továbbadásra kapott lelki, szellemi és testi ajándékokból.

Természetesen mint minden, az egész világot átfogó, multikulturális szervezetben, közösségben, az LVSZ-ben is támadnak feszültségek; többek között teológiai, bibliaértelmezési kérdésekben. 79 ország 145 tagegyháza a Krisztusban megvallott egység mellett sem gondolkozhat minden részletkérdésben egyformán, és nem léphet egy kötelező ütemre. Az LVSZ nem evangélikus Vatikán, nem Szentszék... Az LVSZ elnöke nem lutheránus pápa, még akkor sem, ha a most választott elnök, *Munib Younan* történetesen a Szentföld evangélikus püspöke...

A „jól értesültek” tudni vélték, hogy a meglévő nézetkülönbségek (például szexuális kérdésekben) az LVSZ szakadásához fognak vezetni Stuttgartban. De hála Istennek, a vészjósló hangok tévedtek. A tizenegyedik nagygyűlés a 2007-ben Lundban meghirdetett további – alapos teológiai tanulmányokkal előkészített, higgadt – párbeszédre, közös gondolkodásra kérte a tagegyházakat, hangsúlyozva a Krisztusban kapott egység elkötelező ajándékát.

A teológiai munka eredményeit 2012-ig kell összegyűjteni és közzé tenni. Ennek részeként ebben az évben egyházunkban is minden lelkési munkaközösség foglalkozik ezzel a komplex témakörrel: a házasa-

ság, a család, az emberi szexualitás égető problémáival.

Fontos, hogy együtt keressük, együtt éhezünk az igazságot, hiszen akkor nekünk is szól Jézus ígérete: „*Boldogok, akik éheznek és szomjaznak az igazságra...*”

A canterburyi érsek többek között úgy is szólt a kenyérről, mint ami, aki az igazság kenyere: „*Én vagyok az út, az igazság és az élet...*” De ne feledjük: ez az igazság nem emberi igazságszolgáltatás, ítélkezés. Jézus igazsága sohasem éles kő, amely másokat halálra sebezhet, hanem éltető kenyér, amely táplál.

Stuttgartban egy héten át részesedhettünk a meghallgatott imádság áldásaiból. Naponta átéltek a mai kenyércsodát: közel ezren, spirituális értelemben (is) jóllaktunk. Mi, akik ott lehettünk, tartozunk azzal, hogy a összegyűjtött bőséges maradékot a közeljövőben megosszuk mindazokkal, akik éheznek az igazságra, a gyógyító, tápláló, jó szóra.

Gáncs Péter püspök Déli Egyházkerület

„A fiatalok az egyház jelene és jövője”

A Lutheránus Világszövetség ifjúsági előgyűléséről

▶ A Lutheránus Világszövetség (LVSZ) tagegyházainak fiatal küldöttei és a stewardok (segítők) július 10–17. között Drezdában készültek fel közösen a stuttgarti nagygyűlésre. Az ifjúsági előtalálkozóra valamennyi kontinensről érkeztek fiatalok – mintegy negyven országból közel száz lutheránus ifjú. Magyarországot stewardként Horváth-Hegyi Dénes, ifjúsági küldöttként pedig Kalit Eszter képviselte.

Fullasztó hőségben érkeztek meg a fiatalok a szász fővárosba. A már hónapok óta készülődő szervezők négy pontban határozták meg a drezdai előtalálkozó célját: felkészülni a stuttgarti nagygyűlés témájából, gyakorolni a felszólalásokat, megerősödni a lutheránus identitásában és örömmel megélni a közösséget.

A vasárnapi kezdő istentiszteleten Ilse Junkermann püspökönő igehirdetése és „keresztelési emlékeztető” hívta fel a figyelmet arra a közös alapra, amely a különböző kontinenseken élő lutheránusokat összeköti. A Közép-németországi Evangelikus Egyház lelkes vezetője Luther nyomán figyelmeztetett arra, hogy ne fedezzünk meg soha kereszttségünkről. Jézusban új életet kezdünk, és megvan a szabadságunk segíteni a rászorulókon, változtatni az igazságtalan társadalmi rendszereken. A küldöttek otthonról hozott vizüket keverték össze egy keresztelődencében, és ezzel a vízzel rajzoltak keresztet egymás homlokára emlékeztetve.

A hét folyamán a napokat a különböző kontinensek képviselőinek áhítatai keretezték, délelőttként pedig kiscsoportokban közös bibliatanulmányokra került sor. Hétfőn konkrét projekteket mutattak be egyes stewardok, a saját gyülekezeteikben, saját egyházukban jelentkező legnagyobb

embert tud elérni. Ha az emberiségnek ez a része túl tud lépni egyéni érdekszféráján, és felelősséget tud vállalni embertársaiért, már óriási segítséget tudunk nyújtani.

A felvezető előadások, beszélgetések után maguk a fiatalok osztották meg a közösséggel a régiójukat meghatározó gondokat, „éhségeket”. Huszonhat, az evangélikus fiatalokat különösen is foglalkoztató kérdés került elő a július 13–15-én zajlott beszélgetésekben. Az ifjúság fontosnak találta az oktatásnak, a spirituális megújulásnak, a kisebbségek integrációjának kérdését, de sokan beszélgettek az emberkereskedelemből, a HIV/AIDS problémáiról is. A stuttgarti nagygyűlés számára azonban csak három kérdést feldolgozó üzenetet küldhetett az ifjúsági előgyűlés. Az izgalmas választás eredményeként e három téma a következő lett: fenntarthatóság (ezen belül a klímaváltozás, az igazságos élelmiszer-gazdálkodás), a nemek közötti igazságosság és az LVSZ munkájának ismertetése szélesebb körben, valamint a fiatalok hatékonyabb bevonása a szövetség munkájába.

A tanácskozásokat és a műhelymunkát a drezdai ifik által összeállított változatos program tette kellemsé. Első nap a történelmi belváros pompás épületei közé kalauzolták vendégeiket, akiket esténként rendkívül finom (alkoholmentes)

hiányokra keresve megoldásokat. Ezen a napon dr. Zephania Kameeta, az LVSZ tanácsának tagja ismertette a fiatalokkal a nagygyűlés alapeszméit: az ötezer ember megvendégelését az emberek megosztották javaikat... A tulajdon megosztásra képes emberiség a cél.

Martin Junge, az októberben hivatalba lépő főtitkár is ellátogatott a drezdai előtalálkozóra. A Chiléből származó lelkész kerekasztal-beszélgetésen osztotta meg gondolatait a fiatalokkal. A nagygyűlés központi témájából („A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma”) szerinte az a legfontosabb, hogy tudatosítsuk magunkban: a mindennapi kenyér nemcsak az egyéné, hanem a közösségé. A mi mindennapi kenyerünk. Az LVSZ közel nyolcvanmillió

gyümölcskötelekkel is megleptek. A záró estén pedig – Elba-parti hajós vacsora után – éjfélkor a híres Frauenkirchében zendülhetek fel a lutheránus korálok a fiatalok ajkáról.

A világ számtalan pontjáról érkezett evangélikus fiatalok ez után az egyhetes közös készülés után indultak – Wartburg várán keresztül – a stuttgarti nagygyűlésre, ahol üzenetüket sikerült meggyőző módon tolmácsolniuk. Amint a főtitkár, Martin Junge mondta: az ifjúság a jelen és a jövő.

Természetesen a fiatalok számára sincs vége a nagygyűlés után a tennivalóknak. A tapasztalatokat felhasználva, a barátságokra építve újult erővel folytathatják az otthoni ifjúsági munkát.

■ KALIT ESZTER

Félmilliárd forinttal segíti az árvízkarosultakat a MÖSZ

Újjáépítési segélyprogramja keretében félmilliárd forintnyi értékben nyújt segítséget az árvízkarosultaknak a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet (MÖSZ) – jelentette be a szervezet július 20-ai sajtótájékoztatóján Lehel László.

Az A38 hajón zajlott eseményen a MÖSZ elnöke röviden felidézte a gyors segítségnyújtás szakaszában tett lépéseiket (ezekről az Evangelikus Élet június 20-ai számában kérdeztük Fekete Dániel sajtóreferenst – a szerk.), majd az elkövetkező időszak feladatairól szólva elmondta: a MÖSZ olyan területeken kíván részt venni a munkában, amelyekre az állami támogatás nem terjed ki.

A megrongálódott házak felújításához nem készpénzzel járulnak hozzá, hanem a kárfelmérés alapján építőanyag-támogatásban részesítik a károsultakat, a helyi munkaerő bevonásával műszaki szakembereket biztosítanak számukra, vagy a teljes kivitelezési munkát átvállalják.

Az ingóságok – háztartási eszközök, bútorok – pótlásához száz-kétszáz ezer forint értékű utalványokat osztanak szét, melyeket a helyi kis- és középvállalkozásokban válthatnak be az érintettek. Július 13-án elsőként Sátoraljaújrhelyen adták át a rászoruló-

nak az utalványokat – 210 családnak összesen 26 millió forint értékben. (Erdeley magyarul falvaiban, melyekben júniusban–júliusban okoztak je-

A sajtótájékoztatót felszólalt Cselényi László, a Duna Televízió elnöke is. A határon túl élő magyarságot is összefogni kívánó közszolgálati

FOTO: FEKETE DÁNIEL

lentős károkat a heves esőzések és az azokat követő áradások, jóságpótlással segít a MÖSZ. Két nappal a sajtótájékoztató után másfél millió forint értékben osztottak baromfit a magyarlapádi családoknak. – A szerk.)

médium Határtalan segítség az árvízkarosultaknak címmel hirdetett adománygyűjtést; az eddig összegyűlt több mint 330 millió forinttal ugyancsak a MÖSZ gazdálkodhat.

■ V. J.

Ébredj, bizonyágtévő lélek!

Október a reformáció hónapja

Nemcsak ismerősen, hanem életesen, aktuálisan is hangzanak a 18. század szolgálatba állító és abban kintartásra buzdító énekének szavai. Bizonyágtévőkre van szükség életünk minden helyzetében. A csalódások, megpróbáltatások és megaláztatások közepette éppúgy, mint akkor, amikor a reménység, a bizalom és az újrakezdés Lelke érinti meg az embereket. A reformáció és az ébredés a szavak konkrét teológiai és történelmi értelmében, valamint általános jelentésükben is rokon értelemmel bírnak.

Ez az általános rokonság is, és talán a konkrét történelmi helyzetünk is indokolja, hogy a 2010. évi Október a reformáció hónapja rendezvénysorozat fő témájául a szervezők ennek az ismert éneknek az első sorát választották. Benne van ebben a választásban az elkötelezettség is, és a tettekészség is. De benne van a személyes felelősségérzet is, illetve annak jogos igénye. A 16. századi reformáció elkötelezett, neves és névtelen híveit ez a jelzők írták le leghitelesebben. S erre a felelősségteljes elkötelezettségre és tettekészségre van nagy szükség nyilván ma is kinek-kinek a maga kis világa és egyéni képességei szerint.

Hisszük ugyanakkor, hogy nemcsak szükség van erre, hanem lehetőség is, s a kettő együtt minősítetten ébredésre és bizonyágtételre hív. Ezt a hívó szót kívánja hallatni az Október a reformáció hónapja rendezvénysorozat ebben az esztendőben különösen is. Főbb állomásai a következők.

Október 1-jén, csütörtökön ünnepélyes megnyitóval kezdődnek a rendezvények a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa és az egyetemi lelkészségek székházának kápolnájában. A megnyitó jó alkalom ad – a fő téma megfontolásán túl, illetve ahhoz kötődően – a Theológiai Szemle című ökumenikus tudomá-

nyos folyóirat alapítása évfordulójának megünneplésére. E negyedéves lap – kisebb megszakításokkal – nyolcvanöt éve szolgálja elsősorban a protestáns teológia művelését, de mindig nyitott nemcsak az úgynevezett segéttudományok iránt, hanem általában a tudományosság, valamint a testvéregyházak teológiai felismerései iránt is. Nyilván ez a hagyomány különösen folytatandó a 21. században, az interdiszciplináris, holisztikus igazság- és valóságkutatás, valamint igazság- és valóságértelmezés korában.

Október 2-án és 3-án Pécsen rendezik meg az úgynevezett protestáns missziói napok programsorozatát. Ennek keretében a baptista templomban női találkozó lesz, amelyen ünnepi vendégként Elizabeth Mittelstäed, a Lydia című folyóirat alapító főszerkesztője is részt vesz. Délután a belvárosi református templomban az 1910. évi edinburghi világmissziói konferencia centenáriumi tudományos emlékülésére kerül sor, ezt az evangélikus templomban ünnepi istentisztelet követi. Vasárnap a pécsi és Pécs környéki gyülekezetek vendég igehirdetőket fogadnak, délután pedig – a tervek szerint – a megyeháza dísztermében kulturális műsor lesz.

Október 17-én, vasárnap 17 órakor kezdődik a szokásos ünnepi reformációi gála a budapesti Uránia Nemzeti Filmszínházban. Az ünnepi beszédre Novotny Zoltán neves sportújságíró, a Protestáns Újságírók Szövetségének elnöke nyert felkérést. A gazdag programban terveink szerint – egyebek mellett – a Baptista Központi Énekhar szolgálat Berkesi Sándor református karnagy vezetésével. Látható lesz az Evangelium Színház nagy sikerű előadásának, Az ember tragédiájának utolsó, megindítóan biztató színe az eredeti szereposztásban.

Október 31-én 15.30-kor ünnepi megemlékezést tervezünk a budapesti Reformációi emlékparkban (Bajza utca, Városligeti fasor sarka), amelyen a tagegyházak fúvószenekari és a Budapest-Fasori Evangelikus Gimnázium diákjai is szolgálnak. Innen a fúvósok kíséretében bizonyágtévő menettel megyünk a Deák téri evangélikus templomba, ahol az úrvacsorás protestáns-ökumenikus istentiszteleten Philipp Melancthonról is elhangzik előadás halálának negyszázötvenedik évfordulója alkalmából. Az istentiszteletet a tervek szerint a Szérlózsza Band koncertje követi.

Szeretetteljes bizalommal buzdítjuk a gyülekezeteket, intézményeket és szervezeteket, hogy lehetőleg profiljuknak megfelelően, de nem kizárólagosan e fő témához kapcsolódva szervezzék meg a maguk helyi programját vagy programjait, s erről – a programfüzetünkben való regisztráció érdekében – legkésőbb szeptember 5-ig szíveskedjenek tájékoztatást küldeni a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának: 1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3.; telefon: 1/371-2690, fax: 1/371-2691, e-mail: oikumene@meot.hu.

Bizalommal kérem, hogy az október 17-én, vasárnap 17 órakor az Urániában megrendezendő ünnepi gálára – tekintettel az intézmény befogadóképességére – szíveskedjenek megrendelni a jegyeket, valamint jegyenként 500 forint/lfő adományt is remélünk legkésőbb szeptember 10-ig a fenti elérhetőségek egyikén.

Az Október a reformáció hónapja rendezvénysorozatban minden érdeklődő imádságos, aktív részvételét és a határidők szem előtt tartását kéri a szervezőbizottság.

■ DR. BÓNA ZOLTÁN, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtitkára

NOBEL-DÍJAS TÉTEL

Korlátlan lehetőségek vannak minden emberben

► Találós kérdést is játszhatnánk ezzel a mondattal: „Korlátlan lehetőségek vannak minden emberben.” Ki mondta? Hol és mikor? Azt gondolom, nagyon kevesen találnák el a helyes választ. Még ha csak a szerző foglalkozása volna a kérdés, akkor sem lenne könnyű dolgunk. „Becsapós” kérdés. Talán sokan mondanák azt, hogy pszichológus szájából hangzott el. Vagy tanáréból. Vagy valamilyen vallási vezetőéből. Az is lehet, hogy a jézusi magvetőpéldázat magyarázatoként mondta valaki annak illusztrálására, hogy az elvetett mag, amelyik a jó földbe esik, százszoros termést hoz. De ezek a válaszkísérletek – bár logikusak – távol állnak a valóságtól. A fenti mondat ugyanis ez év július 7-én hangzott el a budapesti Művészetek Palotájának színháztermében **Muhammad Junusz** Nobel-díjas bangladesi közgazdászprofesszortól.

GÖMBÖCZ ELVIRA

A közgazdászok többnyire olyan kategóriákban gondolkodnak, mint a befektetés, költség, haszon, profit, GDP és így tovább. Racionális számítások előzik meg a döntéseiket. Hogy lehet hát, hogy egy Nobel-díjas közgazdászprofesszor nem a hagyományos logikát követi? Hogy lehet, hogy ez a meggyőződése – „korlátlan lehetőségek vannak minden emberben” – adja elméletének alapját és kidolgozott rendszerének sikerét? Az Erste Bank és a Social Business Tour által szervezett budapesti előadás hallgatói választ kaptak erre.

Segélyezés helyett valódi segítség

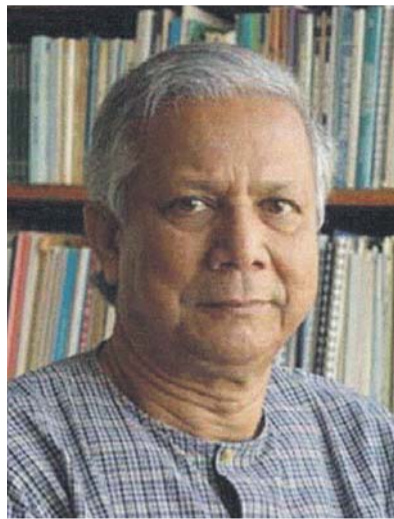
Junusz professzor története az 1970-es években kezdődött, amikor Bangladesben éhínség tört ki, és az ország lakosságának nyolcvan százaléka a létminimum alatt élt. A professzor ekkor közgazdasági elméleteket tanított az egyetemen, és mélyen átélte, hogy az elméletek nem érnek semmit, ha nem tudnak megoldást adni egy éhínségtől sújtott országban az alapvető gazdasági problémákra. Ezért az előadásai után mindennap kiment a falvakba beszélgetni az emberekkel, hogy lássa, milyen problémákkal küszködnek. Így találkozott egy családdal, amely az uzso-rások csapdájába került, és nem tudott megszabadulni tőlük. Junusz huszonnégy dollárt adott nekik kölcsön, és ez elég volt ahhoz, hogy kiszabaduljanak a mélyszegénység börtönéből.

Ezután a professzor elgondolkodott azon, hogy ha ilyen kis összeggel ilyen könnyen boldoggá lehet tenni embereket, akkor ezt folytatni kell, és másoknak is lehetőséget kellene adni arra, hogy kis összegű hitelt kapjanak.

A hitelt legegyszerűbben a bankok tudják folyósítani, hiszen ez a dolguk. Azonban a mai hagyományos bankok logikája szerint csak az kaphat hitelt, akinek van fedezete, van munkája, megfelelő jövedelme, tehát az, aki megbízható hitelfelvevő, aki biztosra vehetően visszafizeti a felvett összeget. Junusz professzor úgy fogalmaz, hogy a mai bankok annak adnak csak pénzt, akinek ügyis van. A világ lakosságának kétharmada azonban, mintegy 4,5 milliárd ember nem hitelképes a hagyományos banki feltételek szerint.

Éppen ezért a mai pénzügyi rendszer megváltoztatásra szorul. Olyan rendszert kell kiépíteni, amely nem a kizárásra, hanem a befogadásra alapoz, és amely annak ad pénzt, akinek szüksége van rá, mégpedig olyan tevékenységekre és vállalkozásokra, amelyekben a profittermelés nem cél, hanem eszköz.

A gazdasági tevékenységnek vissza kell kapnia eredeti célját és lényegét, vagyis hogy társadalmilag szükséges és hasznos tevékenység érdekében folytatják. Ha olyan vállalkozások

Muhammad Junusz

jönnek létre, amelyek jó minőségű termékeket vagy szolgáltatásokat állítanak elő, és amelyek társadalmi problémákra jelentenek megoldást, akkor a segélyezés gyakorlata helyett – a segélyezésre fordított összegek töredékéből – sokkal több ember fog valódi segítséget és lehetőséget kapni.

Más logikával –

a rendszert kell megváltoztatni
Ezzel az érveléssel küzdött Junusz a bangladesi bankvezetőkkel a hetvenes években, míg végül elindult a hitelezés, és létrejött a Grameen Bank, a szegények bankja. Az évtizedes tapasztalatok Bangladesben azt mutatják, hogy az ügyfelek kilencvenhét-kilencvennyolc százaléka visszafizeti a hitelét. Az Egyesült Államokban 2008-ban, a válság évében indítottak el mikrohitelprogramot, ott 99,5 százalékos volt a visszafizetési arány.

Mi a titka ennek a magas arálynak? Mi a titka annak, hogy 2008-tól kezdve a „nagy” bankok válságba sodródtak, a csőd szélére kerültek, a szegények bankja pedig, ahol egy koldus és egy hajléktalan is kaphat hitelt, sőt még bankjogászt sem alkalmaznak, virágzott?

A titok nyitja kettős. Az egyik, hogy Junusz „bankja” bízik az emberekben. Hisznek abban, hogy korlátlan lehetőségek vannak minden emberben, és e lehetőségeket ki is tudja bontakoztatni, ha megkapja rá az esélyt. A szegénységet ugyanis nem az emberek teremtik, hanem a rendszer, amelyben élünk. Ha megváltoztatjuk a rendszert, akkor Junusz szerint nem lesz több szegény ember, és húsz év múlva majd „szegénységmúzeumokat” kell létrehozni, hogy a gyerekeinknek meg tudjuk mutatni, mit jelent szegénynek lenni.

A második titok pedig az üzleti logika megváltoztatása. Az üzlet ma azt jelenti, hogy a pénzből még több

pénzt csinálunk. Lényegében a több pénz létrehozása a fő cél, vagyis a profit maximalizálása. Junusz logikája pedig azt mondja, hogy olyan tevékenységeket kell hitellel támogatni, amelyek egy-egy komoly társadalmi problémára adnak megoldást, és a társadalmi, valamint a környezeti hasznot maximalizálják, nem pedig a profitot.

Például Bangladesben az ivóvíz ihatatlan, sőt mérgező, ezért létrehoztak egy olyan vállalkozást, amely ivóvizet szállít a családoknak. Hasonlóképpen az élelmiszerek tápértéke sem megfelelő, ezért létrejött a vitaminozott Danone joghurtokat gyártó vállalkozás, amely versenyképes áron kiváló minőségű termékeket állít elő. Így megfelelő, tápláló élelmiszerekhez jutnak még a legszegényebb családok gyermekei is.

Az ember nem pénzcsináló gépezet

A mai üzleti logika szerint először a meggazdagodás a cél, utána majd lehet adakozni is a felhalmozott vagyonból. Junusz professzor felhívta a figyelmet ennek a logikának a hibás voltára. Az ember nem pénzcsináló gépezet. Az ő rendszerében a pénz csupán eszköz arra, hogy a létező társadalmi problémákat üzleti vállalkozások segítségével megoldjuk. Ehhez nyújt hitelt a szegények bankja.

Az ő rendszere tehát nem segély, nem jótékonykodás, hanem üzlet. Igaz, egy másfajta logika szerint, mint eddig megszoktuk. Az élet és a gyakorlat azonban visszaigazolja ezt a logikát. Új lehetőséget kaphatnak ezáltal családok, egyének, közösségek.

Junusz professzor hangsúlyozza, hogy az emberek nem „egydimenziósak”, ahogy a közgazdasági modellek próbálják leegyszerűsíteni. Az emberek nemcsak önzőek és önértéküket követik, hanem ugyanakkor önzetlenek is.

FORRÁS: GRAMEEN BANK

Az emberekbe vetett bizalom és az egymásra figyelés filozófiája alapján a professzor által elindított hitelezés nyolcmillió ember életét változtatta meg pozitívan. Ha a családtagokat is beleszámoljuk, akkor a mikrohitelzés csak Bangladesben negyvenmillió embernek hozott változást az életébe, és segített nekik kijutni a mélyszegénység csapdájából.

A modell világszerte terjed, idén már Magyarországon is elérhetőek lesznek a mikrohiteltek. Jó reményünk van arra, hogy a nemzetközi példák alapján ez itthon is nagy segítséget jelent majd a társadalmi problémák megoldásában.

A szerző közgazdász, az Evangelikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Teológiai Tanszékének tanársegédje

Paul, Mani és a szivárvány

RIBÁR JÁNOS

Vége a foci-világajnokságnak, s vége lehetne az emberi józanságra, értelmességre vetett emberi bizodal-munknak is. Eleinte úgy véltem, hogy csak játék, tréfa, s ha otrombá-nak tartottam is, nem véltem se komolynak, se hihetőnek a hírt. Ám egyre többen, egyre nagyobb meggyőződéssel bombáztak. Szólt róla a hazai – a kereszténységgel nem túlzottan szimpatizáló – médiumok egész sora. Komoly hírt közlő hang-súlyllyal és még komolyabb arccal hangoztatták a fenomenális hírt, hogy egy puhatestű, soklábú polip-jószág előre megmondja a meccsek végeredményét.

Médiumok tömege terjesztette, hogy a németországi Oberhausen oceanáriumában élő polip tévedhetetlen. Csak az etetőbe kellett helyezni a focicsapatok zászlóit, és ez az okos polip csalhatatlanul kiválasztotta a győztesét. Elképesztő egy meccsjós.

Talán felesleges is volt a meccseket lejátszani, a zseniális polip tanácsára kellett volna kiosztani a dícsé-reteket, a helyezéseket és az érme-keket. Mert hát a polip megmondá – minek akkor küzdeni.

Döbbenetes, és senki nem szégyel-li magát. Se a legendát kitalálók és a nagy közönségetetők a médiavályú mellett, se a híreket hallgatók. Felvilágosult, szekularizált, materialis-ta, ateista, racionalista, humanista, liberális, relativista emberiség tagjai-ként bárgyú módon hajtogatják a hírcsinálók és híresztelők ezt az elképesztő, megalázó, neveléses zagy-vaságot.

Igaz, kritikai érzék is van, mert megbukott a szivárványmodell-jós-da, a Szingapúrban élő, Mani nevű papagáj is melléfogott a jóslásban, s készséggel elismerték a tudatformá-ló emberfaragók, hogy ezek csak szélhámosságok voltak. Nem így Paul, a soklábú tudor, a jövőbe látó polip, aki olykor gondolkodva, olykor kapásból megmondta a tutit. Íme a felvilágosodott emberiség! Isten nem, de a polip igen. Isten ígéje nem, de a polip lábai igen.

Felrémlik-e a Pál apostol közvetítette szent ige, az ókori világ híres fő-városában élő gyülekezet számára írt levelének passzusa, rögtön az elején, az első fejezetben? „...a halhatatlan Isten dicsőségét felcserélték emberek és ma-darak, négy lábúak és csúszó-mászók képével.” (Róm 1,23)

Pál apostol tévedett: a polip nem négy lábú. Az ókor Pál apostol korá-ban többségében nem tartotta ma-gát ateistának, sőt Jézus önfeláldo-zásra, mártírumságra kész követőit nevezték a nép között felháborodva vagy gúnyolódva ateistának; az „aszebeia” – erkölcsi ítéletre képte-len – jelző mellett ezt tartották a leg-nagyobb sértésnek (Róm 1,18).

De minket nem így neveltek. Isten, egyházat, Bibliát meg kellett mosolyognunk hajdani, bölcsnek vélt tanítóink instrukciói alapján. Sokan a mai napig is fitymáló lené-zéssel tekintenek a kezüket összekul-csolva vagy összetéve bensőségen imádkozókra. Az ünnep megszen-te-lésére törekvő hívőket gátlástalanul merik megszólítani, kifigurázni, sőt – állítólag – a keresztényeket kata-kombákba szorítani szándékozók is szép számmal futkosnak médiastú-diók felé.

Kit kell megkérdezni? S a válasz attól függ, hogy miről szól a kérdés. Jóságát – Júda királya – mondta Iz-rael királyának: „Kérdezd meg előbb

az Úr igéjét!” Nem egy focimeccsről volt szó persze, hanem a választott nép sorsáról: harcoljanak-e, vagy se (1Kir 22). Ám Izrael királya váloga-tós volt, neki nem felelt meg az a próféta, aki csak rosszat mondott ne-ki és róla. Emberek – még ha király volt is az illető – már akkor úgy bá-torkodtak a jövőbe látó eszkö-zőkben válogatni, hogy nekik kedvező legyen.

Vajon miért kellett volna tudni a meccsek eredményét? S ezzel ár-nyék borul a foci szép játéka: a sze-

Paul, a „csodapolip”

rencsejátékosok milliói klikkeltek különféle portálokra, és elképzelhetetlen pénzáradat önthette el a foga-dásból élő vállalkozásokat.

De nem a játék iránti szenvedély a legfőbb tét ebben a kérdésben, ha-nem egy büszke és felvilágosult, Bib-liát, egyházat, szentségeket, kereszté-ny ünnepet megvető, istenta-gadó világ szellemi lealacsonyodása mélyen a polipok alá. Mert nincs fon-tosabb a gazdasági győzelemnél, mert a Mani bálványá – az ókori aranyborjú mintájára – ekszázisig szédítette meg felvilágosult, haladó világnézettű kortársainkat.

S az már csak Isten humora, hogy a polip neve éppen Paul, Pál, a kereszté-nyek legnagyobb apostolának ne-ve, és az is Isten humora, hogy a Ma-ni névre hallgató szingapúri papagáj neve a pénzisten egyik megnevezé-se (angolul money a pénz). Jézus szavára a mammonnal kapcsolatosan csak utalunk, hiszen a Názáretinek ennél fontosabb mondanivalója is volt a bűnbocsánatról, megváltásról és örök üdvösségről...

Cinikus kiszólás, hogy nem a jövő érdek, hanem a holnap megélhe-tés, mert ezzel a bölcsnek látszó szelle-mi fricskával csak a lényegről te-reljük el a figyelmet, és navigáljuk rossz révbe életünk hajóját. S ha ké-szek vagyunk felmérni, hogy mi a leg-fontosabb életkérdésünk, akkor mindezt a mulandó idő és az örök-kévalóság keresztettedésében kellene eldöntönnünk. Ott, ahol Isten szólít, hív és vár, nem pedig egy Paul nevű polip vagy egy Mani nevű papagáj, amely ráadásul még mellé is fogott; és nem is a szivárványmodell segít az örök jövőbe látni, de még csak nem is jósok vagy sorselemzők, hanem az, aki így szólt: „...aki hisz énbennem, ha meghal is, él...” (Jn 11,25)

A közeljövőt fürkészők szivár-ványmodell-javaslatát csak hallo-másból veszem, de tudhatunk egy igazi, egy mennyei szivárványról: „...szivárványívemet helyezem a fel-hőkre, az lesz a jele a szövetségnek, melyet én a világgal kötök.” (1Móz 9,13) Így szólt az Isten! Szólt, hogy rá hallgassunk!

A szerző evangélikus lelkész, a Nyu-gat-békési Egyházmegye esperese

Örömmel és Isten iránti hálával adjuk a kezébe ezt az új ifjúsági énekeskönyvet. Csupa olyan dolgot válogattunk bele, amelyről azt gondoljuk, hasznát veheted utad során. Lesznek köztük régóta ismert, kedves énekek, valamint olyanok is, amelyeket sokszor énekelte már, de eddig még nem jelentek meg evangélikus gyűjteményben. A dalok egy részét most láthatod először nyomtatásban. Ezek az új évezred zarándokénei, melyeket érdemesnek tartottunk arra, hogy magaddal vidd őket.

A válogatást hosszú előkészítő munka előzte meg. 2009 decemberében – látva, hogy az *Új ének* utolsó kiadásának példányai is fogytán vannak már – a Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség (Mevisz) összehívta egyházunk fiatal és lélekben fiatal könnyűzenészeit, hogy elgondolkodjunk az énekgyűjtemény jövőjén. Mindnyájan egyetértettünk abban, hogy valami újat szeretnénk az ifjúság kezébe adni, amely megőrzi az *Új ének* értékeit, de fogékony lesz az elmúlt bő tíz év zenei termésére is. Több fórumon felhívást intéztünk a magyar evangélikus gyüleke-

zetekhez, hogy küldjék el nekünk az ifjúságaikban szívesen énekeltek, de az *Új énekben* nem szereplő énekek kottáit. Megalakult a külső szerkesztőbizottság, amely tanácsadói, felügyelői funkciókat volt hivatott betölteni, valamint a belső bizottság, az „ötök”, amelyre a gyűjtő- és szelektáló munka érdemi része hárult, s amely több mint fél évig végezte tevékenységét.

Az ötök sokszínű társaságot képezett. Volt köztünk fővárosi és kis faluból származó, dunántúli és tiszántúli, ősi evangélikus „klántag” és a közelmúltban lutheránussá lett, képzett zenész és hobbigitáros. Üléseinken sokszor vitáztunk egy-egy ének felett, mégis, a végeredmény közös megegyezésből jött létre.

Gyűjteményünk két fő forrásból merít. Egyrészt tartalmazza azokat a legnépszerűbb dalokat, melyeket a legtöbb ifjúság lelkesen használ az *Új énekből*, másrészt azokat az énekeket, amelyek eddig nem szerepeltek e

Zarándokének

gyűjteményben, ismertségük és/vagy szépségük miatt mégis fontosnak tartottuk bevenni kiadványunkba.

Így kerültek bele jelen gyűjteményünkbe az új, evangélikus, máshol meg nem jelent dalok mellett a dicsőítő énekek kategóriájába tartozó, ná-

lunk is egyre népszerűbb szerzemények, amelyek új színt vihetnek evangélikus lelkiségünkbe. Célunk az volt, hogy megmutassuk neked az elmúlt tíz-húsz év keresztény együttesek által előadott, közösségi éneklésre alkalmas daltermését is.

Gyűjteményünk palettáját más kiadványokban már megjelent, nálunk is használatban lévő énekekkel és utazásainkon megismert, friss, külföldi művek fordításaival szélesítettük ki.

Az összegyűjtött énekeket éppúgy, mint az *Új énekben* fellelhető dalokat szigorú kritériumok szerint rostáltuk meg. Szempontjaink között szerepelt a zenei igényesség, a prozódia szabályainak betartása, a közösségi énekelhetőség, valamint az, hogy a dalok mondandója megfelelően evangélikus hitvallásunknak. Aktív zenészek lévén az ötök tagjai gyülekezeti alkalmazón és ifjúsági istentiszteleteken tették próbára a gyakorlatban is hozott énekeink többségét.

„Aki a korszellemmel köt házasa-

ságot, hamar megözvegyül” – tartja a mondás. Úgy gondoljuk, hogy az ifjúsági énekeket nem eszerint kell megítélnünk. E kor gyermekei vagyunk, e kor fiataljainak készítetünk legjobb tudásunk szerint útravalót. Egy évtized múlva majd jönnek új dalok, s ez így lesz rendjén. Megváltónkba vetett hitünket a hozzánk legközelebb álló módon tudjuk hitelesen megvallani. Rockzenével és újraértelmezett korállal, borongós dzsesszel és áradó dicsőítéssel. Igényesen, beleadva szívünket-lelkünket.

Fogadd hát nyitottsággal, úton lévő testvérem, évezredünk első évtizedének krisztushívó énekeit! Mélyülj el bennük, töltekezz fel, gyűjts erőt belőlük a továbbinduláshoz. Isten vezessen bennünket, mikor ismét útnak indulunk!

► A szerkesztőbizottság

Zarándokének. Szerkesztette a Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség könnyűzenei szakcsoportja. Luther Kiadó – Mevisz, 2010. Ára 1490 forint.

A HÓNAP KÖNYVE(I)

Nyári „könyvmentés” a Luther Kiadónál

► **Augusztusban folytatódik a Luther Kiadó tavasszal megkezdett „könyvmentő akciója”. A kiadó raktárkészletéből újabb régi értékek kerültek elő, amelyeket ismét akciós könyvcsomag formájában lehet kedvezményesen – ezer forintért – megvásárolni.**

Egyházunk idősebb generációinak tagjai számára beszédesebb lehet a Norvég Egyházi Misszió egyesületének neve. A világon a legtöbb keresztény misszionáriust foglalkoztató és kiküldő – eleinte elsősorban a zsidó-misszióra koncentrált – szervezet a 20. század elejétől több ízben is jelen volt Magyarországon. A második világháborút és a kommunista hatalomátvételt követően elhagyták az országot, de nem sokkal ez után elindították a magyar nyelvű „norvég rádiómissziót”, amely évtizedeken keresztül szolgált lelki táplálékul leginkább az országhatárokon kívül élő magyar protestánsok számára. A rendszerváltás után az Evangélikus Missziói Központ által szerkesztett evangélikus rádiómisszió a Norvégiában szerkesztett magyar nyelvű műsor jogutódjának tekinthető.

A hónap könyve augusztusi könyvcsomagjában két kötet témája is a Norvég Egyházi Misszió tevékenységével kapcsolatos. *Terray László* (Norvégiában élő) nyugalmazott evangélikus lelkész rádiójegyzeteit és -előadásait gyűjtötte csokorba a *Küldetésben*, valamint az *Izrael és az evangélium – 150 éves a Norvég Egyházi Misszió* című kötetében. Ezekben a rövid előadásokban a küldetésről szóló munkájának különféle területeiről, történetéről, érdekességeiről, küzdelmeiről, sikereiről és nehézségeiről kaphatunk mozaik-szerűen megrajzolt, mégis átfogó képet rövid elbeszélések, tanulságos történetek révén.

Az első – 1993-ban megjelent – kötetben a norvég küldetésről szóló vázlatos történeti áttekintése

is körvonalazódik az eredetileg előszóban elhangzott, mégis olvasmányos és érdekfeszítő stílusban lejegyzett esetekből. S miközben a történetek elbeszélője egzotikus országokba kalauzolja olvasóit – Grönlandtól dél-amerikai és afrikai országokon át egészen Japánig bejárhatjuk a földgolyót –, az önmagukért helytálló, időnként kimondottan kalandos „sztorik” segítségével abba az irányba is jelentős lépéseket tesz, hogy a küldetésű ügyét népszerűvé tegye a világ távoli vidékein élők sorsával nem sokat foglalkozó „bennszülött” hazai egyháztagok körében.

A *Küldetésben* című, általános

tés az egyház tanításába című kötet kiadásakor, akik a kommunista diktatúra összeomlása után szabadabb körülmények között folytathatták működésüket, s ez a könyv a keresztény hit másokkal való megismertetésében nyújtott számukra igen nagy segítséget.

A kötet azonban nemcsak a távoli szórványban élő gyülekezetek számára lehet hasznos olvasmány, hanem mindazoknak, akik szeretnének a keresztény hit rendszeres teológiai alapjaival rövid, lényegre törő, közérthető, a tudományos szakzsargonról mentes formában megismerkedni. Ezért kerülhet méltó helyre ez a '90-es

az ő evangéliumát hirdetni. A száműzetésben is megállt hitében. Scholz László lelkész (1911–2005) énekköltő és énekköltő is volt: huszonnégy éneket találunk énekeskönyvünkben. *Jót várj!* című verseskötete sokak kedves olvasmánya. Rendszeresen szolgált nyugdíjasként is, prédikált, írt, fordított, teológiai előadásokat tartott. Vegyük most kezünkbe azt az 1992-ben kiadott kis füzetét, amely *Az evangélium üzenete* című, akkor induló sorozat első darabja, és a *Jézussal egy asztalnál* címet viseli. Útra bocsátását a felismerés adta, hogy „egyházunkban evangélicizáció elengedhetetlenül szükséges van”. Most is így érezzük: kell a tiszta, igaz szó, hogy a forrásnál megtisztuljunk. Az ige hallásból van – ezeken a lapokon egy ígérethetősorozat olvasva *Lukács evangéliumának* történeteiből hirdetik az evangéliumot. Igemagyarázat, teológiai ismeretátadás, evangélicizáció, személyesen megszólító szavak, költészet – felüdítő lelki táplálék, amelyen nem fogott az idő.

„Vajha egyszer igazán meghallanánk, mit is jelent a bűn, kegyelem, megigazulás. Bár csak ne csalétekkel táplálnánk gyülekezeteinket!” Egy szigorlatos teológus kiált fel így 1888–89 telén. Az ígérethetősorozatot rendszeresen hallgató hívekként mi vajon meg tudjuk-e határozni pontosan a következő szavakat: *áldás, eredendő bűn, bűnbánat, farizeus, megigazulás, Szentháromság, kiválasztás, lelkiismeret?* Ugye nem is olyan könnyű a feladat? Pedig vasárnaponként halljuk az ígérethetősorozatban, olvassuk Bibliánk ígériben, az egyházi lapok cikkeiben is megtaláljuk, és magunk is használjuk. De jól tudjuk-e, amit e szavak valódi jelentésstartalma hordoz? Nemcsak teológusoknak hasznos olvasmány az *Újonnan értett bibliai szavak* című kis füzet, hanem minden, a *teológiában*, azaz Istenről szóló beszédben fejlődni akaró ember számára. *Gerhard Schade* összeállítása nem egy nehezen emészthető fogalomtár funkciója, hanem a „tolmács” szolgálatát kívánja betölteni. A szavakhoz kapcsolódó ígérethelyek felsorolásával, példájával segíti a

megértést. Luther-idézetek és Lutherre való hivatkozások teszik teljesé. Luther így fogalmazott: „A tolmács legyen kegyes, hű, szorgalmas, istenfélő, keresztény, tapasztalt és avatott szívű.” Ezt kívánta a szerző, Gerhard Schade magának és a könyv minden használójának is.

Legyünk bárhol a világon, evangélikus templomokba betérve mindig otthon vagyunk, evangélikusként hazaérkezünk. Ha turistaként lépünk be, a csend meghittségében elképzeljük az étellel teli, vasárnapi gyülekezetet. Ha pedig Magyarországon járunk, keresünk valakit, lelkész, kántort, gondnokot, hogy beszéljen, mert a látványhoz történeteket is jó tudni. Őseink mély hitű lutheránusok voltak, akik pénzt, fáradságot, imádságaikat, emberi erőt és akaratot adtak össze, hogy „önéki szent házat építsenek”. Mi, mai templomjárók fejet hajtunk az előtt, aki bár nem templomban lakik, de tisztelni őt oda járulunk, és hálával gondolunk azokra, akik követ köre raktak. Az *Evangélikus templomok Magyarországon* című képeslapsorozat szép ajándék vagy emlék lehet. Néhai dr. *Fabiny Tibor* professzor írta a képeslapok hátuljára a rövid ismertetőt, a fotókat *Korcsmáros László* készítette, a kiadványt *Lehel László* szerkesztette. Időtlen pillanatképek templomainkról 1988-ból...

■ KÓHÁTI DÓRA – PETRI GÁBOR

missziótörténeti könyv folytatásaként is értelmezhető az *Izrael és az evangélium* címmel megjelent jubileumi összeállítás, amely főként a norvég misszió magyar és kelet-európai vonatkozású, a zsidó-misszió során megtörtént eseteit dolgozza fel.

A Martin-Luther-Bund (a németországi Martin Luther Szövetség) megbízásából készült el a '90-es évek legelején az az egyházi alaptanításokat összefoglaló dogmatikakönyv, amelyet elsősorban a volt Szovjetunióban élő német ajkú evangélikusok számára állított össze *Gottfried Voigt* teológusprofesszor. Különösen azokra az egyházi szolgálatot végző lelkészekre, gyülekezeti munkatársakra gondoltak a *Beve-*

években magyarra fordított hittankönyv a többi dogmatikakönyv között. Voigt professzor szerényen csak „hittani bevezetésnek” ajánlott kötetével nemcsak azt bizonyította be, hogy a keresztény dogmatika alapjait egyszerű nyelvezettel is meg lehet fogalmazni, de arra is példát adott, hogy milyen módszerrel tanítható a keresztény hit.

Az evangélium üzenetét hirdetni: ez minden hitből élő keresztény ember küldetése. Egy lelkésznek ez a hivatása, kötelessége, az életét erre a szent feladatra szánja rá. Amikor *Scholz László* felelt az elhívásra, akkor csak egyet tudott bizonyosan: hogy ő Jézus Krisztust szeretnősen szolgálni és

- Gerhard Schade: *Újonnan értett bibliai szavak*. Evangélikus Teológiai Akadémia, Budapest, 1992.
- Gottfried Voigt: *Bevezetés az egyház tanításába*. Ford. Magyar István. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 1997.
- Lehel László (szerk.): *Evangélikus templomok Magyarországon*. Fotók: Korcsmáros László. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 1988.
- Scholz László: *Jézussal egy asztalnál*. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 1992. (Az evangélium üzenet 1.)
- Terray László: *Izrael és az evangélium – 150 éves a Norvég Egyházi Misszió*. Egyház és zsidóság, Oslo, 1994.
- Terray László: *Küldetésben*. Norvég Egyházi Misszió, Oslo, 1993.

Európa kulturális fővárosának tisztelgése az Angster orgonaépítő dinasztia előtt

► **Kegyes a sors. Talán csak azért rendelte Pécsre az Európa kulturális fővárosa** eseménysort, hogy a város megajándékozhasa önmagát, az országot és persze a külföldi látogatókat az Angster-kiállítással. Mert tartozunk azzal, hogy bemutassuk a nagy formátumú céget, tevékenységét és termékeit, mesteri orgonáit. Hogy minél többen tudjanak mindarról, amit a cégalapító **Angster József** és a második generációs **Emil és Oszkár** vitt véghez, és arról is, hogyan ért véget a sikertörténet: államosítással, bebörtönözéssel...

Felvételünkön Hajdók Judit kalauzolja a látogatókat a cég 20. század eleji történetét bemutató teremben. Jobbra a falon: a cégalapító Angster József 1917-ben (Wéber Tarlós Károly olajfestménye), mellette két fiának a fényképe: fent Emil, alatta Oszkár. Az asztalborítón a budapesti Szent István-bazilika homlokzata, a falon fent, kissé balra a bazilika szerkezeti rajza, a sarokban a harmóniumgyártást jelző hangszer a pécsi ferences templomból és a különböző harmóniumtípusok fotói.

Az 1867-ben alapított, első orgonáját két évvel később elkészítő Angster-cég 1949-ig kitörhetetlenül beírta magát nemcsak Pécs múltjába, kultúr- és ipartörténetébe, hanem az egész magyar egyházművészetbe, egyházenébe, orgonaépítészetbe is. Több mint ezerháromszáz orgona (és több ezer harmónium, a kántortanítók nélkülözhetetlen kiegészítő hangszere) hirdette nevét a Kárpát-medencében. A mai orgonáink közül ezer fűződik a nevéhez, az állomány egyharmada. Az evangélikus egyházban ez a hányad századik orgonát jelent.

Az evangélikus templomba épített első két orgona különösen jelentős volt Angster József (1834–1918) számára, hiszen az elsőt székhelyén, *Pécssett* építhette meg (ma ez az orgona a báta kegytemplomban áll), a másodikat pedig szülőfalujának új evangélikus templomában, *Kácsfalun* (ma Jagodnák, Horvátország). Ezután már sorra következtek a lutheránus gyülekezetek megrendelése: *Bük, Hidas, Salgótarján, Zalaistvánud...*, majd a nagyobb, kétmanuális orgonák *Rimaszombatban, Körmenden...*

Kezdetben az orgonákat a cégalapító Angster József építette. Mindent, vagyis az orgona bonyolult gépezetének összes alkatrészét maga állította elő, kézműves munkával. Asztalosként végzett Eszéken, és tízéves nyugat-európai vándorútján a bútorművészségben is tovább képezte magát. Párizsi tanulóévei alatt magába szívta a romantikus hangzásideált, az új orgonaépítészeti megoldásokat. Kedvelte a hangszínek sokféleségét, a hangerő szabályozását a redőnyzsekrényen keresztül oldotta meg. Az ajándékba kapott gyalupadtól indulva tehetsége, szorgalma, a munkára koncentráló magatartása, összefogottsága révén hamarosan országosan elismert, nagyüzemet vezető orgonaépítővé vált. Kalocsai érseki orgonaépítői kinevezés, magasztaló szakértői vélemények, dícsérő bécsi újságcikk fémjelzik a hírnévhez vezető utat.

Az első kétmanuális orgonát 1893 májusában a körmendi gyülekezetnek építette az Angster-cég. (A 16 regiszteres hangszert 1929-ben villamosították.)

Ekkor épült a *Deák téri evangélikus templom* Angster orgonája, a *budapest-fasori templom* Pecz Samu által tervezett *orgonaház* hangszere vagy a *muraszombati*. És persze sok-sok egymanuális orgo-

na falvakba, kisvárosokba, *Zalaegerszegré, Vadosfára, Kajárpécre*. Karbantartás mellett máig jól működő hangszerek.

A fennmaradtak többnyire eredeti állapotukban használatosak, eltekintve az első világháborús síprekiválás következményeitől, az Európa-szerte ágyúgolyó-alapanyagként használt homlokzati ónsíkok utólagos horganyozásától. Néhány orgona azonban már megsemmisült. A dunaföldvári Angster-orgonát például az oroszok tüzeltek el a második világháborúban...

Nagy mesterségbeli tudásról vallanak ezek a hangszerek. A belső bonyolult gépezet mindig tökéletesen világos konstrukcióban épült.

1941-től a harmadik generáció, *Imre és József* vitte a céget. A vállalat hetvenöt éves fennállása alkalmából rendezett reprezentatív jubileumi ünnepségek után háborús évek következtek, majd a történelem sodrásában a piac beszűkülése és végül az államosítás. Konceptió per és meghurcolás.

A ma 94. évében járó Angster Józsefnek idős korában az

adhatott elégtételt, hogy sokéves kutatás után könyvben jeleníthette meg családjá történetét.

Magam is közel tíz éve kutatom az Angster-cég történetét. És hozzám is kegyes lett a

sors azzal, hogy – az Európa kulturális fővárosa program keretében – megrendezhettem Pécssett az Angster-kiállítást a sétálóutcában, a Vasváry-házban (Király utca 19.).

Homlokzati rajzok, szerkezeti metszetek, régi fotók, eredeti levelezés, családfe és térkép, redőnyzsekrény-moddell a tárlókban, termekben, bemutató a sípkészítésről. Korabeli újságcikkek és kritikák, szerződések, orgonaház-mintalapok és orgonafotók, régi szerszámok. Családi ereklyék, naplók és rajzalbumok. Közel négyszáz tárgy vitrinekben és a falakon.

Az államosítást követő hatvan év szinte már kimosta a köztudatból (persze nem az egyházi emberek, egyházenészek körében) az Angster nevet. A kiállítás – gátat vetve a feledésnek – újra körvonalazza a cég történetét.

Esténként néha elolvasom a vendégkönyvbe írtakat. Az augusztus 18-ig megtekinthető kiállítást minden látogató és a média is magas színvonalúnak tartja, fontosnak ítéli. Pedig talán csak arról van szó, hogy a látogatók a kiállított tárgyak kínálatán, a tablószóvegeken keresztül bejárnak egy szellemi utat a *Sellyei Tamás Ottó* által tervezett csodálatos környezetben. Megismernek egy céget, egy famíliát, és átélik, hogyan ért véget a történet: az Angster család öt férfi tagja által nyolcvan év alatt felhalmozott szellemi tőke, géppark, eszköztár az ötvenes években megsemmisült. Elvesztett a szakmai tudás.

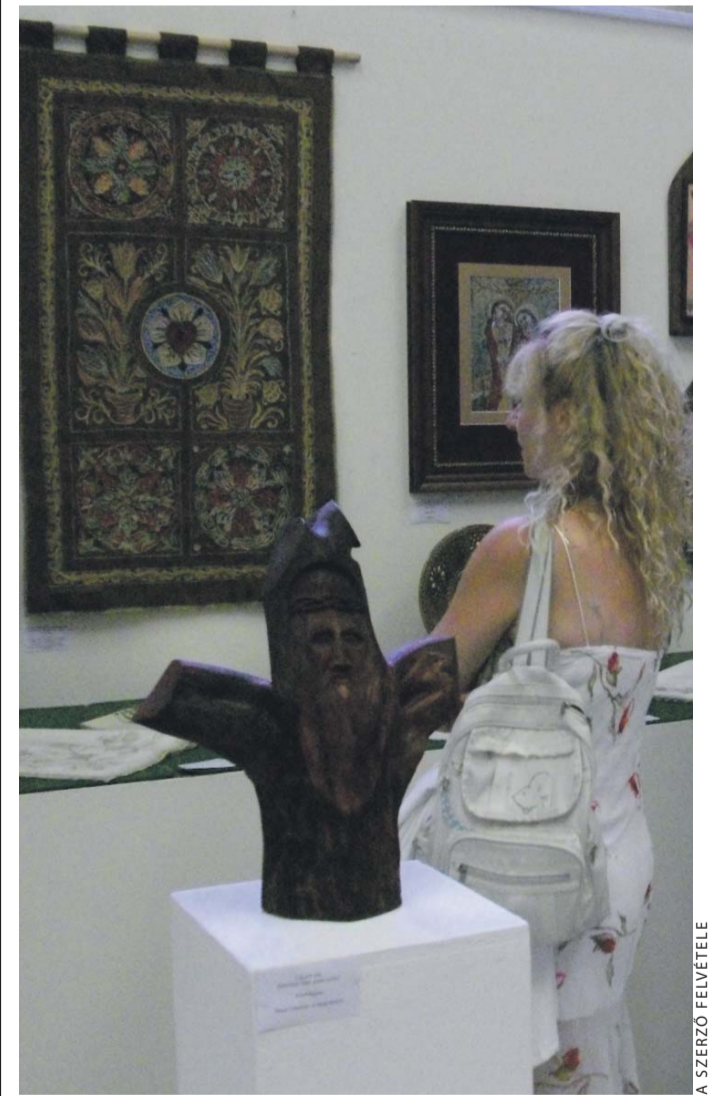
A kiállítás kapcsán sokan megjegyzik-lejegyzik: hogyan lehetséges, hogy Pécsnek nincs állandó Angster-múzeuma? Hiszen a *Zsolnayval* egyenrangú cégről van szó. Talán ez a kiállítás hozzásegíti a döntéshozókat ahhoz, hogy az üresen álló, eredeti gyárépület-együttesben állandó Angster- és orgonamúzeumot alapítsanak. És mindannyiunkat hozzásegít ahhoz, hogy becsüljük a templomokba egyedileg tervezett és épített orgonáinkat.

■ HAJDÓK JUDIT

Luther-rózsa itt is, ott is

► **Az éles szeműek akár az első néhány percben Luther-rózsa-motívumra bukkanhatnak – függetlenül attól, hogy az óramutató járásával megegyező vagy ellentétes irányban járnak-e körbe a Magyar kézművesség 2010 és Kézművesség az egyházművészetben című kettős kiállítást. A Magyar Mezőgazdasági Múzeumban július 26. és augusztus 27. között látható tárlaton ugyanis két helyütt is előfordul e szimbólum – a tudósító legalábbis ennyiszor fedezte fel a Vajdahunyadvárban felsorakoztatott több száz alkotás szemügyre vétele közben.**

A Magyar Kézművességért Alapítvány, az Ipartestületek Országos Szövetsége és a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara kézműipari tagozata által kiírt országos pályázatra beérkezett munkák egy részét – július 9. és 30. között – csak a pécsi Dómmúzeumban állították ki; hogy ezek között volt-e Luther-rózsás darab, arról nincsenek információink. Azt mindenesetre tudjuk, hogy *Mosonyi Éva* tojás-

író népi iparművész, a pécsi evangélikus gyülekezet Luther-rózsá Alapítványának elnöke is a kiállítók között volt. (*Mosonyi Évával* lapunk április 4-ei, húsvéti számában közöltünk interjút. – A szerk.)

Visszatérve a városligeti kollekciónhoz: a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus, valamint a Hagyományok Háza Népi Iparművészeti Osztálya szakértőiből álló zsűri által kiválasztott tárgyak ma élő tárgyalkotó népművészek, kézműves ipar-

művészek alkotásai, amelyek természetes alapanyagok felhasználásával, kézműves technikával készültek. Mintegy negyvenöt szakma, mesterség népművészeti és iparművészeti munkáiról van szó. Lakberendezési tárgyak éppúgy szerepelnek közöttük, mint textiljátékok, hangszerek, valamint ruhák és ékszerek.

A kiállításnak az egyházi díszítőművészettel kapcsolatos részében textíliákat, papi palástokat, csipkéket, ikonokat, ólomüveg és intarzia táblaképeket, faragásokat, szenteket ábrázoló tűzzománc képeket, kerámiaszobrokat, templomi kellekeket (kelyheket, csengőt, gyertyatartókat) és más liturgikus tárgyakat láthat a látogató. Itt kapott helyet dr. *Tomcsányiné Szemere Sarolta* aranykoszorús tamburhímező mester *Luther-rózsa* című alkotása, a három erdélyi evangélikus templom (Halmágy, 1190; Miklóstelke, 1532 és Szászkezd, 1493–1523) kazettamotívumainak felhasználásával készült falikárpit is. (*Tomcsányiné Szemere Sarolta* A mennyezet virágai – Régi magyar templomok kazettás mennyezetképei hímezésen című kötetét az Evangélikus Élet január 17-ei számában mutattuk be. – A szerk.)

S hogy hol fedezhetik fel az érdeklődők a másik Luther-rózsá-motívumot? Segítségképpen álljon itt annyi, hogy nagyjából a terem átellenes oldalán.

■ VITÁLIS JUDIT

A kiállítás augusztus 27-ig tekinthető meg a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban (1146 Budapest, Városliget, Vajdahunyadvár). Nyitva tartás: kedd–vasárnap 10-től 17 óráig, hétfő szünnap.

AZ OROSZ (ÍRÓ) TR

Dosztojevszkij és a pravoszláv egyházi szertartások

► **E sorok szerzője magyar-tanár és katolikus szerzetes, így önmagától adódik, hogy fogékony egy-egy regény, novella, vers vagy más szépirodalmi alkotás vallási és liturgikus vonatkozásaira, tartalmaira. Régi tervét valószínűleg ezzel a kisésszel, hisz a Dosztojevszkij-regények liturgikus vonatkozásait régóta figyeli.**

Szögezzük le: *Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij* pravoszláv hívőnek vallotta magát, ezért nem külső szemlélőként idealizált, tehát utópisztikus cselekedeteit. Forradalmárnak indult, de élete végén a cárizmust és a pravoszláv egyházat vallotta helyes életvezető elvnek; persze egyfajta szakralizált és idealizált, tehát utópisztikus cárizmust és pravoszláviát.

Vitathatatlan, hogy Isten és sátán, erény és bűn, egyszóval a transzcendens dimenzió szinte minden Dosztojevszkij-regényben szívszövedvényben jelen van. *Laziczius Gyula* írta a *Dosztojevszkij fejlődése* című, a *Nyugat* 1928. évi 23. számában megjelent tanulmányában a következőt: „Dosztojevszkij vallása pravoszláv kereszténység, nemcsak a Biblián épül, hanem azokon a tradíciókon is, amelyeket a pravoszlávia évszázadokon át táplált. Dosztojevszkij nemcsak a bibliai textusokban mozog otthonosan, hanem a keleti kereszténység irodalmában is, és néha hosszú fejezeteken keresztül utat enged egyháza feltámasztott irodalmának.”

Dosztojevszkij számos regényében központi kérdés Isten léte és az Istenhez való viszonyulás lehetőségei, módzatai. Íme egy párbeszéd az *Ördögök* című regényből:

– Hisz-e maga Istenben, vagy sem?

– Hiszek Oroszországban, és hiszek az ő pravoszláviájában. Hiszek Krisztus testében. Hiszem, hogy úton van az új kinyilatkoztatás Oroszország felé... Hiszem!

– De hisz-e Istenben? Az Istenben?

– Én... én... majd hiszek Istenben is.”

Dosztojevszkij sem a hitet, sem az ateizmust nem értékelte akkor, ha készen kapott sé mákban és vulgárisan kínálták. A hitért való küzdelmet egyfajta emberi alaptettnek, egzisztenciális alapnak tekintette. Gyűlöletes volt számára a könnyű kézzel átvett, ki nem szenvedett ateizmus is. A kényelmes hitet és a kényelmes ateizmust egyaránt a lelki rest-ség kategóriájába sorolta. Azt vallotta, hogy aki meggyőző-

dés és tudományos ateista, az a tökéletes hit utolsó előtti fokán áll.

Mint a regényeiben gyakran kiderül, Dosztojevszkij világtól nem volt idegen az ortodox vallás és főként a liturgia, s talán segítette is valamelyest megszenvedett, kiküzdött hitében a szertartások misztikája. A legtöbb liturgikus vonatkozás talán *A Karamazov testvérek* című regényében van. Az idézetek, ha külön nem jellem, ebből a regényből valók.

„Anyám engem egyedül elvitt a templomba nagyhét hétfőjén, misére. Derűs nap volt, úgy emlékszem rá, mintha most látnám, hogyan szállt fel a tömjén a füstőlöböl, és csendesen felfelé emelkedett, odafenn a kupolában pedig egy keskeny ablakon át beáradtak ránk a templomba Isten sugarai, s a hullámokban felszálló tömjénfüst szinte beléjük olvadt. A templom közepére kilépett egy ifjú egy nagy könyvvel, rátette a pulpitusra, fellapozta, és olvasni kezdett.”

Ezek egy kicsi gyermek első benyomásai a pravoszláv liturgiáról. Mit láthatott, mit tapasztalhatott ez a gyermek, és mennyire hiteles a regényrészlet liturgikus szempontból vizsgálva?

Az egyenlő szárú görög kereszt alakú pravoszláv templomépület a maga szimmetrikus voltában egyfajta statikus harmóniát sugall a templomba belépők számára. A homorú félgömb alakú falak vetítőlencséhez hasonlóan helyezik a szakralis tér közepére a rajtuk lévő ábrákat. A centrális kupola égboltozatformát mutat, rajta a szigorú Pantokrátor, a világ uraként ábrázolt Krisztus. Ez a templom domináns képe, az egész liturgikus tér felett uralkodik. Az oltárfal hajlatában, az apszisban ábrázolt főpapok úgy állnak, mintha a liturgia résztvevői lennének, akik körbeállják a templomoltárt, mintha az örök mennyei liturgiát végeznék.

Az ortodox templombel-sők kihasználják a fényjáték adta összes lehetőséget. A kívülről beszűrődő fények egyenletesek. A rengeteg gertya és a hatalmas csillár mint megannyi mécses lobog az ég felé. A templom tetejének aranyozott hagymakupolái szintén az ég felé törő lángnyelveket stilizálják. Az ég felé törő lángok és tömjénfüst a keresztények „magasba emelt” lelkét és magasba szálló imádságát jelenti.

Az idézett regényrészlet említ egy fiatalembert, aki egy nagy könyvet vitt. Ő a diakónus. Jellegzetes liturgikus öltö-zéke az *oráron*. A nagy könyv, amelyből az ifjú diakó-

nus olvasott, a tizenkét kötetes *Minea* egyik kötet volt, mert Dosztojevszkij utána egy ótestamentumi részletet ír le. A *Minea* az ótestamentumi perikópákat is tartalmazza. Az *Újtestamentum* könyveit

Dosztojevszkij

más könyvekből, a négy evangéliumot tartalmazó evangéliumos könyvből és az *Apostolok cselekedeteit* tartalmazó *Apostolból* olvassák a pravoszláv diakónusok.

A regényrészlet említi a füstölőt is, mely három láncon függ, általában rézből készült, benne parázs van.

Egy másik Dosztojevszkij-műben, a *Feljegyzések a holtak házából* című regényben egy olyan részlet olvashatunk, ahol nem diakónus, hanem pap a liturgiát végző személy. Egy tábori istentiszteleti liturgiát említi: „A barakk közepére asztalt állítottak, letakarták tiszta szőttessel, ikonok tettek rá, és meggyújtották a mécses. Megérkezett a pap a kereszttel és a szenteltvízzel... imádkozott és énekelt az ikon előtt.”

A pap jellegzetes liturgikus öltö-zéke az *epitrachilion*, melyet Dosztojevszkij konkrétan meg is nevez *A Karamazov testvérek* egyik részletében: „A sztarec feltette az epitrachiliont, és megáldotta a körülötte szorongó asszonyokat.” Említi az író a tábori asztalra állított ikonok is, mely tábori körülmények között az *ikonosztáziont*, képfalat kénytelen pótolni. Az ikon lényegesen több mint műtárgy vagy kegyeleti segédeszköz. Festménybe foglalt hit és imádság.

Az ikonokon szereplő képek a nyugati keresztények szemével nézve meglehetősen furcsák. *Ady Endre A pócsi Mária* című versében „fancsalinak” nevezi a román mő-cok Mária-ikonját. Ezek az ikonokon minden apróságnak nagy jelentősége van. Az ikonok merevsége és statikussága az időntúlíságot, a „kimerevített időt”, az örökkévalóságot jelenti. Az ikon képe az emberi test feltámadás utáni, megdicsőült állapotát ábrázolja. A szentek arca és alakja szándékosan nyújtott, hosszított és spirituálisan finom. Nyugalom és mozdulatlanság. Ez az ikonkészítés két meghatározó alapelve.

A fény és a fehér szín a mennyországot, az aranyozás az isteni gyözelmet jelöli. Az

ikonokon a gyermek Jézusnak gyermeki teste, de felnőttarca van, ez a második isteni személy időntúlíságát, örökkévalóságát és istenfűsá-gát hivatott kifejezni. Az ikon előtt mécses gyűjtanak, ezt oroszul *lampadának* nevezik.

A pap áldó kereszttel jön a liturgiára, szenteltvizet hint, majd énekel az ikon előtt. A pravoszláv liturgikus énekek három könyvben található, a *Tródionban*, a *Pendikosztári-onban* és az *Oktoichoszbán*. A regény kontextusa alapján karácsonyról van szó, így a pap az *Oktoichoszból* énekel. Az *Oktoichosz* elnevezésben ott van a nyolcas szám, mely arra utal, hogy a nyolcadik században az ortodox liturgiában egy nyolc alapskálából álló énekrendszer alakult ki, első-sorban *Damaszkuszi Szent János* szintetizáló munkájának köszönhetően.

A Karamazov testvérek plasztikusan ábrázolja a tizenkilencedik századi orosz szerzetesség néhány jellegzetességét. Dosztojevszkij így próbál rávilágítani a szerzetesség spirituális jellegzetességeire, szerepére: „Egészen más a szerzetes útja. Mások nevetnek az engedelmisségen, a böjton és az imán, pedig ez jelenti az igazi szabadsághoz vezető utat: elvetem magamtól az oktalant és felesleges szükségleteket, engedelmisséggel csendesítem és ostromozom

önző és büszke akaratomat, s így elérem Isten segítségével a szellem szabadságát és vele a lelki vidámságot.”

Az orosz szerzetesség alapítója *Radonyezi Szent Szerгий* volt, aki a 13. században élt, és sokat remetéskedett a Moszkva környéki erdőkben. Dosztojevszkij azonban egy újjászülötben lévő 19. századi orosz egyház viszonyait szemlélhet-te, és az egyházi reform ki-emelkedő alakját, *Paiszij Vél-*

licskovszkij Athosz-hegyi szerzetest *A Karamazov testvérekben* név szerint is említi.

A Velicskovszkij munkássága nyomán kibontakozó reformmozgalom, afféle orosz „Cluny” a sztarec jelenséget hozta magával, melyről – és az egyházreform lényegéről – Dosztojevszkij kellő tájékozottsággal ír: „A sztarecség nálunk, az orosz kolostorokban nemrég jelent meg, még száz éve sincs, míg a pravoszláv keleten, különösen Sianiában és Athoszbán már jóval több mint ezer éve létezik. Azt állítják, hogy a régi időkben Oroszországban is volt sztarecség, kellett lennie, de az országra szakadó bajok, tatárdúlások, zavargások, továbbá Konstantinápoly meghódítása után a Kelettel való addigi kapcsolatok megszakadása után ez az intézmény nálunk feledésbe merült, és a sztarecek eltűntek. A múlt század végén született meg újra egy nagy aszkéta, Paiszij Velicskovszkij és tanítványai által.”

Dosztojevszkij azonban nemcsak egyháztörténeti szempontból ír a sztarecekről, hanem spirituális állásfoglalás formájában is: „Mi tehát a sztarec? A sztarec az az ember, aki a lelket, akaratodat a maga lelkébe, a maga akaratába olvasztja. Ha sztarecet választasz, lemondasz akaratodról, és teljes engedelmisséggel, teljes önmegtágadással átengeded neki. A sztareceknak bizonyos esetekben mérhetetlen és

A sztarec életállapotába igyekszik helyezkedni az író is, abban a gesztusban, ahogyan szenvedő regényalakjaival szemben nem a szószék magasából foglal állást, hanem „sztarecesen” melléjük állva követi őket újukon. *Mihail Bahtyin* írja a naplójában, hogy „a magasból beszélők, a papok, a próféták, bírák, tanítók, pátriárkák diktatórikus műfajai eltűntek. Utódjuk a mindegyiküket helyettesítő író, egyszerűen csak az író, aki mindegyikük stílusát örökölte.”

Igen ám, de Dosztojevszkij, az író leszállt a szószékről, és társul szegődött szenvedő regényalakjai mellé.

Szándékosan nem térek ki *A Karamazov testvérekben* szereplő sztarecekre, a regény sztarec szereplőinek jellemzésére. Egyrészt azért nem, mert ezekkel a regényalakokkal, főként *Zoszimával* már sokan foglalkoztak előttem, *Aljosáról*, *Zoszima* sztarec tanítványáról pedig jómagam is írtam a *Tükörkrisztus* című, 2009-ben megjelent esszékötetemben, a *Dosztojevszkij etikai problémaérzékenységéről A Karamazov testvérek olvasása közben* című esszémben. Felhívom azonban a figyelmet *Havasi Ágnes Dosztojevszkij szentjei* című tanulmánykötetére, melyben a szerző külön fejezeteket szentel a sztarec-típusoknak, *Zoszimának*, *Tyhonnak* és *Makarnak*.

Dosztojevszkij igazi ideálja a sztarec, az intézménytől és kapcsolati hálótól mentes szerzetes, kinek életbölcessége éppen megszenvedett hitéből és a reális életből merített valóságos tapasztalataiból forrászik. Olyan sztarecet tekint példaeértékűnek, akihez az emberek önként mennek, aki közvetlen beszélgetésekkel, személyes életpéldával és profetikusi tettek által hat az emberekre.

A leghíresebb sztarec talán *Szárovi Szent Szerafim* volt, aki 1833-ban halt meg, és csak harminc év remeteség után mert vállalkozni az öt felkérésű lelki vezetésére. Szerafim halála után az ő szolgálatát az optinai szerzetesek folytatták. Optinát Dosztojevszkij is említi mint virágzó szerzetesközpontot. Köztudott, hogy *Dosztojevszkij*, *Gogol* és *Tolsztoj* is többször elzarándokoltak Optinába, és nagyon megihlette őket ez a „szerzetesóázis”.

A Dosztojevszkij regényeiben szereplő utalások liturgikus eseményekre, szerzetességre, egyházi életre nemcsak személyes tapasztalaton alapulnak, hanem személyes spirituális ihletettségen is. Erre engednek következtetni Dosztojevszkij zárandoklatai, valamint a vallásról, vallási kérdésekről szóló számos nyilatkozata és írása.

■ BOZÓK FERENC

OJKANYOMVONALÁN

Dušan Makovický és Lev Tolsztoj

► Ebben az évben lesz száz éve, hogy Dušan Makovický, a történelmi Magyarországáról származó szlovák nemzetiségű orvos 1910 novemberében elkísérte utolsó útjára a nagy orosz író, Lev Tolsztoj. Dr. Makovický nem maradt a világirodalmi nagyság passzív szemlélője: Tolsztoj életének utolsó hat esztendejében (1904–1910) aktív kísérője, beszélgetőpartnere volt.

De ki is volt Dušan Makovický? 1866. december 10-én született tízgyermekes családban, a Liptó vármegyei Rózsahegyen (Rosenberg, 1945-ig Ružomberk, aztán Ružomberok). 1869-ben, születést követően meghalt az édesanya, majd a hathetes testvér is. A legidősebb nővér mintaszerepen nevelte kilenc testvérét, köztük a legfiatalabbat, a legérzékenyebbet, a kis Dušant. Az édesapa, Peter Makovický jó hírű kereskedő és sajtókészítő, a Slovenská matica nevű szervezet egyik alapító tagja volt Turócszentmártonban (Turčianski Svätý Martin, Turz-Sankt-Martin). Nevéhez kötődik a híres liptói túró (brindza) gyártásának üzemi megszervezése.

A lengyel származású, ágostai hitvallású evangélikus család jó módja és kulturális színvonalával magától értetődővé tette, hogy fiait taníttassa, felsőbb iskolákba járassa. Otthon több nyelven beszéltek anyanyelvi szinten: szlovákul, németül, magyarul és lengyelül is.

A Makovický család a felvilágosult revolúció híve volt, kulturális aktivitásában sem vallási, sem származási sovénizmussal nem vádolható.

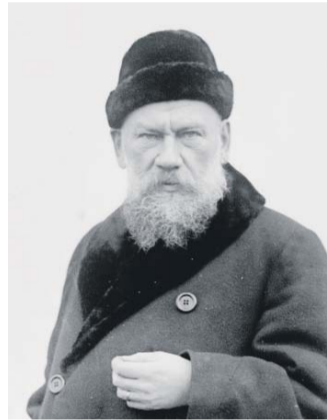
A Makovický fiúk az algimnáziumi osztályokat a rózsahahegyi piaristáknál végezték. Cyrill az 1557-ben alapított soproni (Ödenburg) evangélikus líceumban végzett 1881-ben, majd a mosonmagyaróvári mezőgazdasági akadémián folytatta tanulmányait, és a halles-wittenbergi egyetemen doktorált 1890-ben *Beitrag zu einer Monographie der ungarischen Rindviehrasse* című munkájával.

Ifjú Peter Makovickýt 1881-ben kizárták a pozsonyi evangélikus líceumból, pedig öccsei éppen Pozsonyban (Pressburg, Prešporok, 1927 óta Bratislava) szerettek volna tovább tanulni. 1882-ben Emil és Dušan először Nagykőrösön járt a református gimnáziumba, majd Sopronba iratkoztak át.

Dušan Makovický soproni éveiből (1883–1885) nem maradt fenn semmiféle irodalmi tevékenység nyoma. Már a gimnáziumban nyelvethetség-

nek bizonyult, mert további öt nyelven tanult meg, többek között angolul és franciául is.

1884-ben, hogy a soproni líceumban érettségizzen, csatlakozott Dušanhoz *Benczúr Mátyás*, aki jóval idősebb volt, mint osztálytársai, hiszen már tanítóként is dolgozott, de egy szlovákgyűlölő tanfelügyelő miatt állását felmondta. Ő Martin Kukučín néven már akkor a szlovák prózairodalom egyik legnagyobb reménysége volt, majd kiemelkedő alakja lett. A soproni líceum emberségből és toleranciából jelesre vizsgázott.

Tolsztoj

1885-től együtt voltak a prágai Károly Egyetemen orvos-tanhallgatók. Dušan Makovický itt, Prágában ismerkedett meg Tolsztoj tanaival. A fiatal orvostanhallgatóra nagy hatással volt az író *Kreutzer-sonáta* című műve. Szabad idejében a filozófia és az irodalom morális oldala foglalkoztatta. Az ölés elleni demonstrációját évekig emlegetik a prágai egyetemen: megtagadta egy béka élőben történő szekcióját. Innsbruckban és Berlinben is hallgatott egy-egy szemesztert, sőt Moszkvában is.

1891-ben kapott diplomát a Károly Egyetem Orvostudományi Karán, majd két és fél évet töltött Innsbruckban Carl Nicoladoni professzor sebészeti klinikáján; ezután több hónapig a budapesti egyetem belgyógyászati klinikáján dolgozott mint externista orvos. Lelkes és elkötelezett híve volt Semmelweis Ignác tanainak.

Eredetileg Bártfán (Bardesov, Bartfeld) kívánt letelepedni, de beteg édesapja kívánságára Zsolnára (Sillein, Žilina) ment. Itt működött 1894-től 1904-ig orvosként, illetve könyvkiadóként. Nagyszerű gyakorló orvos volt, a mai napig is emlegetik a városban: gyógyító munkája során gyorsan rájött, hogy az orvos fontos feladata tanácsokat és felvilágosítást adni a betegeknek, mert az orvos és a beteg közötti közvetlen kapcsolat a gyógyítás alappillére, de ehhez számtalan akadályt kell leküzdeni.

Több könyvet írt az alkoholizmus, illetve a dohányzás káros hatásáról. A szlovák bibliográfia harmadik kötete tizenkét művét sorolja fel.

Évek óta levelezett már Tolsztojjal, amikor 1894-ben és 1897-ben kétszer is meglátogatta őt Jasznaja Poljanában. 1901-ben a Krímben nyaralt együtt mesterével.

1904-ben, amikor az orosz–japán háború alkalmával Tolsztoj háziorvosa, dr. Nyikityin is bevonult, Tolsztoj felesége, Szofia (Szonja) Tolsztoja őt kérte fel helyettesítésére. A tervezett négy hétből tizennégy év lett Jasznaja Poljanában.

Makovický megosztotta az idejét Tolsztoj és a környező falvak betegei között: az író melletti orvosi teendőkön kívül még nyolcvankét falut látott el, szinte ingyen. A rendeléseket reggel nyolc órakor kezdte, és általában déli egy órakor fejezte be. Alekszandra Lvovna, a gróf egyik lánya volt az asszisztense.

Délután már ott ül Tolsztoj asztalánál, s az író személyének és filozófiai nézeteinek szentelte magát. Az íróval naponta folytatott disputákat minden feltűnés nélkül feljegyezte – gyorsírással – a zsebében tartott keménypapírra. (Tolsztoj nem tűrte, hogy mondatait lejegyezzék és mint csalhatatlan igazságot terjeszték.) Makovický éjjel, akár hajnali három-négy óráig is, lemásolta a feljegyzéseket; ebben csodálatos memóriája volt segítségére.

Naplóját viszont magyarul írta (dr. Kapronczay Károly közlése, aki ezt a naplót a moszkvai Tolsztoj Múzeumban látta). A magyar nyelven való írást az indokolta, hogy ezt Tolsztoj lányai és fiai – akik Makovickýt bizalmukkal tüntették ki, sokszor zaklatva őt hagyatéki kérdésekkel – nem értették.

Naplójának óriási érteke, hogy összegyűjtötte és rendszerezte Tolsztoj megnyilatkozásait erkölcsről, vallásról, filozófiáról, nevelésről, irodalomról, a világ- és az orosz politikáról, nemzetiségi és szociális problémákról.

Tolsztoj halála után Makovický rövid időre hazatért Rózsahegyre, majd ismét Jasznaja Poljanába ment, s 1920-ig folytatta önfeláldozó orvosi tevékenységét.

Munkától túlterhelve, kitéve magát a fertőzés lehetőségének, kiütéses tifuszban betegedett meg. Gyógyulását jórészt ápolónőjének, *Matrena Konsztantinova Orhejevának* köszönhette, akit később feleségül vett.

1920 novemberében visszatért Rózsahegyre, de Makovický nem találta helyét az újonnan létrejött Csehszlovákiában. Csomagjaik elvesztek, s csak 1921 márciusában kerültek elő. Iratainak egy részét a Tolsztoj Múzeumban hagyta. Bátyjának, Peternek március elején a Tolsztojról készített jegyzetek elveszté-

séről írt. Munkáját sohasem látta nyomtatásban.

Dušan Makovický, aki a tolerancia elvét hirdette és gyakorolta, szomorúan vette tudomásul, hogy ágostai hitvallású evangélikus lelkész unokaöccsét a hatalom új urai – mert három nyelven prédikált – letartóztatták.

Jan Kohut levele alapján várták őt Turócszentmártonba városi orvosnak. Laxa Tivadar helyét kellett volna elfoglalnia, de válasza egyértelmű volt: „Köszönöm, de nem mehetek. Nem vagyok még olyan állapotban, hogy újra elkezdhessem orvosi működésemet.”

Depresszió tünetei jelentkeztek nála, és március 12-én önkézével vetett véget életének. Halála után született Dorothea (Dorotya) nevű lánya, aki később Budapesten orvosként működött.

Több évtizedes kutatómunka után, 1979-ban a Szovjet Tudományos Akadémia és a moszkvai Tolsztoj Múzeum – szlovák és cseh kutatók bevonásával – jelentette meg Dušan Makovický naplóját. Magyarul *Tolsztojnál Jasznaja Poljanában* címmel adta ki feljegyzéseit a budapesti Európa Könyvkiadó 1999-ben, *Gerencsér Zsigmond* egykori soproni diák gondozásában. Az oroszból való fordítás – melyet Gerencsér nagyszerű jegyzetekkel látott el – a Tolsztoj-irodalom magyar nyelvű alapforrása.

Gerencsér Zsigmondot a soproni evangélikus líceumban Pröhle Jenő (1909–1986) tanította, ő hívta fel diákja figyelmét Dušan Makovický naplójának 1924-es cseh kiadására, mely azonban csak az 1904–1905. év bejegyzéseit tartalmazta. Pröhle Jenő nagyapja, *Thierring Károly* (1834–1915) az őt Makovický fiút a líceumban görögre és latinra oktatta.

1945 előtt a líceumban színdarabban is feldolgozták a nagy író és Makovický kapcsolatát.

A Makovický naplójában kirajzolódó szellemi portréhoz Tolsztoj világnézetének sokat emlegetett ellentmondásossága éppúgy hozzátartozik, mint az elveihez való kitartás, hűség és ragaszkodása. Tolsztoj szavai erről, Makovický közlése alapján: „Meggyőződésem, hogy csupán a buta és korlátolt emberek nézetei között nem találni ellentmondást.”

Ahogy Tolsztoj, úgy Dušan Makovický is következetesen elítélte Oroszország nagyhatalmi politikáját, a társadalmi igazságtalanságokat, a sovénizmust, az etnikai kisebbségek, a másképp gondolkodók üldözését.

■ DR. MAKOVITZKY JÓZSEF

Ami legbelül fáj

Megkésétt sorok Anton Csehov 150. születésnapjára

Drámakötetét nézem, a teljes kiadás borítóját. Király és királynő: *Latinovits Zoltán* és *Ruttkai Éva* egy örök pillanatban. Melyik darab lehet? Hol és mikor? Mindegyik színházi csoda volt: az egyszeri és megismételhetetlen.

A *Ványa bácsi* 1970-es vígszínházi bemutatóján lélegezni se mertek az emberek. La-

Csehov

tinovits minden mozdulata és szava beleégett az emlékeztünkbe. És *Darvas Iván*, ahogy a dadához megy, megcsókolja a fejét: „Isten veled, öreg” – mondja megtörve a csendet. És Ruttkai: itt és a *Három nővér* 1972-es, ragyogó előadásán. *Békés Rita*, *Papp Éva* is remek, de ő valahogy jobban vágyott valami különbre, s vereső szívvel kereste az utat feléje...

Mert öregedünk észrevétlenül. Olykor szaggat a derekunk, hasogat a vállunk, s lassan elhisszük, hogy meghalunk egyszer. De van az igazi fájdalom. Az, ami belül van, mérhetetlen mélyen. Ilyen napokon bizony jó lenne elza-

Ruttkay Éva és Latinovits Zoltán a *Ványa bácsi* 1970-es vígszínházi előadásában

rándokolni *Anton Pavlovics Csehov* doktor úrhoz, Moszkva környéki, vörös téglafalás ispotályába. Talán ő, a lélek nagy orvosa tud rá gyógyírt, és útravalóul néhány reménymondattal is megjutalmaz.

Anton Csehov drámái halálra szólnak. Alig halljuk a nagy zajban. Mintha a hétköznapok mocsara fojtogatná hőseit, s a végén el is nyeli. A végtelen orosz csendben olykor egy lövés csattan, egy kiáltás hangzik, sóhaj, azután újra ne-

maság teleszik a tájra. Az apró események, töredékpercek lassan emberi sorsokká állnak össze, szentek és szörnyek együtt várakoznak a belső mozdulatlanságban. „Egyéb drámáiról az élet izgalmas történéseit akarják papírra vetni – írja *Kosztolányi* –, és unalmasak, ő ellenben mindig a fojtó unalmat rajzolja, és mulatságos. Micsoda varázsló!”

Szerb Antal se fukarkodik a dicsérlettel: „Csehov a novellának, ennek a nehéz és gyönyörű műfajnak a legnagyobb mestere. Elbeszéléseiben, sőt regényeiben és színdarabjaiban is olyan csekélységet mond el, hogyha másképp mondaná, ha hiányoznék utánozhatatlan művésze, írása jelentéktelen volna.”

Németh László elemzése talán a legtöbb újat mondja: „Az ő jósága valahol a részvét, a tapintat s az izlés égtáji közt helyezkedik el. A jó ember csak azt tudja, hogy a védtelent védeni kell, a pszichológus azt is, hogy belül a legtöbb erősnek látszó ember is gyenge.”

Csehov orosz író, az élet pontos megjelenítője. De úgy, hogy mindenki számára érthető és közelálló. Korán halt meg (1860–1904): tündöbbajjal fizetett a létfenntartásért folytatott harcért, az erején felül vállalt irodalmi munkáért.

Igazából nem az ember, hanem az emberek sorsa foglalkoztatta. A jövője, hogy tudnak-e, mernek-e változtatni életükön. Csehov arca: szelíd és szigorú; halállal megjelölt. Írá-

sa fennkölt: főleg hősei tetteiben. Magatartása: igazságos, nem tett különbséget társai között. A világirodalom legtöbb írója eget-földet ostromló-faggató kétségbeeséssel beszél, Csehov könnyeivel küszködve. A szíve szakad meg, ha gonoszságot lát, és nem mondhatja a remény szavát.

Nélkülözhetetlen a mindennapokban és a jövőben is. Nagy író, nagy drámaíró, nagy lélek – örök barátunk!

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

HIRDETÉS

Kincseink – az Isten ajándékai

Fébé-konferencia lesz augusztus 19–22. között a Béthel Evangélikus Missziói Otthonban (2081 Piliscsaba, Széchenyi u. 8–12., tel.: 26/375-218). Jelentkezés írásban az anyaház címén: 1021 Budapest, Hívósvölgyi út 193.; fax: 1/391-6829; e-mail: febe@hu.inter.net. Ellátás: 3000 Ft/nap. Ágynemű: 500 Ft.

Augusztus 19., csütörtök • 15.30: Szeretevendégség, bemutatkozás, a kapott igék felolvasása • 17.00: Nyitóáhitat (Jn 11,26) – *Herzog Csaba* • 18.00: Vacsora • 19.00: Fakultatív program: filmvetítés, beszélgetés

Augusztus 20., péntek • 7.30: Reggeli áhitat (Jn 4,9) – *Csonka Géza* • 8.00: Reggeli • 9.00: Igehirdetés – *A bűnbocsánat kincse* (Lk 22,54–62) – *Bácskai Károly* • 10.00: Előadás – *Az Evangélikus Országos Könyvtár és kincsei* – *dr. Mátyási János* • 11.00: Bibliakörök • 12.30: Ebéd • 15.00: Előadás – *Az Evangélikus énekeskönyv és kincsei* – *Némethné Tóth Ildikó* • 16.00: Igehirdetés – *A Jézussal való közösség kincsei* (1Jn 1,5–10) – *Némethné Tóth Ildikó* • 18.00: Vacsora • 19.00: Fakultatív program: filmvetítés, beszélgetés

Augusztus 21., szombat • 7.30: Reggeli áhitat (Jel 21,5a) – *Herzog Csaba* • 8.00: Reggeli • 9.00: Igehirdetés – *Az Istenben való bizalom kincsei* (Ézs 26,1–6) – *dr. Blázy Árpád* • 10.00: Előadás – *Az Evangélikus Országos Levéltár és kincsei* – *Czente Miklós* • 11.00: Bibliakörök • 12.30: Ebéd • 15.00: Előadás – *Az Evangélikus énekeskönyv és kincsei* – *dr. Finta Gergely* • 16.00: Igehirdetés – *Az engedelmisség kincsei* (1Jn 2,1–6) – *Gertrud Heublein* • 18.00: Vacsora • 19.00: Fakultatív program: filmvetítés, beszélgetés

Augusztus 22., vasárnap • 7.30: Reggeli áhitat (Jn 15,1–2) – *Magassy Vilma* • 8.00: Reggeli • 9.00: Morzsaszedés, úrvacsorai előkészítő – *Veperdi Zoltán* • 10.00: Istentisztelet úrvacsoraoosztással (Róm 9,15–16) – *Veperdi Zoltán* • 11.30: Ebéd, hazautazás

HIRDETÉS

Pályázat intézményvezetői állásra Albertin

Az Alberti Evangélikus Egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet a Káldy Zoltán Evangélikus Szeretotthon (2730 Albertirsa, Dózsa György út 7.) intézményvezetői állására.

A pályázat feltételei: A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól szóló I/2000 (I. 7.) SZCSM-rendelet 3. sz. mellékletében meghatározott képesítés; szakirányú végzettséget igazoló felsőfokú oklevél; büntetlen előélet.

Előnyök: 5 éves szakmai gyakorlat, közgazdasági végzettség.

Az intézményvezetői állás betöltésének kezdő időpontja: október 1.

A megbízás időtartama 6 évre szól.

A munkakörhöz kapcsolódó juttatások: bérezés, vezetői pótlék a Kjt-ben meghatározottak alapján.

Lakást a pályázó részére nem tudunk biztosítani.

A pályázat benyújtásának határideje: a *Szociális Közlönyben* való megjelenéstől számított 30 nap, de legkésőbb augusztus 31.

A pályázat elbírálásának határideje: szeptember 15.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását, önéletrajzát, részletes szakmai életrajzát, az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programját, szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzeléseit. A pályázathoz mellékelni kell a legmagasabb iskolai végzettséget igazoló okmányok hiteles másolatát, 30 napnál nem régebbi erkölcsi bizonyítványt, keresztlevelet, lelkesítő ajánlást.

A pályázat kiírója biztosítja a pályázó részére a szükséges mértékű tájékoztatást, illetve az intézmény megtekintését.

A pályázattal kapcsolatban felvilágosítás kérhető *Revuczy László* számvevőszéki elnöktől a 30/932-6117-es telefonszámon.

A pályázatot 3 példányban, zárt borítékban kérjük benyújtani az alábbi megjelöléssel: „Káldy Zoltán Evangélikus Szeretotthon intézményvezetői pályázata”. Postacím: Evangélikus Lelkesítő Hivatal, 2730 Albertirsa, Pf. 18.

Pusztai föld és erős vár

Örömteli szolgálat a „végeken”

Saját bevallása szerint, amikor a békéscebbai származású és frissen végzett lelkész ott is szolgáló *Lászlóné Házi Magdolnának* püspöke felajánlotta Pusztaföldvárat leendő szolgálati helyként, azt sem tudta, merre található a település. Azóta eltelt harminc év, és nemcsak hogy remekül „belakta” a falut, de ő maga is lelkes reklámozója a kétezres lélekszámú nyugat-békési községnek.

Ráadásul nemcsak egyházi berkeken belül teszi ezt, hanem például a mára már hagyománnyá vált, *Földvárak és földváriak találkozója* elnevezésű rendezvényeken is. Ugyanis Balatonföldvár, Dunaföldvár, Pusztaföldvár és Tiszaföldvár – valamint a a szerbiai Bácsföldvár és a romániai Melegföldvár – részvételével rendszeresen szerveznek közös alkalmakat ezen települések vezetői, lakói és szervezetei – így egyházai is. Az ökumenikus istentiszteleteken az evangélikus lelkész is gyakran szolgál.

Harminc éve egy helyen

Mi tartja még mindig itt? – tettem fel a kérdést a harmadik *nyitott templom éjszakája* rendezvény kezdete előtt.

– Családommal együtt szerelmeseink vagyunk ebbe a településbe és ebbe a maroknyi gyülekezetbe – feleli a lelkész. – Nem tudnék innen elmenni, pedig nemegyszer hívtak már nagyobb egyházközségek is. Mivel magam is itt, a Viharsarokban nőttek fel, pontosan ismerem az itteni emberek mentalitását, ezért könnyen szót értünk egymással. Valószínűleg az sem véletlen, hogy az egyházmegyei kollégák közül én szolgálom itt a legrégebb óta.

Pusztaföldváron én vagyok az egyetlen helyben lakó lelkész. Így az évek hosszú sora alatt bizalmi kapcsolatot sikerült kialakítani az itt élőkkel. Például ennek köszönhető az is, hogy – büszkén mondhatom – az úgynevezett társadalmi temetések száma szinte a nullára csökkent. Pedig a rendszerváltás előtt gyakori volt az egyházi szertartást mellőző végző földi búcsú. Ma már mosolyogva gondolkodok arra, hogy azokban az években, aki valakinek számított, az csak titokban mert velem jóban lenni. Emlékszem olyan gyülekezeti tagra, aki megüzente, hogy ne menjek el hozzájuk családot látogatni, mert ha ezt meglátják a faluban, leveszik őt a térszemből arról a traktorról, amelyen akkor nagy érdemnek számított dolgozni. És én megértettem a helyzetét, hiszen magam is ebben a politikai légkörben nőttek fel.

Ugyanakkor azt is őszintén hozzá kell tenni, hogy hiába minden igyekeztünk, a templomba járás, de még a templomi szertartások adatai sem mutatnak nagy számokat. Az előbbinél még mindig nagyon erősen érezhető a kommunizmus több évtizedes hatása, az utóbbinál inkább a mostani divat és az lehet a háttérben, hogy a lakodalomhoz szükséges pénzüsség híján inkább egyáltalán nem házasodnak össze a párok.

Még a könyvespolcok sem tudnak mindent eltakarni

A forró nap sugarait kicsit megtöríki a parókia előtt álló fák levelei, amittől a dolgozószobában néhány fokkal hűvösebb van, mint odakint. Néhány órára részese lehetek a lelkész és vendégszerető családja, valamint az alig százfős gyülekezet életének. Pici közösségről van szó, amelynek nem telik külön gyülekezeti teremre, a hozzá tartozó teakony-

hára és az elengedhetetlen vizesblokkokra. Így egy-egy megmozdulás során a család konyhájában kenik az asszonyok a szendvicseket, főzik a virslit vagy a teát, nemegyszer a lelkész saját edényeit használva. Fűdősobájuk ajtaján néha kopogtatniuk kell, nehogy rányissák az ajtót valakire...

Ha vendégszolgáló vagy koncertet adó művész érkezik, akkor *Jenő* fiuk a nappalikként és dolgozószobaként, illetve lelkesítő irodaként is funkcionáló helyiség kihúzható ágynak tölti az éjszakát, hogy mégse a vendég álmát zavarja meg az egymásba nyíló szobák esetleges személyforgalma.

És ezeket a kényelmetlenségeket a lelkészcsalád zokszó nélkül tudomá-

szerveznek, hogy behívják a templom falai közé az egyházon kívül állókat. Ezeket mindig szívesen látják a más felekezetűeket is. Ezt a sokszor szélmalomharcra hasonlító, több évtizedes munkát idén a kerület *Az Év Lelkesítő Díj* adományozásával ismerteti el.

Nyitott templom éjszakája

A pusztaföldvári templomtorony tővében a csillagoktól körülvevett hold is jól érzi magát az eseményre hívogató plakáton. Hát még azok a helyiek, illetve távolabbiakról érkezők, akik el is fogadják az invitálást, és eljönnek az este kezdődő és késő éjszakában véget érő péntek esti rendezvényre, amelynek idén már harmadszor adott

A SZERZŐ FELVÉTELEI

sul veszi. Tudják, hogy önerőből nemhogy építkezésre, de még felújításra sem futja. Pedig a könyvespolcok sem tudják eltakarni a repedéseket, a sokszor elváló falfelületeket. A gyülekezet vezetése ennek ellenére évről évre kitartóan benyújtja a segítség iránti igényét az illetékes helyeken.

Az év lelkésze a Déli Egyházkerületben

Mindezek ellenére a lelkész nagyon lelkes. Az anyagi gondok és emberi problémák ellenére – a településre elég erősen rányomja bélyegét a munkanélküliség, és a környéken elég magas az öngyilkosságok száma – nem a panasz szavai ömlenek belőle, hanem az örömeiről mesél. A hittanásairól, a falu nem is feltétlenül evangélikus lakosairól és arról a

otthont a közel százéves lelki hajlék. Ám a betérők készüljenek fel – bármi megtörténhet!

Lehet, hogy célbadobó verseny keretében saját rossz tulajdonságait lehet célba, vagy a templompadokat alá ragasztott borítékok fejében kaphatnak lelki útravalót egy-egy könyv formájában, netán épp eszt nyelven mélyedhetnek el az Úrtól tanult imádságban az északi kapunál berendezett Miatyánk-szobában.

Közkedvelt hagyomány a toronyba vezető csigalépcsőn kialakított meditációs „ösvény” is, amelyen mécsesek mutatják az utat sötétedés után. A vállalkozó kedvű lépcsőmászó idén azzal a kérdéssel szembesülhetett fokról fokra följebb haladva, hogy számára mi is jelenti az igazi kincset. Jézus nem földi javak gyűjtésére buzdított, hanem az igazgyöngyöz hasonló égi kincsekére, s hogy ezt a toronysétát megtévő se fedje, lefelé magával vihetett egy kézre vagy nyakba köthető, cérnára felűzött gyöngyszemet.

A hálaadó falra imádságokat lehetett írni, majd kifüggeszteni, vagy babszemek segítségével különböző hitéleti kérdésekre volt lehetőség névtelenül válaszolni.

Az idei esztendő *az Élő kövek ünnepe* volt, amelynek apropóján az alkalmi oltár egy része téglákból állt, rajtuk a jól ismert textussal: „Mint élő kövek épüljtek fel lelki házzá.” Ezt a lelki építést segítették a zenei és igei szolgálatok, a bibliai üzenettel kapcsolatos játékos feladatok vagy a gyertyafény mellett elcsendesedések, közös éneklések.

Az alap gondolat harmadszor is bevált – ez alkalommal is közel százán fordultak meg a pusztaföldvári evangélikus templomban, többségükben olyanok, akik először jártak ott. Az ötletet mások is kipróbálhatják a saját templomukban!

■ BODA ZSUZSA

Lászlóné Házi Magdolna

szeretetről, amely állítása szerint érezhetően körülveszi őket Pusztaföldváron és a hozzá tartozó másik két gyülekezetben – Nagybánhegyesen és Magyarbánhegyesen.

Vidáman meséli, a faluban hányféle megmozdulásban vesznek részt, és ők maguk is hányféle programot

Az imádság képe

Madocsai Miklós: *Imádságmozaik III.*

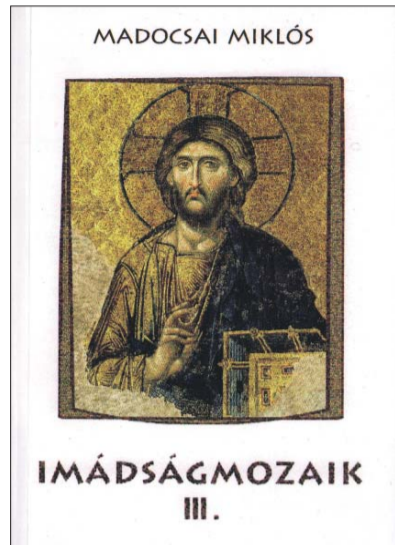
► „**Mozaik: különböző színű apró darabkákból összeállított ábrázolás vagy díszítmény**” – olvasom az egyébként ismert, használt szó magyarázatát az idegen szavak szótárából. Megfog benne a „különböző szín” és a „darabkák” kifejezés. Igen, színekből és darabokból áll össze a kép, az ábrázolás. **Madocsai Miklós szorgalmas és ugyanakkor hívó szívvel összeállított munkájában valóban keverednek a különböző színek, és apró darabkákból áll össze az imádság képe.**

Az ajánló sorokban dr. Hafenscher Károlytól ezt olvasom, erre és a korábban megjelent *Imádságmozaik* kötetekre utalva: „Kötetünkben a 19–20–21. század keresztény imádságaiból válogatott a szerző, ezzel is jelezve, hogy nemcsak az első évszázadokban, az első évezredben, a reformáció idején, hanem a mai napig hangzanak el imádságok, illetve maradtak meg írásban is, újraolvasható formában. Ma is, a modern, posztmodern vagy az ún. szekularizáció utáni korban Isten népe imádkozó nép, és az egyházat joggal hívjuk *ecclesia oransnak*, imádkozó egyháznak. Ez a valóság!” Igen, a színes, apró darabkákból ez a kép áll össze, hála Istennek.

Az ismert szerzőről, testvérünkről és barátunkról pedig ezt olvashatjuk ugyancsak az ajánlásban: „Engem Madocsai Miklós, egykori munkatársam imádsággyűjteménye meglep. Belföldi ösztöndíjas korában, fél évszázaddal ezelőtt a rendszeres teológia iránt érdeklődött, és hitünk titkait feszegető problémákkal viaskodott... Madocsai ma már nem Isten-bizonyítékot keres, személyesen vallja meg átélte hitét... Miklós barátom az

élő Istennel számol... legnagyobb titkainkat Isten elé viszi. Nem jelent ez beszűkülést, inkább fejlődést.”

„Ebben a kötetben az európai kereszténység imádságaiból gyűjtöttem össze »mozaikokat«, hogy napoként segítsenek minket is bizalommal Istenhez fordulni, átélni az imádság örömet, békességét és erőt adó csodáját.” Ezzel a mondatával a

szervő „belső célját” árulja el: nem egyszerűen mások imádságával és imádságában akar minket gyönyörködtetni, hanem abban akar segíteni, hogy bekapcsolódjunk a nagy kórusba, hogy benne legyünk a magunk színével és darabkáival a teljes mozaikban. Mert az imádság nemcsak „kötelesség”, hanem öröm, békesség és erőforrás!

Lehetetlen valamit is mondani a mintegy száz emberről, akiknek életéről, gondolkozásáról ír, és akiknek imádságait idézi. Ennek a pár sornak ez nem is feladata. Korunk „nagy” és „kisebb”, külföldi és magyar alakjairól olvasunk a kötetben, ők pedig megszólalnak a „belső szobában”.

Az ember csodálja a szerző szívós hangyszorgalmát és azt, hogy ez

immár a harmadik kötet ebben a tárgyban. Összefoglalás, részletes ismertetés helyett hadd szólaltassam meg egy – a kötetben szereplő – közös barátunkat, aki társunk volt szerényen, csendesen a hitben és a lelkesítő szolgálatban. Már nincs közöttünk, fiatalon ment el Szabó István kollégánk. De imádsága megfogott, mert mindnyájunknak így lehetne és kellené készülni a nagy útra, sőt az örökévalóságba, Istenhez: „*Uram, már régóta fáj a szívem. Úgy mondják, nem a szív fáj, hanem a szívek. Tulajdonképpen mindegy. Szorongó érzés tudni: elkopott a főalkatrész. Meddig bírja? Nem tudom. Többször gondolok halálomra, szeretnék úgy gondolni rá, hogy készületlen ne találjon. Az anyagiak nem idegesítenek. Uram, legyen áldott neved, hogy nem tartanak fogásban. Inkább az foglalkoztat, hogy készületlen ne találjon szent hívó szavad. Lehessek olyan gyermeked, aki számadását naponta elrendezi. Sokszor vagyok erőtlen, nemcsak testben, de lélekben is. Uram, kérlek, könyörülj rajtam, hogy Pállal együtt elmondhasam: a hitet megtartottam. Ne vond meg kegyelmedet tőlem, Uram! Ámen.*”

Köszönjük a gondtal elkészített mozaikképet! Segítsen minket napi futásunk közepette az elcsendesedésben, indítson a „belső szobába”, hogy jobban állhassuk a külső munkát, harcokat. Ismertetésemet a szerző mondatával zárom: „Mennyei Atyánk ajándékozzon meg minket az imádság mindennapi csodáival”

■ KEVEHÁZI LÁSZLÓ

Madocsai Miklós: Imádságmozaik III. Kiadta a Felső Evangélikus Diakonisszaegyesület, 2010. Kapható a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.) és a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.).

HETI ÚTRAVALÓ

„*Akinek sokat adtak, attól sokat kívánnak, és akire sokat bíztak, attól többet kérnek számon.*” (Lk 12,48b)

Szentháromság ünnepe után a kilencedik héten az *Útmutató* reggeli és heti igéiben az Úr Isten arra kéri talantumokkal gazdagon megajándékozott gyermekeit, hogy éljenek Krisztussal közösségben, hűség és engedelmesség által. „Hű az Isten, aki elhívott minket az ő Fiával, a mi Urunk Jézus Krisztussal való közösségre.” (1Kor 1,9; LK) Jézus szeretett minket, és önmagát adta áldozatul értünk (lásd Ef 5,2). Valljuk meg az öröklét bizonyosságáig eljutó Ázáfal: „Ha elenyészik is a testem, szívem kösziklája te maradsz, ó, Isten!” (GyLK 723) S legyünk okos és hű sáfárok a kapott talentumaink felhasználása során, mint akik ismerik Uruk akaratát, hogy a számadásnál rólunk is elmondhassa: „*Jól van, jó és hű szolgálóm, a kevésen hű voltál, sokat bízik rád ezután, menj be urad ünnepi lakomájára!*” (Mt 25,21.23) Kövessük Pál példáját; ő Krisztusért kárnak ítélt mindent, ami korábban nyereséget jelentett neki, hogy közösségbe kerüljön vele: „*Óerte kárba veszni hagytam, és szemétnak ítélek mindent, hogy Krisztust megnyerjem. Hogy kitűnjék rólam általa: (...) a Krisztusba vetett hit által van igazságom Istentől a hit alapján...*” (Fil 3,8–9) Salamon engedelmes szívet kért Istentől; bölcs és értelmes szívet kapott, hogy ezzel tudjon kormányozni. Az élő gyermeket édesanyjának ítélte, ezért „*félelemmel tekintettek a királyra, mert látták, hogy isteni bölcsesség van benne, és így szolgált az igazságot*” (1Kir 3,28). Az Úr prófétájának is hűségesen és engedelmesen kell betöltenie öröklői hivatását, mert Isten számon kéri, ha nem figyelmezteti a bűnöst és az igazat egyaránt. „*Ha viszont figyelmezteted, (...) és ő nem vétkezik, akkor életben marad, (...) és te is megmented a lelkedet.*” (Ez 3,21) A farizeusok provokálták az Úr Jézust, mikor Mózesre hivatkozva a házassági elváltásról kérdezték, figyelmen kívül hagyva Istennek a teremtés akaratát (lásd 1Móz 2,24). „*Mondom nektek, hogy aki elbocsátja feleségét – a parázsnaság esetét kivéve –, és mást vesz feleségül, az házasságtörő.*” (Mt 19,9) Élünk bölcsen, megértve az Úr akaratát! S így ünnepeljétek: „*...mondjatok dicséretet szívetekben az Úrnak, és adjatok hálát az Istennek, (...) Jézus Krisztus nevében.*” (Ef 5,19.20) Pilátusra is sok bízott – de „*semmi hatalmad nem volna rajtam, ha felülről nem adatott volna nekem*” –; ám ő többre tartotta a császár barátságát, miként a főpapok is: „*Nem királyunk van, hanem császáruk!*” (Jn 19,11.15) De mi hű és okos sáfárai vagyunk-e Urunknak? Heti igénk figyelmeztetését is megfogadva: ne legyünk hűtlének, mert „*boldog az a szolga, akit, amikor megérkezik az úr, ilyen munkában talál!*” (Lk 12,43)! „*Csak maradj meg hivatásodban, melyre rendelt, s abban szolgálj Istent felebarátaidon!*” (Luther) „*Segíts, hadd végezzem / Minden dolgom serényen, / Készséges szolgálóként, / Amit csak rendszel nekem! / Amit te jónak látsz, / Hadd tegyem azt meg itt / – Kegyelmed kísérel / Az örök életig!*” (EÉ 436,5)

■ GARAI ANDRÁS

A siker csapatmunka eredménye

Mi jut eszedbe, amikor a sikerre gondolsz? Milyen definíciót használnál? Van, akinek a siker azt jelenti, hogy nagyon jól fizető munkája van, amely hozzásegíti egy bizonyos státushoz vagy valamilyen hatalomhoz. Másoknak a siker a várva várt előléptetést jelenti, elismerést egy cégnél vagy egy közösségben. Megint mások úgy néznek a sikerre, hogy végre elérhettek egy olyan célt, amelyre már régen vágytak.

A fenti esetekben a siker mindig személyes, egyéni szinten jelent meg. Nemrég elkezdtem olvasni egy könyvet, a címe *A győztes kézikönyve*. Egy amerikai fociedző, Jim Tressel írta. A könyv azt javasolja, hogy gondoljunk újra a sikerről alkotott koncepciónkra. Definíciót is ad a sikerről: „Belső megelégedettség, az értelem megnyugvása, ami abból adódik, hogy tudom, megtettem a tőlem telhető legtöbbet a csapatért.” Tressel így folytatja: „A siker csapatmunka eredménye.”

Nagy bölcsesség van ebben a gondolkodásban. Ha például a kereskedelembe dolgozol, hiába nagyszerű a rábeszélőképességed, rövid életű lesz a sikered, ha az, amit eladsz, rossz minőségű, vagy nincs biztosítva, hogy idejében szállítsák. Egy sikeres üzleti konferencia sok ember pontos együttműködését igényli: regisztrálás, szállásfoglalás, feliratkozás különböző szekciókra vagy akár

menü tervezése a csoport étkeztetéséhez. Egy főnök esetében, bármily felkészült is, elengedhetetlen, hogy jól képzett, tehetséges munkatársai legyenek, akik képesek a cég céljainak elérésére. A legtehetségesebb sebésznek is szüksége van ápolónőkre és más munkatársakra, hogy sikeres műtéteket hajtson végre.

Évekkel ezelőtt egy magazin szerkesztője voltam, s az egyik legkellembesebb tapasztalatot akkor szereztem, amikor a kreatív csapattal együtt dolgoztunk egy-egy lapszámon. Az írás és a szerkesztés döntően az én feladatom volt, de független a tervezőszerkesztőtől, a helyettes szerkesztőtől, a vezető asszisztentstól, az illusztrátortól és a termékmenedzsertől – össze kellett jönnünk, hogy ötleteket gyűjtsünk, hogy megbeszéljünk egy csomó kérdést: milyen legyen a tartalom, a címlap, mi melyik oldalra kerüljön, mi legyen az egyes írások címe, milyen fotókat, grafikákat használjunk... Csodálattal néztem minden lapszámra, mert tudtam, hogy az egész mindig több, mint a részek összege.

Az, hogy a siker csapatmunka eredménye, megtalálható a Bibliában.

Siker, különböző utakon. Még a jó ötlet is javítható, fejleszthető, és ha ugyanazt különböző emberek különbözőképpen szemléljük, annak egyensúly is lehet az eredménye, ugyanakkor jelentősen különböző végered-

ményhez is vezethet mind a döntéshozatal, mind a tervek megvalósítása során. „*Hiábavalók lesznek a gondolatok, mikor nincs tanács; de a tanácsosok sokaságában előmennek.*” (Péld 15,22; Károli-fordítás)

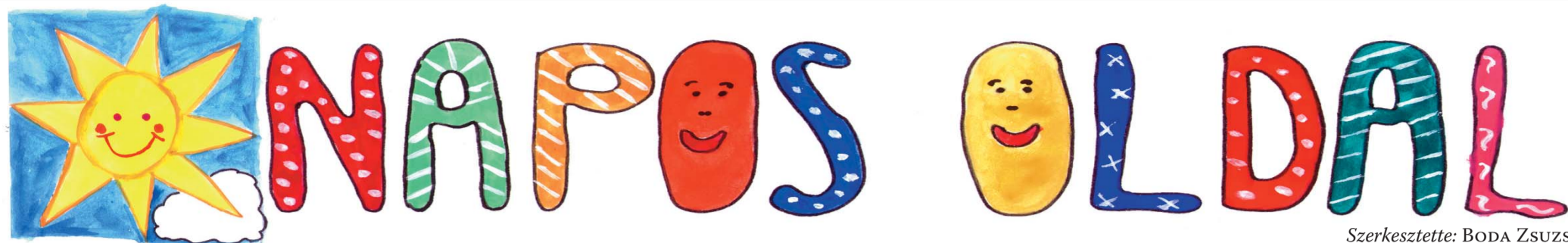
Siker, amikor a legjobbat hozzuk ki egymásból. Amikor másokkal dolgozunk, az kihívás lehet számunkra; az együttes munka alkotóbb gondolkodásra serkenthet, és segíthet abban, hogy a tapasztalatok, képességek a leghatékonyabban érvényesüljenek. „*Vassal formálják a vasat, és egy ember formálja a másikat.*” (Péld 27,17)

Siker az erők egyesítése által. Tudományos kutatások kimutatták, hogy ha együtt dolgozunk, akkor sokkal eredményesebbek lehetünk, mint egymástól függetlenül. Összeadhatjuk egyedi, különleges képességeinket, és kiegészíthetjük egymás gyengéit. „*Jobban boldogul kettő, mint egy: fáradozásuknak szép eredménye van. (...) A hármas fonál nem szakad el egyhamar.*” (Préd 4,9.12)

Siker, kölcsönös támogatáson és biztatáson át. Egyedül dolgozni bizony lehangoló lehet, együtt viszont nemcsak könnyebb a munka terhe, hanem harcostársadnak érzed a másikat, és biztatást is nyersz. „*...és ügyeljünk egymásra, a szeretetre és jó cselekedetekre való felbuzdulás végett...*” (Zsid 10,24; Károli-fordítás)

■ ROBERT J. TAMASY
(Forrás: Monday Manna)

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Reggeli ima

Jó Istenem, felébredtem,
Te őrködtél énefelettem,
Köszönöm, hogy megtartottál,
Hogy felettem virrasztottál.

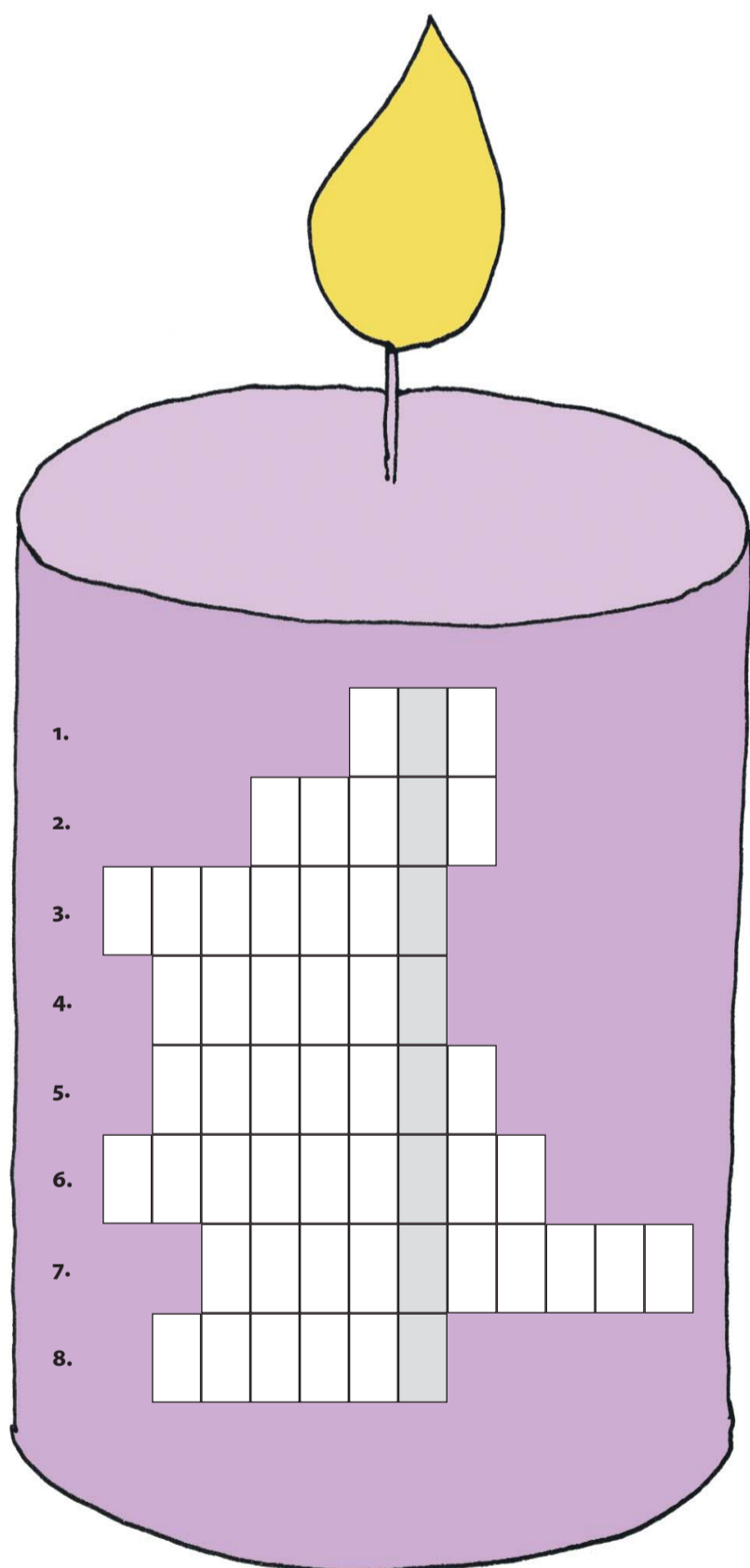
Óvj meg ma is szent kezeddél,
Szent kezedből ne erressz el,
Vezesd minden lépésemet,
Ó, hallgasd meg kérésemet.
Ámen.

Esti ima

A nap lement, az éj beáll,
Álom jó szememre,
Jó Istenem, viselj gondot
Alvó gyermekedre.

Add, hogy csendesen aludjam,
Karjaid között nyugodjam.
Adj csendes éjt szüleimnek,
Adj csendes éjt mindenknek.
Ámen.

Írjátok be a helyes válaszokat a rejtvény soraiba! Megfejtésként a szürke oszlop betűiből egy szót olvashattok össze.

1. Imádság más szóval
2. Jézus anyja
3. Ezen a hegyen feszítették keresztre Jézust
4. Jézus feltámadásának ünnepe
5. Jézus az Isten ...
6. Ebben a kertben imádkozott Jézus, mielőtt elfogták őt
7. Jézus tanítványainak száma
8. Jézus sokat utazott ebben a vízi járműben

A megfejtés:

Hogyan kapcsolódik ez Jézushoz?

.....

Az imádság

IMASAROK

tőle. Az ilyen imádságot *bűnvalló* vagy *bűnbánó imádságnak* nevezzük. (Lila)

Habár Istennel életünk minden pillanatában beszélhetünk, azért vannak olyan imádságok, melyeket bizonyos meghatározott alkalmakkor mondunk el. Ilyenek például a reggeli, illetve az esti imák, az étkezéskor vagy a templomban az istentisztelet kezdetén és végén elmondottak. Ezek többnyire *kötött szövegűek*, hiszen minden alkalmakkor ugyanúgy mondjuk el őket. (Narancssárga)

Arra is figyeljünk, hogy imádkoznunk nemcsak magunkért lehet, hanem *másokért* is kell: szüleinkért, testvéreinkért, nagyszüleinkért, ba-

rátainkért, osztálytársainkért, tanárainkért, stb. (Kék)

Az imádkozásnak vannak íratlan törvényei: egy hálaadó, dicsőítő imádság után mondjunk egy bűnvalló imát, és csak ezután következzen a kérő imánk. Ha másokért imádkozunk, ezt is a mi kérésünk előtt mondjuk el.

Ha úgy érezzük, hogy saját szavaink nem fejezik ki azt, amit mondanunk szeretnénk, mondjuk el az Úrtól tanult imát, a *Miatyánkot*.

Hogy hogyan imádkozzunk, arra vonatkozóan nem találunk semmilyen utasítást a Bibliában. Imádkozhatunk állva, ülve, térdelve vagy ágyban fekvéskor, csukott szemmel, lehajtott fejjel. Az imádság ideje alatt az összekulcsolt kéz jelképes mozdulat – abban segít, hogy az imádság alatt ne figyeljünk másra.

Forrás: *Mustármag – a Romániai Evangélikus Vasárnapi Iskolák Szövetségének lapja*

A fenti sorokban az imádság fajtáiról olvashattok. Mindegyik után zárójelben megtalálhattátok egy szín nevét is. Olvassátok el az itt található imákat, majd színezzétek ki őket a színeknek megfelelően. Minden típushoz írjátok ti is saját imát!

Istenem, bocsásd meg nekem, hogy vétkeztem ellened! Ámen.

Istenem, ma megint nem tudtam olyan jó és engedelmes lenni, mint ahogyan te elvárod tőlem. Bocsásd meg nekem ezért, kérlek! Ámen.

Uram, sok feladatot bízál rám. Kérlek, segíts rajtam, hogy tudjam az időmet úgy beosztani, hogy mindenmel végezhessenek! Ámen.

Édes jó Istenem, köszönöm neked, hogy mindennap vigyázol rám, és gondoskodsz rólam. Ámen.

Hála neked, szerető Atyám, hogy igédet hallhattam. Add, hogy életemet jobbítsa! Ámen.

Hálát adok neked, mennyei Atyám, hogy a mai napon is kegyelmesen megőriztél! Ámen.

Atyám, kérlek, ne feledkezz meg az éhezőkről, az utcagyerekekről és a betegekről sem. Ámen.

Tudod, hogy mit jelent az imádság végén elmondott *ámen*? Írd ide a vonalra! Ha nem vagy benne biztos, kérdezz meg egy felnőttest!

.....

Válasz Juhászné Szabó Erzsébet testvérem levelére

Örömmel olvastam, hogy az *Evangélikus Élet* 2010/27. számában közölt, vitaindítóknak szánt gondolataimra érkezett már hozzászólás *Juhászné Szabó Erzsébet* testvérem tollából – talán nem bántom meg azal, ha a továbbiakban csak a kevésbé hivatalos Erzsébet néven fogom említeni –; levele a 2010/29. számban olvasható „... ha valakit ezekkel a dalokkal Jézushoz tudunk vezetni, akkor ezek szent énekek...” címmel. Remélem, hogy nem ez lesz az egyetlen reakció.

Nem biztos, hogy a vitába bekapcsolódó minden testvéremnek válaszolok majd, de most úgy érzem, hogy mielőbb válaszolnom kell, mert a hozzászólásból úgy tűnik, hogy cikkemben – bármennyire hosszú is – nem sikerült teljesen világosan kifejtjen gondolataimat.

Mindenekelőtt arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy a leírtakban *kulcsszavak* voltak a *lutheránus*, a *hagyomány* és az *evangélikus identitásunk*, amint erre a későbbiek során még hivatkozni szeretnék.

Először néhány félreértést szeretnék eloszlatni.

1. *Klaus Dougllass* emlegetett könyvét én is értékesnek tartom, csak egyes tételeit vitatom, elfogadni nem tudom. Ezeket részben ő is csak átvette – véleményem szerint – kellő kritika nélkül.

2. Én sem gondolom azt, hogy az énekeskönyvet kőbe kellene vésni. Úgy is írtam, hogy csak az identitásunkat meghatározó énekeket nem lenne szabad soha kihagyni. „Meríték az új magyar »termésből«...” – írtam, tehát nem vitatom azt, hogy időről időre új énekekre is szükség van. Azonban számomra az, hogy „*új ének*”, nem jelenti azt, hogy az *Új ének* gyűjteményből való, sőt azt sem jelenti, hogy könnyűzene.

3. Az *Új ének* gyűjteménnyel sem lenne tulajdonképpen semmi bajom, ha valóban úgy lenne, ahogyan

2. Lehet, hogy nincs igazam, de úgy érzem, hogy *Káldy Zoltán* idejében az ellenállást feladták, és politikai nyomás hatására lett az új énekeskönyv olyan, amilyen.

A szerkesztői munkát végzők valószínűleg nem is voltak tisztában azal, hogy mire használják őket. A hagyományhoz liberálisabban közelítettek egy olyan korban, amikor a hatalom „a múltat végképp eltörölni” igyekezett (fiatalabbak kedvéért megjegyzem, hogy az *Internacionálé* szövegéből idéztem). Az ökömenére, korszerűsége és sokszínűsége való hivatkozással kiszorították a hagyomány egy jelentős részét, „felhígították” az énekeskönyvet, mert a történelemből tudták, hogy egy közösség bomlasztásának egyik jól bevált módszere a hagyományok felszámolása. Egyik-másik ének „gagyi” színvonalra is ezt látszik alátámasztani.

Úgy érzem, hogy azok, akik az *Új ének* gyűjteményt az énekeskönyv alternatívájának tekintik, ezt a „hígítási” folyamatot folytatják (szándékoságot persze nem tetelezzek fel rólu). Az egyház bástyája ma is erősítésre szorul. Nem Ordass Lajosék példáját kellene inkább követnünk?

Néhány megjegyzés most már Erzsébet hozzászólásához.

1. Ezt írja: „...ha valakit ezekkel a dalokkal Jézushoz tudunk vezetni, akkor ezek szent énekek...” Ezt nem vitatom (bár a *szent* szót itt nem találok a legmegfelelőbbnek), azonban ezekről a dalokról többnyire nem állíthatjuk, hogy *lutheránus* dalok.

Pedig nem elegendő valakit Jézushoz vezetni, vigyázni kell arra is, hogy ott is maradjon! Ennek legáltalánosabb módja az, hogy bevezetjük egy gyülekezet közösségébe. A mi esetünkben ez kézenfekvően egy lutheránus gyülekezet. Ahhoz, hogy valaki otthon érezze magát egy közösségben, szükséges, hogy ismerje és szeresse annak hagyományait. Tamas-miséről olvastam olyan ta-

éppen az különbözteti meg az alkalmi (bibliorai stb.) énekektől, hogy bár törekszünk a minél szebb előadásra (mert Istenhez csak a tökéletes méltó), nem feltétlenül szükséges az, hogy magamat vagy a környezetemet gyönyörködtessem, csak az, hogy őszintén, szívből énekeljek. Más szavakkal: még akkor is énekelhetek, ha tudatában vagyok annak, hogy minden erőfeszitésem ellenére sem vagyok képes gyönyörködtetni.

4. Nem vitatható, hogy szent ének (ugyanúgy, ahogyan Erzsébet értelte) egy ihletett *Ave Maria*, vagy szent mű egy ihletett *Stabat Mater*, és ezek is vezethetnek embereket Jézushoz. De ha ezeket az embereket ez a zene ragadta meg, akkor valószínűleg inkább a katolikus egyházban fogják otthon érezni magukat. Ez nem baj, előfordulhat fordítva is (*Zalánfy Aladár* orgonaművész *Bach* zenéjének hatására tért át az evangélikus hitre), azonban megengedhetünk magunknak annyi vallási soványizmust, hogy elsősorban az evangélikus egyház híveinek számát próbáljuk meg gyarapítani, és saját gyülekezetünkben több esélyünk van arra, hogy pártfogoltunk mellett lehessünk, ha szüksége van ránk.

Másrészt azonban, ha tudatosan vagyunk lutheránusok, akkor büszkék vagyunk az értékeinkre is, és büszkén próbáljuk másokkal megszerettetni őket. Egyszer a fodrásznál egy vendég elmondta (a tévé közben sportműsort sugárzott), hogy mennyire szegénykezik, amikor sporteseményeken felhangzik a magyar himnusz. Szerintem vidámabb, rockosabb zenére új himnuszot kellene íratni. Nagyon elszomorított.

5. A Wass Albert-verssel kapcsolatban előre kell bocsátanom, hogy nem vettem a fáradságot, hogy az éneket megismerjem (időm sajnos nem engedte). Évtizedek óta divat azonban maradandó értékű költemények megzenésítése (*Vitai Ildikó*, *Kalács*, *Sebő-*

Egyedülálló konferencia

► Felszabadult nevetés töltötte be ismét az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ épületét július 18–25. között. Idén már tizenharmadik alkalommal szervezte meg egyházunk női missziói szolgálata az egyedülálló szülőlk és gyermekeik konferenciáját Révfülpön.

Mindig is a vidámság jellemzi ezeket a heteket, ám ebben az esztendőben a résztvevők közül sokan utaltak arra, hogy a felszabadult derű – isteni ajándékként – belülről fakad. A kon-

FOTÓ: MEGGYESI MARTON

ferencia bátorítását („*Bővülködjétek a reménységben*”) így nem parancsként, hanem óriási lehetőségként élték meg az édesanyák és gyermekeik. A délelőtti bibliatanulmányok és előadások segítettek Pál apostol biztatásának (Róm 15,13) „gyakorlati alkalmazását”.

Szó esett arról, mit jelent reménységgel tekinteni a családra, a világ eseményeire, az ajándékba kapott környezetre. Természetes, hogy a legelénkebb beszélgetés azt az előadást követte, amely azt járta körül, miként láthat túl az ember a próbákon, a szenvedésen, a halálon.

Mező Lászlóné, a pápai gyülekezet presbitere vállalta, hogy biznyságtételként életének néhány eseményét, hitbéli tusakodásainak egy-egy epizódját megosztja a konferencia résztvevőivel. Julika 1998-ban járt először Révfülpön, Down-kóros gyermekével, *Verussal* együtt. Férje, akivel csodálatos harmóniában nevelték a nagyfiúk mellett ezt a beteg leánykát, előtte néhány hónappal halt meg balesetben. Julikát akkor lelkesen bátorították: „Ott majd vigasztalásra lesz”, azóta pedig elmaradhatatlan résztvevője az alkalmaknak.

■ B. P. M.

FOTÓ: LUKÁCS GÁBOR

Erzsébet írja: „Bibliorák, hittanórák, Tamás-misék, összejövetelek kedves könyve...” Csak hogy *sokan énekeskönyvünk alternatívájának tekintik*. Ezt már veszélyesnek tartom, ahogyan a későbbiekben erre még rámutatok.

Néhány megjegyzés, kiegészítés a már korábban leírt gondolataimhoz:

1. Lehet, hogy nincs igazam, de úgy érzem, hogy Ordass Lajos idején *tudatosan* azért nyúltak vissza a hagyományhoz (*Luther Márton addig énekeskönyvünkben nem szereplő énekei részesültek előnyben*), mert úgy érezték, hogy az evangélikus egyház bástyáját meg kell erősíteni a kommunizmus nyilvánvaló támadásaival szemben (a kommunisták végső soron meg akarták szüntetni az egyházakat). Ordass Lajos ellenálló volt.

pasztalatot, hogy olyan fiatalok, akiket a mise megérintett, hanyatt-homlok menekültek, amikor megismerték az „igazi” istentiszteleteket. A reklám jó volt, de – mint többnyire a reklámok – megtévesztő. Ha aztán ezek a fiatalok később esetleg egy másik egyházban találják meg a helyüket, akkor egyik szemem nevet, a másik viszont sír...

2. Erzsébet nem írja, hogy pontosan hogyan képzei el a „gitáros énekek” bevezetését az istentiszteleteken. Ezentúl a gyülekezeteknek nemcsak lelkészre és orgonistára, hanem gitárosra is szükségük lesz? Két zenész egy istentiszteleten olyan, mint két dudás egy csárdában, különösen akkor, ha két eltérő zenei irányzat képviselői.

3. Szerintem a gyülekezeti éneket

együtt stb.). A megzenésített változat sajnos nem lesz mindig automatikusan maradandó érték. A mi esetünkben pedig nem kérhető számon a költőknél az, ha verseiknek nincs lutheránus jellege, különösen akkor nem, ha ők maguk sem lutheránusok (Wass Albertről úgy tudom, hogy református volt). Fiataljaink evangélikus identitástudatát nem ártana erősíteni, és ezért nem általában szent énekeket, hanem lehetőleg *lutheránus* énekeket kellene tanítani nekik.

6. Nem vitatom, hogy Erzsébetnek igaza van, amikor úgy látja, hogy véleményemet az életkorom és zenei ízlésem is motiválja, de megpróbáltam ezeken túltenni magam, és talán sikerült is néhány valóban objektív érvet találnom.

■ HERÉNYI ISTVÁN

Minémű vég

Annyi idős, mint *Nelson Mandela*. Hosszú életpályájának sok keresztje, kitérője volt. Malomsokon született, kitérője volt. Malomsokon született, ma Budaörsön él. Már sok évvel ezelőtt javasolta: vezessük be egyházunkban a kettős gyülekezeti tagságot! E mozgó világban ugyanis nem kevés azoknak a száma, akiknek két otthonuk van. Ha elindulnak otthonról a falujukba, hazamennek. Ha visszatérnek otthonukba, akkor is hazamennek. A költővel szólva: „Hazamegyek a falumba”. Így egy gyülekezeti tag mindkét helyen jelen lehet buzgalomával, hitével, szeretetével, nem utolsósorban anyagi segítőkészségével. „Ozorai példa” – lelki értelemben!

Neki jutott eszébe, hogy el kellene készíttetni a feliratot a mi templomajtonk fölé is: Erős vár a mi Istenünk! Továbbá hogy nem volna szentségtörés, ha ez a templom *Edvi Illés Gergely* mártírhalált halt malomsoki lelkész nevét viselné. Mindkettő – az ő anyagi támogatásával – megtörtént! A bejárati ajtó fölött ott felirat: „Erős vár a mi Istenünk!” A templomfalán pedig

márványtábla: „Edvi Illés Gergely evangélikus templom”. Azé az Edvi Illés Gergelyé, aki 1675. április 28-án Itáliában halt mártírhalált...

Egészségi állapota nem tette lehetővé, hogy az espereshelyettes által tartott ünnepi istentiszteleten és a délutáni hangversenyen részt vegyen. Ezzel az írással szeretnénk közkinccsá tenni javaslatait, annál is inkább, mivel a gyülekezet presbitériuma figyelemre méltó fáradozásaiért a Malomsoki Evangélikus Egyházközség „örökös tiszteletbeli tagja” címet adományozta neki.

Az oltár mellett 1928-ban felállított Edvi Illés Gergely-emléktáblán ez az ige olvasható: „Megemlékeztetek a ti előttetek járókról, kik nektek szólták az Isten beszédét, kiknek kövessétek hitüket. Meggondolván, hogy minémű vége volt az ő életöknek. Zsid. lev. 13,7.” Az új fordítás szerint: „*Figyeljétek életük végére, és kövessétek hitüket*.” Ezért figyel *Horváth Miklós* hittestvérünk odaadó életére és hitére hálás szeretettel:

► a Malomsoki Evangélikus Egyházközség

Dóra

Mindössze tizenhat esztendő volt. Szüleinek egyetlen gyermeke. Négy éve konfirmáltam, jól emlékszem rá. Értelmes, nyitott, érdeklődő, az ismereteket befogadó lányként emlékezem rá. Szeretett kosárlabdázni. Amatőr színjátszóként a helyi színi társulat tagja volt. Szívéhez közel állt a fotózás is. Főként a felhőket szeretve fényképezni. A mosonmagyaróvári Kossuth Lajos Gimnáziumban tanult.

Dóra tizenkét társával és két kísérő tanárral az Atlantic Bridge nevű, hollandiai székhelyű nemzetközi – felekezeti feletti – keresztény ifjúsági szervezet égisze alatt zajlott egyesült államokbeli diákcseraprogramon vett részt. A diákok július 2-án érkeztek meg Philadelphiába. Az egyik program részeként hajókirándulást tettek a Delaware-folyón. A vízibusznak azonban kigyulladt a motorja. Segítségére várva megállt a vízen, majd tíz perccel később az álló hajóba beleütközött egy salakot szállító uszály, amely a vízbe fordította és összeroncolt az apró vízi járművet. Az uszály hosszan maga után húzta a kis hajót, amely aztán el is süllyedt a tizenöt méter mély vízben.

Az ütközés a folyóba taszította a személyzetet és a harminchétf utast is, akiknek – a szemtanúk szerint – az ütközés előtt alig negyvenöt másodpercig volt, hogy magukra kapják a mentőmellényeket. Tíz embert kórházba szállítottak, de a tizenhat éves Dórának és társának, a húszéves Szabolcsnak – aki szintén egyetlen gyermeke volt szüleinek – csak a holttestét tudták kiemelni a folyóból.

Dóra mintha valamit megérzett volna abból, ami reá vár. Az *IWIW* közösségi portálra két idézetet is feltejtett. Az egyik *Arthur Golden Egy gésa emlékiratai* című művéből való. „Mindent meg kell tennünk annak érdekében, hogy megértsük a világegyetem mozgásait, és hogy ne az ár ellen kelljen harcolnunk.” A másik idézet pedig így szól: „Ha az élet egy folyó, akkor választhatunk, hol lépünk bele. A víz akárhol hajlandó szétválni!”

A szülők egyetlen reménysége nincs többé. Tervek, vágyak, álmok váltak semmivé. Dóra szeretett volna a tengerentúlon, Kanadában tovább tanulni egyetemen. Erre minden lehetősége megvolt, hiszen tanulmányi eredményei, angol nyelvtudása megalapozták ezt a tervét. Idén egy országos versenyen csapatával első helyezést ért el, amiért a *Mosonmagyaróvár kiváló tanulója* kitüntetést is kiérdemelte. Az érte járó elismerést azért nem tudta személyesen átvenni Mosonmagyaróvár polgármesterétől, mert akkor már repülőgépen ült. Ez az amerikai út is arra kínálta lehetőséget, hogy angolnyelv-tudását tökéletesítse, és kapcsolatokat teremtsen a jövőre, hogy aztán felemeld a világságba, hogy megtisztítva adhasd vissza mint örökkévaló életünket.

Tekints reánk most, amikor meghalt, akit nagyon szeretünk. Hallgass meg kiáltásunkat, amikor egyedül te adhatasz vigaszt sajnó szívünknek és bátorságot holnap is tovább élni. Vedd fel fájdalmunkat, és adj háborgó lelkünknek békességet. Győzz meg mindnyájunkat, hogy jó akaratod velünk van a halál árnyékának völgyében, itt, e koporsó mellett is, amelyben fiatalon hozzád tért gyermekünk, unokánk, rokonunk, iskolatársunk pihent el. Ámen.

■ KISS MIKLÓS

D. Szevik Imre nyugalmazott evangélikus püspök imádsága Schwendtner Dóra temetésén

Istenünk, jó Atyánk! Te adsz életet az embernek, és te veszed azt vissza tőle. Te rejted el az életet a halál misztériumában egy időre, hogy aztán felemeld a világságba, hogy megtisztítva adhasd vissza mint örökkévaló életünket.

Tekints reánk most, amikor meghalt, akit nagyon szeretünk. Hallgass meg kiáltásunkat, amikor egyedül te adhatasz vigaszt sajnó szívünknek és bátorságot holnap is tovább élni. Vedd fel fájdalmunkat, és adj háborgó lelkünknek békességet. Győzz meg mindnyájunkat, hogy jó akaratod velünk van a halál árnyékának völgyében, itt, e koporsó mellett is, amelyben fiatalon hozzád tért gyermekünk, unokánk, rokonunk, iskolatársunk pihent el. Ámen.

ISTENTISZTELET-KÖZVETÍTÉS A RÁDIÓBAN

Bemutatkozik a Tabi Evangélikus Egyházközség

– Hol is laktok? – kérdezik régen látott ismerősök.

– Tabon – felelem.
– Hm... és az merre is van?
– A Dunántúlon, Siófoktól harminc kilométerre.

Válaszom nyomán jól hallható a sóvárgó sóhaj s a ki nem mondott „de jó nektek!”

Való igaz: szeretünk itt élni. Im már hét éve szívhatjuk a somogyi erdők tiszta levegőjét, élvezhetjük a vidéki csend nyugalmát, nevelhetjük békén fiainkat. Szeretetteljes tót lezármazottak, sváb földművesek, segítőkész magyarok között.

Mégis, a tabi körkép ezzel még nem teljes. A természeti szépségek kevesen csodálkoznak rá a helybeliek közül. A kistérségben átlagosan húsz százalék feletti a munkanélküliség, több kis faluban meghaladja az ötven százalékot. A munkában állók legnagyobb része csak minimálbért keres. A fiatalok, ha tanulnak, szinte biztos, hogy valamely nagyvárosban ragadnak – vagy külföldre mennek.

A korábbi három anyagyülekezet helyén most hét gyülekezet összefogása kell ahhoz, hogy egy életképes legyen. Rendszeres istentiszteletet hét helyen tartunk, melyből öt zsáktelepülés. Tabon, a kistérség központjában négyezer-öttszáz fő él, közülük minden tizedik evangélikus. Mégis alig van esküvő és keresztelés. Bevett szokás lett az együttélés, amely sokszor még addig sem tart, mint egy előfizetéses telefon hűségnyilatkozata. A kisiskolások feleszonka családban él. Somogydorcskén, Torvajon és Lullán már iskola sincs. A hat falu egyikében sincs gyógyszertár, orvos is csak heti

néhány órára jár ki. A posták bezártak. Csak a kocsmák tarják magukat – melyek látogatottsága sokszorosa a temploménak.

Egyszóval: nagy a baj! Főleg a fejekben és a lelkek mélyén.

Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban

Augusztus 8-án, a Szentháromság ünnepe utáni tizedik vasárnapon 10.04-től istentiszteletet hallhatunk az MR1 – Kossuth rádió hullámhosszán Tabról. Igét hirdet Szigethy Szilárd lelkész.

Gyógyulásra lenne szükségünk. Ám ezt aligha várhatjuk mástól, mint akiről augusztus 8-án, a rádiós istentiszteleten is hallhatunk. De vajon felismerjük-e, hogy kitől várhatunk segítséget? Mikor látjuk be végre, hogy nem testünk egészsége a legfontosabb? S ha megváltó Urunknak még erre is van gondja, nem kellene-e felkeresnünk őt újra, mint az a vakon született tette, hogy köszönetet mondjunk, és áldást kérjünk?

Kicsiny települések maroknyi gyülekezete szeretne énekelni, imádságával ráébreszteni augusztus 8-án sokakat, hogy még a legkilátástalanabb helyzetekben is van kiút és megoldás – ám ez senki mástól nem remélhető, egyedül a mi feltámadt, kegyelmes Krisztusunktól.

■ SZIGETHY SZILÁRD lelkész

Istentiszteleti rend • 2010. augusztus 1.

Szentháromság ünnepe után 9. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Lk 16,1–9; 1Kor 10,1–13. Alapige: 2Móz 32,1–10. Énekek: 395., 439.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Balicza Iván; **II., Húvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Sztójánovics András; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Vári Krisztina; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidélus Gábor; de. 11. (úrv.) dr. Bácskai Károly; du. 6. Smidélus Gábor; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Pelikán András; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kerepesi út 69.** de. 8. (úrv.) Tamásy Tamás; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Joób Máté; de. 11. (úrv.) dr. Joób Máté; du. 6. dr. Blázy Árpád; **XI., Németség u. 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcséi út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. 10. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Kopf András; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Kopf András; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; **Názáret-templom, Mátrászentimre-Bagolyirtás** de. fél 12. (úrv.).

Istentiszteleti rend • 2010. augusztus 1. – Balaton

Badacsonytomaj de. 9.; **Balatonalmádi (Bajcsy-Zs. u. 5.)** du. 4.; **Balatonboglár** de. 11.; **Balatonfenyves (református templom)** du. 6.; **Balatonfüred** de. 9.; **Balatonfüzfő (református templom)** du. fél 3.; **Balatonkenese** du. 6.; **Balatonszárszó (evangélikus üdülő)** de. 11.; **Felsőörgöcse** de. 11.; **Fonyód** de. fél 10.; **Hévíz** du. fél 5.; **Keszthely** de. fél 11.; **Köröshegy (református templom)** du. fél 3.; **Kőtcse** de. 10.; **Kövágóórs** de. fél 12.; **Mencshely** de. 11.; **Nemesleányfalu** du. 2.; **Révfülöp** de. 10.; **Siófok** de. 10.; **Sümegeg** du. fél 3.; **Szentantalfa** de. háromnegyed 10.; **Veszprém** de. 10.; **Zamárdi (Aradi utcai imaház)** du. 4.; **Zánka** de. fél 9.

NÉMET NYELVŰ ISTENTISZTELETEK:

Balatonboglár de. fél 10.; **Hévíz** de. fél 10.; **Siófok (kápolna)** de. fél 10.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Bach közelében a Balaton mellett

„Lutheránia-kórusedzőtábor” Révfülöpön

▶ Ötvenkét Lutheránia-kórustag és néhány családtag töltötte meg július 13–18. között a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központot, ahol idén tizenkettedik alkalommal tartotta meg a kórus ötnapos „edzőtáborát”. Az évek során kialakult rend szerint napi öt és fél óra próbával készülünk a következő évad egy nagyobb feladatára. Ebben az évben *Bach Máté-passiójával* foglalkoztunk.

A révfülöpi központ felépülése, 1999 óta minden nyáron összefüvünk „edzőtáborozni”. A délelőtti szolampróbával, az esték összpörbával telnek, a délután pedig a pihenés. Az ötnapos együttélést vasárnap délelőtt a helyi gyülekezet istentiszteletén való részvétellel és énekkari szolgálattal zárjuk.

A közösen töltött öt nap sokféle előnnyel jár. Közösségépítő alkalom ezek, amelyeken a kórustagoknak végre arra is van alkalmuk, hogy beszélgessenek (ez a próbák alatt ugyanis szigorúan tilos), és a kötetlenül együtt tölthető idő alatt egymást is jobban megismerjék. Azzal, hogy a próbák ilyen sürített követik egymást, a kórusvezető feladata is könnyebb: jobban haladunk,

könnyebb felvenni a fonalat az előző próbán abbahagyott résznél, és a már megtanult részeket sem felejtjük el oly könnyen egyik próbától a másikig – azaz déltől estig vagy estétől reggelig. A *Máté-passió* tanulását idén az is segítette, hogy a délutáni szabadidőben *Willem Mengelberg* holland karmester interpretációjában hallgattuk meg közösen az oratórium koncertfelvételét.

A *Johann Sebastian Bach* zenéjével való intenzív foglalkozás azt is jelenti, hogy a lipcei mester ma is élő bizonyágtétele áll előttünk nap mint nap a hangok és a szöveg szoros egységében, amelyet az öt nagyon jól ismerő és értő *dr. Kamp Salamon*, kórusunk vezetője magyaráz is nekünk, sokszor ámulatba ejtő részletekre mutatva rá.

Például a százados szavainak dala, amelynek Jézus halálakor hangzanak el a *Máté-passió* 73. tételének basszus szolamában – „Wahrlich, dieser ist Gottes Sohn gewesen” („Íme, ez valóban Isten fia volt”) –, tizennégy hangból áll. A Bach-korabeli zene számmisztikájával kapcsolatosan végzett kutatás bizonyította, hogy a 14-es szám magát a zeneszerzőt jelöli, így ezen a helyen Bach zenei aláírása szerepel, amellyel a százados hitvallását a saját maga hitvallásaként fogalmazta meg. Nagyszerű érzés a művet úgy tanulni, hogy a hangok el-

sajátításán túl a zeneszerző mondanivalóját is megértjük, és így valóban „Bach közelébe” kerülhetünk.

A kóruspróbákon való részvétel karmesterünknek köszönhetően nemcsak zenei, hanem lélek- és személyiségformáló élményt is nyújt. Hitünk megújulását azonban a próbákön túl az esti áhítatok is elősegítik. A kóruspróbák után *Mekis Ádám* és *Simon Attila* lelkész kórustagok – a zenei anyaghoz illeszkedve – *Máté evangéliuma* alapján tartottak igemagyarázatokat Jézus szenvedéstörténetének egyes mozzanatairól.

Az egyik legemlékezetesebb számomra Péter és Júdás bűnbánatának összehasonlítása volt. Történetük az evangéliumban éppen egymás után következik, ezzel is párhuzamba állítva sorsukat. Mindketten elárulták Jézust. Júdás, aki nem Jézushoz fordult bűnének súlyával, nem talált szabadulást, és végül felakasztotta magát, Péter azonban bűnbánatot nyert és áldott életet, mert jó helyre, a Megváltóhoz fordult.

2011 virágvasárnapján és nagy-szombat estéjén, reménység szerint, újra a *Máté-passió* hangzik majd el – több mint tíz év után – a Deák téri evangélikus templomban. Már most hirdetjük ezt az alkalmat, és szeretettel várjuk a bachi muzsika vonzáskörébe került olvasókat.

■ URBÁN ÁGNES

Oszd meg és fotózkodj!

► A digitális fényképezőgéppel készített felvételeket ugyanúgy elő lehet hívni, mint a hagyományos filmes fotókat, vagyis ha otthonunkat szeretnénk díszíteni a nyaralás legszebb képeivel, érdemes papírképeket készítenünk. Ám a távolban élő rokonokhoz vagy barátokhoz jóval egyszerűbben eljuttathatjuk a képeket, mint korábban. Az interneten számos olyan ingyenes szolgáltatást találunk, amelyeknek a segítségével megoszthatjuk fényképeinket.

A fényképek közzétételére az egyik kézenfekvő megoldás a közösségi oldalak (IWTW, Facebook) használata. A feltöltött képeket albumokba lehet rendezni. Ezek létrejöttéről nemcsak automatikusan értesülnek ismerőseink, hanem kedvenceknek is őket, és megjegyzéseket fűzhetnek hozzájuk. Emellett ha a fotókon szereplő személyek szintén fent vannak az oldalon, be lehet jelölni őket a képeken, így a fotóink az ő profiloldalukon is meg fognak jelenni. Egy tábor, egy találkozó vagy egy rendezvény fényképeit talán így a legkönnyebb eljuttatni a résztvevők, egy közösség vagy az ismerősök számára.

Ha nemcsak az ismerősöket szeretnénk megcélolni, hanem jobban sikerült fényképeinket a világ többi fotósának is meg szeretnénk mutatni, érdemesebb egy tematikusabb oldalt választani. A Facebookkal és az IWTW-vel ellentétben a Flickr (<http://flickr.com>) nem érhető el magyarul, csak a világ nagyobb nyelvein, viszont az oldalon több szempont alapján is válogatnak „érdekes fotókat”, így könnyen eljuthat felvételünk a világ másik felére is, és mi is könnyen találhatunk gyönyörű képeket. Ezt a funkciót nem kötelező használni, az oldalon az is szabályozható, hogy a képekhez kik férhetnek

A *Moly* (<http://moly.hu>) könyves közösségi oldal, az olvasási szokások megváltozása és az elektronikus könyvek előretörése voltak a témái a Kossuth rádió *Esti beszélgetések* című, múlt vasárnap sugárzott műsorának. A házigazda Pálfi Balázssal Szávai Ilona, a Pont Kiadó vezetője, Bátki Anna, a *Moly* szerkesztője, valamint Nagy Bence szakújságíró, a *Moly*, illetve a *myLuther* alapító főszerkesztője (az *Evangelikus Élet* tervező-szerkesztője) beszélgetett. A félórás adás felvételről meghallgatható a <http://tinyurl.com/moly-esti-beszelgetes-kossuth> címen.

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

hózzá: több csoportot is meghatározhatunk, így például családi fotóink nem feltétlenül kerülnek vadidegenek kezébe.

A fotókhöz lehet megjegyzést fűzni, megadhatjuk a helyszínt, ahol készültek, elküldhetjük e-mailben is, de meg is tarthatjuk őket csak magunknak. A képeket albumokba lehet rendezni, és az albumokon belül a képek között nemcsak egyszerűen

előnye van: az egyik, hogy a Google aloldalaként a cég más szolgáltatásával is együttműködik, a másik pedig egy hozzá tartozó ingyenes program, a Picasa. A Picasa program (letölthető a <http://picasa.google.com> címről) egyszerűen kezelhető képkezelő és -szerkesztő program, amellyel a legfontosabb dolgok – átméretezés, vágás, vörös szem eltüntetése – néhány kattintással elintézhető, és a képeket a Google-fiókunk fotós részébe szintén nagyon egyszerűen feltölthetjük a segítségével. Emellett gyorsan tanuló arcfelismerő funkciója is van, tehát egy helyen meg lehet nézni az összes képet, amelyen például a nagy szerepel, fotóinkból zenés kisfilmet készíthetünk vele,

Az Egyház és világháló rovat egyik szerzője nyerte meg a Goldenblogot

A lapunk *Egyház és világháló* rovatából – elsősorban praktikus tanácsokkal szolgáló cikkeiről – ismert Balogh Csaba nyerte blogjával az idei Goldenblog verseny IT (információtechnológia) kategóriájának első díját. „Tsabeeka blogja kiemelkedik a mezőnyből azzal, hogy folyamatosan kiemelkedő »teljesítményt« nyújt, bejegyzései érthetőek, informatívak, sőt szerzőjének humora is van” – áll a szakmai zsűri szöveges értékelésében. Az onlinemédia-szakember írásai a <http://blog.tsabeeka.hu/> oldalon érhetőek el. Bejegyzéseiben szívesen foglalkozik egyházi weboldalakkal, sőt több alkalommal adott már hasznos tippeket is az érintetteknek.

FOTO: EVANGÉLIKUS.HU

Két hete a Szélerősán akár személyesen is lehetett találkozni vele, ugyanis ő volt az egyik résztvevője az *Iház – web2* című pódiumbeszélgetésnek, amely az egyházak és a közösségi oldalak viszonyával foglalkozott. Balogh Csaba értékelése az eseményről a <http://blog.tsabeeka.hu/2010/07/17/mit-eraz-internet-ha-egyhazi/> címen olvasható.

lapozgatni lehet, hanem automatikusan működő, látványos diavetítést is lehet készíteni.

Hasonló funkciókkal bíró fotós oldalak a Google-nak is van, méghozzá a Picasa Webalbumok (<http://picasaweb.google.com>), ez az oldal azonban a Flickrrel szemben elérhető magyarul is. Az oldalnak két nagy

és a számítógépünkön szereplő összes képet egy helyen láthatjuk, akár a készítési dátum alapján rendezve is.

A feltöltött képeket a többi Google aloldalon is lehet használni, így például a *Térképeken* (Google Maps) és a *Földben* (Google Earth) a világ különböző szegleteihez kapcsolva őket a mi fotóinkon keresztül ismerhetik meg az emberek azokat a helyeket, ahol mi már jártunk.

Mielőtt azonban bármit is feltöltenénk a világhálóra, érdemes külső szemlélőként is végignézni a képeket, mert az on-line publikált fotók bárki számára hozzáférhetőkké válhatnak, és később már szinte lehetetlen korlátozni, hogy hova jutnak el.

■ BÁTKI ANNA

Mire való az ének?

Aki természetesnek tartja, hogy énekel, az nem kérdezi. Aki meg nem énekel, az azért nem kérdezi. Isten viszont tud és akar olyan élményeket adni, amelyek átgondolásra készítenek.

Ilyen élmények egész sorában volt részünk Németországban július 10-től még kilenc napon át. Kórusunk – az oroszországi evangélikus gyülekezet énekkara – háromévenként Aalenbe és Plochingenbe látogat, hogy az 1993, illetve 1981 óta meglévő kapcsolatokat ápolja. Itt és vonzáskörzetük gyülekezeteiben (illetve ezúttal Altensteigben) összesen hat estén csendültek fel a hangverseny dallamai a harminckilenc kiutazó kórustag előadásában Milán Zoltánné karnagy vezetésével.

És mindegyik hangverseny sokkal több volt annál, mint énekelni Kodály, Viadana, Schütz és más csodálatosan megkomponált darabjait...

Önálló életre kelték a megszólaló műveket, hogy a próbák áldozatos időszaka után elvégezhesék munkájukat a hallgatókban és az éneklőkben egyaránt. Hogy közösséget teremtsenek. És nem csak abban a másfél órában. Nyomukban ezúttal is felszaba-

FOTO: SÁRKÓZI ZOLTÁN

dultunk a nyelvi kötöttségek és az emberi egyéniségkülönbségek béklyói alól. Nyomukban a kilométereket faló buszon elhangzott mély áhítatok születtek, vagy éppen önfeléd-

harsány nevetés harsant, személyes élettörténetek bontakoztak ki a vendéglátók otthonának csendjében, vagy a történelem epizódjai elevenedtek fel egy-egy városnézésen.

Ezen a nyáron megtudtuk: a zene nyomában testvérvárosi kapcsolat szövődik, sőt még egy olyan hivatalos elismerés sem lehetetlen, mint amelyet Sztruhár András, a kórus háttér munkáinak fő szervezője kapott emlékérem formájában Plochingen városától.

Mire való az ének? Arra való, hogy énekeljünk. Szívből, lélekkel, ahogyan az Úrtól kaptuk. S általa azzá formálódjunk, akivé lennünk kell idehaza vagy külföldön, nagy közösségekben vagy otthonunk falai között. Isten örizzen meg bennünket ebben!

■ FARKAS ETELKA
lelkész (Oroszlány)

EVÉL & LEVÉL

Tisztelt Laborczi Zoltánné!

Ön az *Evangelikus Élet* július 4-ei számában írt egy kritikát „Szószékről ezt még soha nem hallottam” címmel esperesünk, Ribár János eléggé pesszimista véleményével kapcsolatban. Cikkének címe *Vasárnapok ünnep nélkül?* volt (*Evangelikus Élet*, június 20., 1. o.). Meg kell mondanom, szerény véleményem szerint, aki látja közvetlen közelről egyházi életünket, sajnos nagymértékben igaza van esperes úrnak. (...)

Nem vitatom, vannak virágzó egyházközösségek. De akkor, amikor Oroszország az ország egyik legnépesebb gyülekezete volna – a legutolsó népszámlálási adatok szerint haterzen vallották magukat evangélikusnak –, és csak nagyobb ünnepeken vagyunk száz-százötvenen az Isten házában, akkor érthető, hogy még egy lelkészen is eluralkodik a pesszimizmus.

Mіндеz annak ellenére van így, hogy van óvodánk, iskolánk, és ebben az évben is közel ötven érettségizőnk volt.

Esperesünk, aki fél Békés megyét szolgálja, még nyitva tartja a szemét. És nem légyarákat lát, hanem a valóságot, és jobb félni, mint azután egyszer csak rádöbbenni a szomorú valóságra. Csak gondoljunk a közeljövőre, arra, mi lesz itt tíz év múlva! A természet örök törvénye az Isten házában, akkor érthető, hogy még egy lelkészen is eluralkodik a pesszimizmus? (...)

Ne csodálkozzon, tisztelt Asszonyom, ha egy olyan embernek, aki látja a mind több elnéptelenedett kis filiát, összeszorul a szíve...

S azt is ki merem jelenteni, ez nem csak az elmúlt ötven év mulasztása. A „művelt” Nyugaton is mind üresebbek a templomok, tele vannak a börtönök. Hiszem, vallom, a kettőnek van köze egymáshoz.

Erős vár a mi Istenünk!

CZIKORA LAJOS (Orosháza)

Hiányérzet és dezavualt világszervezetek

Még sohasem írtam az olvasói levél rovatba. Most mégis lelkiismeretem kényszerít néhány sor írására. Hetek óta figyelem az *Evangelikus Élet* megjelenészeit, és nem értem, hogy miért hallgat egyetlen evangélikus néplapunk a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) 11., stuttgarti világgyűléséről. A legutóbbi, július 25-i számban ugyan megjelent, öt nappal a világgyűlés kezdete után, Gáncs Péter püspök úr két sora, amelyben a Szélerősza rendezvény megnyitásakor emlékezett a párhuzamos stuttgarti eseményre. Ennek én is örülök, az ifjúsággal együtt, és abban a beállításban, mekkora jelentőségű mindez a Viharsarok területén.

A Magyarországi Evangélikus Egyház az LVSZ-ben megalakulása óta (Lund, 1947), sőt az előkészítő szakaszok során a Lutheránus Világkonventben mindig aktívan vett részt (Eisenach, 1923; Koppenhága, 1929; Párizs, 1936; beleértve Söderblom érsek 1925-ös kezdeményezését is). Igéhirodékkel, előadásokkal, vitában való aktív részvétellel voltunk jelen. Mindig szolgált magyar evangélikus képviselő is. Egyházunk adott egy elnökhelyettest és egy elnököt az LVSZ-nek. Ordass Lajos püspök úr 1947-ben, azután Minneapolisban 1957-ben ismét alelnökké választott, majd Káldy Zoltán püspök úr 1984-ben nagy szavazattöbbséggel lett elnökké a budapesti világgyűlésen. Nem beszéltem most az LVSZ-ben, az Egyházak Világtanácsában (EVT), az Európai Egyházak Konferenciájában (KEK) részt vevő bizottsági vagy más minőségű tagjainkról.

Magam részéről 1948–49-ben az EVT-LVSZ ösztöndíjasa lettem az USA-ban. Menet közben, 1948 októberében jártam először a genfi központban, akkor még a Route de Malagnou-i székházban. Mind *Visser't Hooft*, mind *Michelfelder* főtítkárral fogadtak, illetve vacsorára hívtak meg. Három LVSZ-világgyűlésen vettem részt: Minneapolisban, Dar es-Salaamban és Budapesten.

Tizenegy évig meghívott, választó jogú tagja voltam az LVSZ és a római katolikus egyház közös bizottságának, tizenhárom európai kisebbségi egyház referensének jelöltek. Részt vettem Stavangerben (1982), valamint afrikai világgyűléseken (Dar es-Salaam, Monrovia, Madagaszkár). 1977-ben plenáris ülésen tartottam előadást a misszió tematikáról egyetlen keleti képviselőként Dar es-Salaamban. Többször jártam Strasbourgban, az LVSZ Tanulmányi Központjában. Előadást tartottam, illetve konzultációkon vettem részt.

Ugyanílyan minőségben jártam Lengyelországban, Finnországban, a Német Demokratikus Köztársaságban, a Német Szövetségi Köztársaságban. A világgyűlések és regionális összejövetelek alkalmával nemcsak előadással, hanem tolmácsolással és fordítással is szolgáltam.

Tíz évvel ezelőtt az LVSZ hivatalos kiadásában megjelent a *From Federation to Communion* című könyv, amelynek megírásában aktívan részt vettem.

Ez év első felében – a Magyarországi Evangélikus Egyház hivatalos kiadványaként – megjelent a *Háló* című kötet, amelyben ugyanakkor az egyházi világszervezetek Magyarországgal kapcsolatos tevékenysége sajnálatos módon egyoldalúan szerepel; a kötet állami iratokon tájékozódva dezavualta a világszervezeteket. (Írásában *Ittész Ádám* – 1977-ben született kecskeméti könyvtáros – egyoldalúan, csupán állami „dokumentumokra” hivatkozva, minden egyházi kiadvány mellőzésével jelentette meg írását, amely ebben a kötetben egyházunk hivatalos álláspontjává vált. Erre felhívtam egyházunk vezetőségének figyelmét, de érdemi választ a mai napig nem kaptam sem tőlük, sem a cikk szerzőjétől.)

Megkérdézem most az *Evangelikus Élet* szerkesztőségét, miért nem vette figyelembe a stuttgarti világgyűlés anyagát, tájékoztatóit. Tudom, hogy a *Lelkipásztorban*, honlapunkon jelentek meg tájékoztatók, de néplapunkban egy sor sem. Ez azt is jelenti, hogy sajtóorgánunk figyelmen kívül hagyja a gyülekezeteiket és azok olvasóit, vagyis az egyetemes papság elvét. Hiszen az egyházunk nem csupán a klérusból és professzorokból áll. Miért van csupán rossz emlékünkről az LVSZ-ről és az EVT-ről? Nem vagyunk-e az evangélikus világcsaládnak önkéntes, elfogadott tagjai mi is?

Kérdésemre választ várva maradok tisztelettel:

■ HAFENSCHER KÁROLY,

az MEE ökumenikus tanácsadója (de több mint egy évtizede nem vagyok külső tanácsadó, ahogyan 2010-es naptárunk névsorában még mindig áll)

Remélnék, hogy a korábban lapunkban is rendszeresen publikáló id. dr. Hafenschker Károly félelmeire és hozzáánk intézett kérdéseire megnyugtató választ adnak majd az LVSZ – lapzártánk napján befejeződött – 11. nagygyűléséről beszámoló írások.

HÍREK, HIRDETÉSEK

Nyári munkarend az Üllői úton

A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájában (1085 Budapest, Üllői út 24.) július 26., hétfőtől augusztus 6., péntekig – a nyári szabadság egy időben történő kiadása miatt – általános munkaleállásra kerül sor. Első munkanap: augusztus 9., hétfő.

Az Üllői út 24. szám alatt található gyűjtemények nyitva tartása:

- Az *Evangelikus Országos Könyvtár* július 26., hétfőtől augusztus 31., keddig lesz zárva. Első munkanap: szeptember 1., szerda.
- Az *Evangelikus Országos Levéltár* augusztusban zár be. Első munkanap: szeptember 1., szerda. Azon a héten, amikor az országos iroda már zárva – július 26–30. között –, ügyeletet szerveznek, tehát még látogathatóak.

HIRDETÉS

Fogadóórát minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).

Radosné Lengyel Anna
országosfelügyelő-helyettes,
a Déli Egyházkerület felügyelője

APRÓHIRDETÉS

Látássérült keres magányos nyugdíjas segítőt a Vízafogó lakótelep környékéről. 1/239-6403.

EVANGÉLIKUS ÉLET. ÉLED. ÉLED?

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Erős bátortásunk van nekünk: lelkünknek biztos és erős horgonya, Jézus. Zsid 6,18–19 (1Sám 2,2; Mt 25,14–30; Fil 3,7–11/12–14; Zsolt 42) Uram, a viharos tengeren hánykódó hajó akkor kerül biztonságba, ha a kikötőben leeresztheti végre a horgonyát. Köszönöm a mai bátortást, hogy lelkem biztos és erős horgonya te vagy, Úr Jézus. Az én életem is sokszor kerül viharba; te tudod, milyen vihar készül esetleg éppen most bennem, körülöttem, a családomban, a munkahelyemen vagy a gyülekezetemben. Kérlek, segíts, hogy erősen ragaszkodjak hozzád!

Hétfő

Parancsolom neked, hogy légy bőkezű nyomorult és szegény testvéredhez. 5Móz 15,11 (Ef 5,2; 1Kir 3,16–28; Jn 7,40–52) Megvallom neked, Uram, hogy sokszor nem veszem észre azt, aki nyomorult és szegény, mert túlságosan el vagyok foglalva a saját ügyeimmel. Szíven ütött mai igédben, hogy te nem szíveséget kérsz tőlem, hanem parancsolod, hogy bőkezűen lássam el rászoruló testvéreimet, és ne sajnáljam tőle a pénzem, a szeretetemet, az ennyalóm vagy bármit, amivel te megajándékoztál.

Kedd

Kiáltott a nyomorult; az Úr meghallgatta, és minden bajából kiszabadította. Zsolt 34,7 (1Jn 5,15; Ez 3,16–21; Jn 7,53–8,11) Istenem, olyan jó, hogy te mindig velem vagy; áldhatom neved, amikor jól folynak dolgaim, és a nyomorúság idején is hozzád kiálthatok. Hálát adok azért, hogy életemben már sokszor tapasztalhattam szabadtársod, és ma arra indítasz, hogy felidézsem ezeket a helyzeteket és azt, hogy te hogyan vezetted ki belőlük. Köszönöm a legdrágább ajándékot, hogy szent Fiadat küldted el szabadulásomra, és megváltottál.

Szerda

Ki olyan az istenek között, mint te vagy, Uram? Ki olyan felséges, mint te vagy szentségedben? Dicső tetteiben félelmetes, csodákat cselekvő. 2Móz 15,11 (Jn 12,28; Mt 19,4–7/8–12/13–15; Jn 8,12–20) Istenem, néped csodálatos szabadtársod, mikor átkelt a tengeren, és az üldöző egyiptomi sereget elnyelte a víz. Mózes hálaadása most engem is arra indít, hogy tekintetem rád emeljem, és nagyságodról, fenségéről, dicső tetteidről, csodáidról elmélkedjek. Uram, őriz meg engem a bálványimádástól, attól, hogy emberekbe, az anyagiakba, a sikerbe vagy bármi másba vessem bizalmamat! Erősítsd hitemet, formáld imádságomat!

Csütörtök

Hagyd abba a hangos sírást, ne könnyezzenek szemeid! Mert meglesz szenedes jutalma – így szól az Úr. Jer 31,16 (2Kor 4,17; Ef 5,15–20; Jn 8,21–29) Uram, megértettem, hogy a te vigasztalásod nem szép szavakat jelent, hanem szabadtárs tetteket. Te kihoztad népedet a fogságból, új kezdettel ajándékoztad meg, és megtérésre, megújulásra hívtad őket. Köszönöm, hogy ma engem is vigasztaló igéddel szólítasz meg, szárítod könnyeimet, és a reményteljes jövő ígéretével bátortás. Hálás vagyok neked azért, hogy életemben megtörted a bűn erejét, és az Úr Jézusért nem vagyok már fogoly.

Péntek

Elhatároztam, hogy bevallom hűtlenségemet az Úrnak, és te megbocsátottad bűnömöt, amit vétettem. Zsolt 32,5b (1Jn 2,2; Jn 19,9–16a; Jn 8,30–36) Istenem, bocsásd meg, hogy sokszor takargatni próbálom vétkeimet, mentegtem magam, és másokra hárítom a felelősséget. Azért van ez, mert szégyellem magam, és elszomorít, amiért ismét elbuktam, és nem tudtam tetszésed szerint cselekedni. Vádol a sátán is, hogy nem vagyok jó keresztény, visszaélek kegyelmeddel, jóindulatoddal, és nem érdemlem meg szereteted. Uram, formáld elhatározásomat, és indíts ma is bűnbánatra! Mutass rá, mikor és mivel vétkeztem, törj össze bűneim miatt, fogadd el bűnvallásomat, és bocsásd meg nekem!

Szombat

Az üdvösség a zsidók közül támad. Jn 4,22 (1Sám 12,22; Lk 12,42–48; Jn 8,37–45) Úr Jézus, a samáriai asszony Jákob forrásánál találkozott veled, és élő vizet kapott tőled. Ő nem tartozott a te népedhez, mégis megújítottad életét. Köszönöm, hogy ma ezzel az igével két dologra emlékeztetsz: arra, hogy én sem tartozom a választott néphez, mégis Megváltóm lettél; és arra, hogy te a zsidók között lettél emberré. Kérlek, irányítsd figyelmemet a mai zsidóságra, és indíts minden keresztényt az értük való imádságra, hogy Izrael megismerjen téged, és megtérjen. Hálát adok azokért a Messiás-hívő zsidóknak, akik már a te uralmad alá helyezték életüket. Könyörgök azokért, akik a zsidómisszióban szolgálnak, és azokért is, akik között hirdetik az evangéliumot!

■ HULEJ ÉNIKÓ

Az Evangelikus Élet 2005. és 2009. közötti lapszámai letölthetők PDF formátumban a www.evangelikuselet.hu címről

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból augusztus 1-jétől augusztus 8-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p></p> <p>21.00 / m2 A mennyország színe (iráni filmdráma, 1999) (90') A teheráni vakok intézetében nevelkedő Mohammad alig várja apját, hogy az a nyári szünetre hazavigye őt távoli falusi otthonukba, ahol nagy szeretettel várják már. A természeteszerető vak kisfiú hiába próbál egyenrangúként beilleszkedni, új házasságban reménykedő özvegy apja szégyelli őt. Hiába tiltakozik a nagymama, elviszi fiát inasnak, jó messzire, egy vak asztaloshoz. Vajon egymásra találhat valaha apa és fia?</p>	<p>4.55 / m2 Ars Musica Képek a magyar zene történetéből: A reformáció és a történelmi ének 7.50 / Duna Tv Isten kezében (26') Net-One: média a jövőért 13.30 / Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház félórása 15.10 / m2 Kalandozó A Loire-völgy kastélyaitól a festői Badacsonyig 20.30 / Duna Tv A cigányok ideje (jugoszláv–angol–olasz filmdráma, 1989) (106') 21.00 / m1 Az államtanácsos (orosz filmdráma, 2005) (52')</p>	<p>5.20 / m1 Hajnali gondolatok 14.35 / Kossuth rádió Tér-idő Nekem a Balaton a Riviéra... 16.00 / PAX Én vagyok az Élet A Zákus Médiacentrum evangélikációs műsora 17.30 / Hír Tv Zöldövezet (környezetvédelmi magazinműsor) 21.05 / Bartók rádió Hang-fogó Bach: Esz-dúr triószonáta BWV. 525. 22.20 / Duna Tv Csapda (magyar dokumentumfilm, 2010) (56') 1.30 / TV2 Egy hét Pesten és Budán (magyar filmdráma, 2003) (90')</p>	<p>6.25 / Duna Tv Magyar történelmi arcképcsarnok Tinódi Lantos Sebestyén 11.30 / TV2 A nyomozás (olasz–spanyol–amerikai kalandfilm, 2006) (112') 13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bízunk eleitől fogva...” A református egyház félórása 14.10 / Duna Tv Szerelmes földrajz (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2010) (40') Szülőföldről a hazába 18.10 / Duna II. Autónia Ghymes (magyar portréfilm, 2005) (28') 21.40 / m1 Ismeretlen szeretteim (kanadai dráma, 2005) (88')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>5.20 / m2 Hajnali gondolatok 5.50 / Duna Tv Ezer év szentjei Szent Imre (1007–1031) 21.00 / Duna Tv Egy asszony élete (francia filmdráma, 2005) (97') 21.00 / m1 Halálös megtorlás (amerikai filmdráma, 1986) (95') 21.15 / Bartók rádió Hang-fogó Benne: Händel: Dettingeni Te Deum 23.04 / Kossuth rádió Arcvonások Bodó József 56-os forradalmár 00.55 / m2 Mámor nélkül (francia tévéfilm, 2001) (85')</p>	<p>6.55 / Duna Tv Vannak vidékek (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2007) (52') Szentendre 9.00 / m2 Magyar népmesék (magyar rajzfilm sorozat) 9.40 / Duna II. Autónia A tihanyi bencés apátság új-jászületése (magyar ismeretterjesztő film, 1998) (17') 12.05 / Bartók rádió Budapesti Bach-hét 2010 Ella István orgonahang-versenye (Deák téri evangélikus templom, június 7.) 13.30 / Kossuth rádió Örüljete az Úrban mindenkor! A metodista egyház félórása 21.10 / PAX Anyuka. A Zákus Médiacentrum műsora</p>	<p>11.10 / Duna Tv Az egyházi művészet kincsei – Barangolások Toscanában (olasz ismeretterjesztő filmsorozat, 2003) (27') Pienza 12.05 / Duna Tv Isten kezében. Bulányi György atya öröksége 15.00 / m2 A hangszerkészítés mesterei (francia dokumentumfilmsorozat, 2004) (26') 15.30 / Duna Tv Cseh Tamás Film (magyar dokumentumfilm, 2000) (85') 18.04 / Kossuth rádió A Metró Klubtól a Szigetig 18.05 / Duna II. Autónia Arcélek. Paskó Csaba katolikus pap – Szabadka 19.55 / Duna Tv A nagy hadgyakorlat (francia–olasz filmdráma, 1955) (103')</p>	<p>9.25 / m1 Református magazin 10.04 / Kossuth rádió Evangelikus istentisztelet közvetítése Tabról. Igét hirdet Szigethy Szilárd lelkész. 10.55 / Duna Tv Hungaria Litterata A Himnusz költője: Kölcsey Ferenc 12.05 / Duna Tv Élő egyház (vallási híradó) (25') 12.50 / m2 Ars Hungarica (magyar ismeretterjesztő filmsorozat) (25') A tákosi templom 15.10 / PAX Csoóri Sándor 80 éves Szokolay Sándor művének ösbemutatója 23.00 / m2 Vágyak boltja (ézt filmdráma, 2005) (110')</p>

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikuselet.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com).

Rovatvezetők: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Előfizetési díj: 2010. augusztus 1-től: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229.

Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizetési díj: 2010. augusztus 1-től: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu).
Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

